

دافغانستان توقيف ځايونو كې دمنازعې اړوند توقيفيانو سره چلند

دافغانستان لپاره دملگرو ملتونو مرستندويه پلاوي

دبشر حقونو لپاره دملگرو ملتونو عالي كميشنري دفتر

اكتوبر ۲۰۱۱

كابل - افغانستان

iii	داصلطلاحاتو قاموس.....
iv	ديوناما دنده او دتوقيف خاينوو څخه ليدني پروگرام.....
vi	د ارزوني كړندود (ميتودولوژي).....
1	۱- لنډيز.....
9	اساسي سپارښتنې.....
12	۲- تاريخچه.....
12	د ملي امنيت رياست او ملي پوليسو نقش.....
12	د ملي امنيت رياست.....
13	د افغان ملي پوليس.....
13	۳- د ملي امنيت رياست كې شكنجي.....
14	الف. عمومي نظر.....
14	ب. د ملي امنيت تروريزم ضد مبارزي ۹۰/۱۲۴ رياست كې شكنجي.....
19	ت. دكندهار ملي امنيت كې شكنجه.....
23	ج. دهرات ملي امنيت كې شكنجه.....
25	د. د خوست ملي امنيت كې شكنجه.....
29	ر. د لغمان ملي امنيت كې شكنجه.....
30	ز. د ملي امنيت نورو توقيف خانوكي چال چلند.....
31	۴- دافغان ملي پواسطه شكنجه او ظالمانه، غير انساني يا تحقير كوونكي چنلد.....
33	۵- د نړيوالو نظامي ځواكونو له خوا د توقيفيانو استول ملي امنيت او ملي پوليسو ته.....
36	۶- د ملي امنيت او ملي پوليسو د توقيفيانو د شكنجي او سواستفادي حساب وركونه.....
36	الف- د ملي امنيت د مسؤولينو د حساب وركوني تدابير.....
37	ب- د ملي پوليسو مسؤلينو د حساب وركوني تدابير.....
38	۷- قانوني طي مراحل څخه سرغړونه او خپل سري توقيف.....
42	۸- دحكومت او نړيوالو غبرگون (ځواب).....
43	۹- پايله (حل).....
45	۱۰- سپارښتنې.....
48	ضميمه ۱: د تطبيق وړ قانون.....

ضمیمه ۲: د افغانستان توقیف ځایونوکی دمنازعی اړوند توقیفیانو سره چلند په باب د یوناما راپور په اړه د افغانستان دولت، د ملی امنیت ریاست او د داخلی وزارت نظریی (اصلی متن چی په دری ژبه یوناما ته استول شوی دی) 52

داصطلاحاتو قاموس

لنډيزونه

نړيوال مرستندويه امنيتي ځواکونه	ايساف
دافغانستان لپاره دملگرو ملتونومرستندويه پلاوى	يوناما
وجهى صندوق دافغانستان قانون او نظم لپاره	لوتفا

دیوناما دنده او دتوقیف ځایونو څخه لیدنی پروگرام

دیوناما دنده

د ۲۰۰۴ کال راهیسې، دملگرو ملتونو دامنیت شورا په افغانستان کې دملگرو ملتونو مرستندویو په پلاوی (یوناما) ته دنده سپارلی چې د د محابسو د بیا رغاونې او اصلاح په شمول د یو عادلانه او روڼ عدلی سیستم رامنځته کولو ملاتړ او د قانون حاکمیت لپاره د افغانستان دولت سره مرسته وکړي.

دملگرو ملتونو د امنیت شورا ۱۹۷۴ شمیره پریکړه لیک (۲۰۱۱کال) یوناما ته دنده سپارلی چې په عدلی سیستم او محابسو کې بشري حقونو ته د لاندې ذکر شوو ټکو له لارې احترام زیات کړي:

۲۱— په افغانستان کې ټولو محابسو او توقیف ځایونو ته دارونده اداراتو د لاسرسی د تأمین پر اهمیت، او د نړیوالو بشر دوستانه او بشري حقونو قوانینو په شمول اړونده نړیوالو قوانینو ته د احترام پر دعوت تأکید وکړي.

۳۱— یو ځل بیا تأکید کوي چې د ټولو اړونده ارگانونو او نورو فعالینو په واسطه "د ټولو لپاره د عدالت او قانون ملي لومړیتوبونو پروگرام" بشپړ، منظم، پر وخت او همغږی تطبیق، د یو روڼ او روښانه عدلی سیستم د رامینځ ته کولو، او د معافیت له منځه وړلو په نظر کې نیولو سره، په ټول افغانستان کې د قانون حاکمیت کې برخه اخیستل ډیر ارزښت لري.

۳۲— د قانون حاکمیت او بشري حقونو ته داحترام په موخه په افغانستان کې د آزادۍ د سلېولو د ځایونو پر بیا رغونه او اصلاح تأکید کوي.

له توقیف ځایونو څخه د یوناما د نظارت پروگرام

د نومبر ۲۰۰۶ څخه تر سپتمبر ۲۰۰۷ پورې، یوناما او دافغانستان د بشري حقونو خپلواک کمیسیون دافغانستان محابسو او دپولیسو نظارتخانو کې د خپل سړی توقیفونو د تصدیق د کمپاین په ترڅ کې څه د پاسه ۲۰۰۰ توقیفیانو سره مرکي ترسره کړي. د کمپاین په بهیر کې د عدلیه وزارت او کورنیو چارو وزارت په توقیف خانو کې یې د توقیفیانو نظارت کړي. دی کمپاین په افغانستان کې د وسله والې شخړې په تړاو توقیفیان (په دی راپور کې د منازعې اړوند توقیفیانو په نامه یادېږي)، د ملي امنیت او نړیوالو ځواکونوله خوا توقیف شویو په شمول، تر پوښتن لاندې نه وو راوستلي. دی کمپاین "په افغانستان کې خپل سړی توقیف: د اجرائو لپاره غږ" تر عنوان لاندې یو عامه راپور خپور کړ، چې په هغې کې ښودل شوی وو چې وه افغانان د پولیسو، څارنوالانو، قاضیانو او د توقیف خانو دمسولینو له خوا تل او په مداوم شکل په سیستماتیک او بیلابیلو شکلونو په خپل سر توقیف کېږي. دی رپورټ د خپل سړی توقیف د ختمولو په موخه اړونده مقاماتو ته اته سپارښتنې وړاندېکړي.^۱

اما په ټول افغانستان کې د محابسو، توقیف خانو، دماشومانو داصلاح او تربیې مرکزونو، او د ملي امنیت او ملي پولیسو دتوقیف خانوڅخه خپلو لیدنو ته دوام ورکړي. یوناما د توقیف خانو مسولینو، امنیتي چارواکو، قاضیانو، څارنوالانو، مدافع وکیلانو او نورو ذیدخله اړخونو سره د توقیفیانو سره چنلد ښه والی په موخه خبری اتری کړي ترڅو د امنیتي کارونکو او پولیسو له خوا د قانونی طی مراحلو د تضمیناتو احترام وشي.

۱ په افغانستان کې خپل سړی توقیفونه: د اجرائو لپاره غږ. (۱) د وگړو د حقونو څخه د بشپړ قانونی تحفظ په موخه دی د هیواد د حقوقی دستگاه بیا کتنه وشي. (۲) نظارت او حساب ورکونه دی روښانه او پیاوړی کړای شي. (۳) د ولسوالیو، ولایاتو او مرکز په کچه د بیلابیلو ښوونو تر منځ د همکارۍ پراخوالی لپاره دی هڅی وشي. (۴) ترپیننگ او ظرفیت لوړولو ابتکارونه دی داسی تنظیم کړای شي چې د عدالت په هکله مختلفې نظریې روښانه کړي او د هغې لپاره مناسبو ازارو ته وده ورکړي. (۵) د عامو خلکو او بندیانو لپاره دی د توقیفیانو د حقوقو په هکله د عامه پوهاوی یو ملي پروگرام په لاره واچول شي. (۶) د مدافع وکیلانو روزنه او ترپیننگ، د حقوقی مرستو یو ملي پروگرام او د ولسوالیو د ضرورت په اساس د حقوقی همکارانو لیرلو ته وده ورکړي او پیاوړی بی کړي. (۷) د ابتکارونو د تطبیق په موخه د بودجی او نورو منابعو تخصیص. (۸) د داخله وزارت او عدلی وزارت د توقیف ځایونو او محابسو مسولینو، د پولیسو مأمورینو، څارنوالانو او قاضیانو ته چې د توقیف شوو د بشري حقونو او قانونی طی مراحلو او نورو حقوقی مکلفینونو ته په احترام کې پاتی راغلی وي، انضباطی جزا او عدلی تعقیب لاندې راوستل شي.

دېول افغانستان په کچه دمنازعی اړند توقیفیانو سره د بد چلند په هکله دتولنی لخوا د گن شمیر اندیبنو بنکاره کولو په خواب کی یوناما د افغان دولت او اړوند اړخونو په سلا مشوره، د ۲۰۱۰ کال اکتوبر میاشت کی دتوقیف خانوڅخه د نظارت پروگرام پیل کړ. دپروگرام خاصه توجه د هغه توقیفیانو دحالت په هکله وه چی دافغانستان د وسله والی شخړی سره په تراو نیول شوی وو. دغه راپور د ۲۰۱۰ اکتوبر څخه ۲۰۱۱ کال اگست پوری د یوناما د یاد شوی نظارت موندنی وړاندی کوی. دولتی مسؤلینو د ملی پولیسو، ملی امنیت، عدلیه وزارت او نورو اړوندو اداراتو د یوناما دتوقیف خانو څخه نظارت په برخه کی بشپړه همکاری او مرسته کړی ترڅو ټولو د ازادی سلبولو ځایونوته لاس رسی پیداکړی. د کاپیسا دملی امنیت ولایتی توقیف خانی او په کابل کی د تروریزم سره د مبارزی توقیف خانی ۹۰ ریاست (فعلا د ۱۲۴ ریاست په نامه یادیری)²

په استثنا، د ملی امنیت مشرتابه په ځانگړی توگه مرسته وکړه ترڅو د یوناما لاسرسی د ملی امنیت ټولو توقیفیانو ته یقینی کړی. په دغه دوو توقیف خانوکی د توقیف یانو سره چلند په هکله په نورو توقیف خانوکی دهغه توقیفیانو سره د مرکو پربنسټ اټکل شوی چی په تیر وخت کی د کاپیسا د ملی امنیت ولایتی توقیف خانه او یا ۹۰/۱۲۴ ریاست کی توقیف وو.

²د ۲۰۱۱ کال په لمړیو کی دملی امنیت ریاست دخپلو ریاستونو شمیری بدلی کړی . پدی راپورکی پخوانیو شمیرو ترڅنگ نوی شمیری هم یادی شوی .

د ارزونی کړنود (میتودولوژی)

د ۲۰۱۰ اکتوبر څخه د ۲۰۱۱ تر اگست پورې، د ۲۲ ولایتونو په ۴۷ توقیف خانو کې د افغان ملي پولیس په نظارت، د ملي امنیت ریاست په توقیف ځایونو، د عدلیې وزارت په محبسونو او د ماشومانو د اصلاح او تربیې په مرکزونو کې د افغانستان لپاره د ملگرو ملتونو مرستندویه پلاوی (یوناما) د ۳۷۹ د محاکمې څخه مخکې توقیفیانو او محکوم شویو محبوسینو سره په ۲۲ ولایتونو کې مرکې ترسره کړې.^۳ څرنګه چې ځینې توقیفیانو د ولایاتو ترمنځ انتقال شوی وو، نو دا مرکې د ۲۴ ولایتونو د توقیفیانو سره وشوې.^۴

په دې مختلفو توقیف خانو کې، یوناما د توقیف خانو د مسوولینو او نورو اړوند دولتي چارواکو سره لیدلې، د توقیف خانو له ټولو برخو څخه یې لیدنه کړې، د راجسټر کتاب یې کتلې او په تصادفي توګه یې توقیفیان د مرکې لپاره انتخاب کړي او ورسره یې په یو اځیتوب کې مرکې کړې.

د ۳۷۹ څخه ۳۲۴ تنه توقیفیان چې یوناما لخوا ورسره مرکه شوی د وسله والو شخړو اړوند مظنونین یا هم محکومین وو.^۵ دغه ډول توقیفیان عموماً د ۱۹۷۶ کال جزا قانون^۶، د افغانستان دیموکراتیک جمهوریت د داخلي او خارجي امنیت ضد جرایمو قانون (۱۹۸۷)، یا د تروریزم ضد قانون (۲۰۰۸) له مخې د دولت ضد جرایمو په جرم تورن کيږي. یوناما وموندله چې ۳۲۴ تنو د وسله والو شخړو اړوند توقیفیانو له جملې څخه ۴۸ سلنه یې د دولت ضد وسله والو ډلو سره د تړاو په تور تورن وو، ۲۰ سلنه یې د چاودیدونکو یا نورو وژونکو موادو په درلودلو متهم وو، او ۱۱ سلنه یې په ناکامه ځان وژونکو بریدونو کې ګډون په درلودلو تورن وو. ۲۱ سلنه د قضیو متهمین نه پوهیدل چې دوی په کوم جرم نیول شوي.

د ۳۲۴ څخه ۲۷۳ تنه توقیفیان د ملي امنیت ریاست په توقیف خانو کې ساتل شوي وو (۱۹۶ تنه یواځې دملي امنیت ریاست له خوا، ۶۹ تنه دملي امنیت ریاست او پولیس له خوا، ۸ تنه د ملي امنیت ریاست او افغان ملي اردو له خوا)، ۱۱۷ تنه د افغان ملي پولیسو په نظارت خانو کې ساتل شوي وو (۴۷ تنه یواځې د افغان ملي پولیسو له خوا، ۶۹ تنه د افغان ملي پولیس او ملي امنیت ریاست له خوا او یو تن د افغان ملي پولیسو او افغان ملي اردو له خوا) او ۱۲ تنه د افغان ملي اردو په نظارت خانو کې ساتل شوي وو (۳ تنه یواځې د افغان ملي اردو له خوا، ۸ تنه د افغان ملي اردو او ملي امنیت ریاست له خوا او یو تن د افغان ملي اردو او افغان ملي پولیسو له خوا).^۷

د ۳۲۴ تنو وسله والو شخړو اړوند توقیفیانو له جملې څخه چې یوناما له خوا ورسره مرکه شوي، ۱۲۶ تنه یواځې د ملي امنیت ریاست لخوا نیول شوي وو، ۸۴ تنه یواځې د افغان ملي پولیس لخوا، ۸۹ تنه د نړیوالو نظامي ځواکونو له خوا (یواځې یا هم د افغان ملي امنیتي ځواکونو سره په ګډه) نیول شوي، ۱۰ تنه یواځې د افغان ملي اردو له خوا نیول شوي، او د نورو له خوا (لکه افغان محلي پولیس، د داخلي وزارت د جنایي جرمونو سره د مبارزې ریاست، او یا هم د محلي قوماندانان) ۸ تنه نیول شوي وه. د ۳۲۴ تنو له جملې څخه ۷ تنه نه پوهیدل چې دچا لخوا نیول شوي وه.^۸ د ۸۹ تنو توقیفیانو له جملې څخه چې یواځې د نړیوالو ځواکونو لخوا یا هم د افغان امنیتي ځواکونو سره په ګډه نیول شوي وه، ۵۵ تنه یې په لمړي مرحله کې د ملي امنیت ریاست توقیف ته لیږل شوي وه،

^۳ دغه ولایتونه غبارت دی له بدخشان، بادغیس، بغلان، بلخ، بامیان، دایکندی، فراه، هرات، کابل، کندهار، کاپیسا، خوست، کنړ، کندز، لغمان، ننګرهار، پکتیا، سمنګان، سری پل، تخار، ارزګان، او زابل

^۴ بدخشان، بادغیس، بغلان، بلخ، بامیان، دایکندی، فراه، هلمند، هرات، کابل، کندهار، کاپیسا، خوست، کنړ، کندز، لغمان، ننګرهار، پکتیا، سمنګان، سر پل، تخار، ارزګان، وردګ او زابل.

^۵ د یوناما لخوا مصاحبه شوي ۳۷۹ توقیفیانو څخه ۵۵ تنه د جنای جرایمو پراساس نیول شوي وه که څه هم یوناما د منازعي سره په تړاو توقیفیانو څخه په غیر منظم توګه مصاحبه لپاره انتخاب کړیوه ولی د ملي پولیسو او عدلیې وزارت اړوند محبسونو کې ځینې وخت ډیر مشکل دی چې مخکې له مصاحبه تشخیص شي چې توقیف منازعي په تړاو نیول شوي یا جنای جرم لري.

^۶ رسمي جریده شمیره ۳۴۷ (۷ اکتوبر ۱۹۷۶). د مسلحانه منازعي سره په تړاو توقیفیان اکثرًا د دوم جلد، لمړي برخه، دوم فصل (ماده ۲۰۴ - ۲۵۳) سره مجازات کيږي، کوم چې دولت داخلي امنیت سره تړاو لري؛ ولی همدارنګه د غیر مجاز سلاح لرو د احکامو سره هم راتلاي شي سلاح (۳۴۶ ماده) او چاودیدونکي مواد (۳۶۲ ماده).

^۷ مجموع شمیره ۴۰۲ (۳۲۴ نده) څکه چې ۷۸ تنه دملي امنیت او ملي پولیسو دواړو له خوا یا هم د ملي پولیسو له خوا توقیف شوي وو. ^۸ په ځینو مواردو کې توقیفیان نړیوال نظامي ځواکونه د هغو ځواکونو څخه وپېژندل چې په فزیکي ډول توقیفیان نیولي دي. په ځینو نورو مواردو کې افغان ملي ځواکه چې له نړیوال نظامي ځواکونو سره ګډ عملیات درلودل نیوني ترسره کړي دي. په ځینو نورو مواردو کې توقیفی اصلا په دې پوه شوي نه دي چې د چا له خوا نیول شوي دي، څکه چې دا ځواکونه مشخص یونیفورم نه درلودل، مخونه یې پټ وو، د شپې بریدونو او تیاره هوا له کبله ونه شواي کولای نیوونکي ځواکونه وپېژني، او یا هو مخکې له دې چې نیوونکي ځواکونه وپېژني د توقیفی مخ پټ شوي و.

۲۸ تنه یی د افغان ملی پولیسو نظارت خانې ته استول شوی وه او پنځه تنه یی د عدلیې وزارت محبس ته لیرل شوی وه.

د ۳۲۴ تنو منازعی اړوند توقیفیانو سره د مرکو په جریان کې د یوناما اساسی تمرکز د ملی امنیت ریاست او افغان ملی پولیسو له خوا د توقیفیانو سره پر چلند او د حکومت کړنې د توقیفیانو د قضیو په اړه د قانونی طی مراحل د ضمانتونو پر بنسټ چې دافغانستان او نړیوال بشري حقونو د قانون پر اساس تضمین شوی، و.

یوناما د هغو توقیفیانو سره چې د وسله والې نښتې سره په تړاو نیول شوی وو او د مرکو لپاره په تصادفی توګه انتخاب شوی وو، مورنی ژبه (پښتو یا دری) و یواځیتوب کې (پرتو د توقیف خانې د مسؤلینو، دولتي کارمندانو او نورو زندانیانو د موجودیت څخه) مرکې کړی. مرکې د ټولو توقیفیانو سره د هغوی په خوښه او رضایت سر ته رسول شوی دی.

د یوناما ټول مرکه کوونکي په معیاری ډول روزل شوی وو، پوره لارښوونې ورته شوی وه چې څرنگه مرکه ترسره کړی، د معلوماتو د صحت ارزونه وکړی، محرمیت وساتي او د یوناما د بشري حقونو څانګې د متخصصینو او امرینو تر نظارت لاندې د توقیف، شکنجې او بدرفتاری په اړوند معلوماتو صحت ثابت کړی. مرکه کوونکو د نقل ورکوونکو سوالونو څخه ډډه کوله او له توقیفیانو څخه یی غوښتل چې د خپلې قضیې کیسه په ازاده توګه واوروی (مرکه د نیم ساعت څخه تر یونیم ساعت پوری دوام پیدا کوه او ځینی توقیفیان د څو ځلو لپاره هم مرکه شوی). د بدرفتاری او د قانونی طی مراحلو د وضاحت لپاره مرکه کوونکو پوښتنې مطرح کړی او د توقیفیانو څخه د لاس ته راغلو معلوماتو د صحت او تصدیق لپاره یی هڅه کړی چې د توقیفیانو د خپلوانو، مدافع وکیلانو، د افغانستان د بشري حقونو خپلواک کمیسیون کارمندانو او کارپوهانو، د بشردوستانه مرستو د ادارو کارمندانو، روغتیایي کارمندانو او نورو سره مرکې وکړی.

په ځینو مواردو کې د یوناما مرکه کوونکو د ټپونو، نښو، داغونو، بندازونو او طبی درملنې نښې (چې ښایي د شکنجې او بدرفتاری له امله منځ ته راغلی وی) او همدارنگه د شکنجې د وسایلو نښې (لکه پلاستيکي پایپونو) چې د توقیفیانو له خوا بیان شوی دی، کتلې دی. د ملی امنیت ریاست د هدایاتو سره سم یوناما نه شو کولای چې د توقیفیانو سره د مرکې په دوران کې عکاسی او ویدیوی کمری، موبایل ټیلیفونونه او د اواز د ثبتولو وسیلې له ځان سره ولری، چې دغه هدایات د یوناما له خوا رعایت شوی دی.

د خپل نظارت په دوران کې یوناما هیڅ ښځینه توقیفی پیدا نکره چې د وسله والو شخړو په تړاو نیول شوی وی. په عمومی ډول مسؤلین ډیری لږ شمیر ښځې د وسله والو شخړو په تړاو توقیف کوی. د افغانستان په محبسونو کې د ښځینه بندیانو اکثریت هغه ښځې جوړوی چې د شرعی احکامو یا عرفی قوانینو څخه د سرغړونې او اخلاقی جرمونو په تور توقیف یا محکومی شوی دی.⁹

په مجموعی توګه یوناما د ۳۷ توقیفیانو سره مرکه کړی چې د توقیف په دوران کې د دوی عمرونه له ۱۸ کلونو څخه کم و.¹⁰

د یوناما مرکزی دفتر د بشري حقونو څانګې څخه تحلیل کوونکو ټول راتول شوی معلومات او موندنې سره یو ځای کړی او د صحت او کیفیت یی ډاډمن کړی.

د توقیف خانو څخه د نظارت پروګرام د پلان جوړولو او د نظارت په دوران کې زیاتو دولتي او نړیوالو مراجعو دا اندیښنه څرګنده کړه چې احتمال لری د توقیفیانو له خوا د شکنجې او بدرفتاری په باب بی بنسټه او درواغ

⁹ په افغانستان کې خپل سری توقیفونه: د عمل لپاره یوګر (UNAMA/OHCHR، جنوری، ۲۰۰۹). د ملګرو ملتونو د مخدره موادو او جرایمو پر ضد مبارزې دفتر (UNODC) تحقیقات دا موندلی چې د افغانستان په توقیف خانو کې د ښځینه بندیانو ۵۰ سلنه یی د "اخلاقی جرمونو" په تور؛ ۲۸،۵ سلنه یی د قتل د قضیو په تور او ۱۲،۵ سلنه یی د اختطاف په جرم توقیف شوی دی. افغانستان: ښځینه بندیان او په ټولنه کې د هغوی بیا یوځای کیدنه (UNODC، مارچ، ۲۰۰۷). همدارنگه په افغانستان کې ناوړه ډوډنه او دښځې پر علیه د ناوټریخوالی د منع دقانون تطبیق هم وګوری (یوناما، دسمبر ۲۰۱۰).

¹⁰ د ماشومانو د حقونو د نړیوال کنوانسیون پر اساس د ماشوم حقوقی تعریف دا دی: ماشوم هغه کس دی چې عمر یی له ۱۸ کلونو څخه کم وی (۰ - ۱۷ کلونو).

ادعاګانی وارد شی. په دی معنی چی ځینی یاغیان د دی لپاره روزل کیږی چی د بدرفتاری دغه درواغ او بی بنسټه ادعاګانو په کارولو سره د دولت ضد تبلیغات خپاره کړی.

د نظارت او تحلیل پروګرام د طرح کولو په دوران کی دغه اندیبنی هم په نظر کی نیول شوی وی. دا د ناوړه چلند ادعاګانی په عموم ډول او په ځانګړو توقیف خانو کی د یوناما له خوا په جدی توګه تحلیل شوی چی روښانه کوی چی په ځانګړو توقیف خانو کی ناوړه چلند موجود و او د بی بنسټه او جعلی ادعاګانو امکان د لاندی دلایلو پر بنا معمول نه ګنی:

- په هغه توقیف خانو کی چی یوناما ورځه لیدنه او نظارت کړی تر زیات حده پوری کوښښ شوی چی د توقیفیانو د غیرحقیقی داستان جوړونی څخه مخنیوی وشی، (ځینی وخت د توقیفیانو یوه ډله خپلی حقیقی کیسی او یا هم د بدرفتاری په هکله افواها په قصدی او یا غیراختیاری ډول له یو بل سره شریکوی چی په پای کی ورځه یوه ګډه وینا او کیسه جوړیږی). د ملی امنیت ریاست په توقیف خانو کی کله چی یوناما مرکی تر سره کولی، نو د یوناما کارکوونکی په دی پوهیدل چی په توقیف خانه کی دننه توقیفیان له یو بل څخه جلا ساتل کیږی. په دی توګه یوناما په دی ډاډه وه چی هغه توقیفیان چی یو شانته کیسی بیانوی دی توقیف خانی ته د رسیدلو راهیسی یی دا فرصت نه دی درلودلی چی یو بل سره وګوری او درواغ خبری جوړی کړی.

- یوناما په مختلفو توقیف خانو کی له توقیفیانو سره مرکی کړی دی چی مخکی له دی چی نوری توقیف خانی ته منتقل شی، په مختلفو وختونو کی د ملی امنیت د عین اداری له خوا نیول شوی وو نو له دی کبله د دی احتمال ډیر کم دی چی دغه توقیفیان په ډله ایزه توګه یوشانته کیسی جوړی کړی.

- یوناما په مختلفو توقیف خانو کی له توقیفیانو سره مرکی کړی دی چی مخکی له دی چی نوری توقیف خانی ته منتقل شی، په مختلفو وختونو کی د ملی امنیت د عین اداری له خوا نیول شوی وو نو له دی کبله د دی احتمال ډیر کم دی چی دغه توقیفیان په ډله ایزه یا انفرادی توګه یوشانته کیسی جوړی کړی.

- د ټول هیواد په کچه د اتهاماتو کومی نمونی چی لاس ته راغلی دومره له زیات توپیر لری چی د دی امکان نه لیدل کیږی چی توقیفیان دی له مخکی نه روزل شوی وی چی د توقیف په وخت کی د شکنجی درواغ ادعا وکړی. دغه نمونی دری ځانګړتیای لری: اول، په راپور ورکړل شوو بدرفتاریو کی ډیر فرق موجود و او دغه ادعاوی زیاتی یوی ځانګړی توقیف خانی پوری تړلی وی. له دی کبله دا نا شونی ده چی مخالفین دی مخکی له مخکی د هری توقیف خانی په سیمه کی خپل خلک روزلی وی. دویم، دا دی چی دهری توقیف خانی په هکله د مختلفو ګروپونو اړوند توقیفیانو (لکه محلی اختطاف ګری ډلی او د یاغیانو مختلفی ډلی) یوشانته ادعاګانی کړی دی. نو د دی امکان نه شته چی دغه ټولی مختلفی ډلی دی مخکی له مخکی روزل شوی وی. دریم، د اتهاماتو لاس ته راغلی بیلگی د کوم ځانګړی اډیالوژی یا اجندا سره تړاو نه لری.

د امنیتي او محرمیت د دلایلو په خاطر، په دغه راپور کی توقیفی د قضیې د نمبر په اساس پیژندل کیږی. د دی راپور په متن کی د "توقیفی" اصطلاح ټولو هغو کسانو ته کارول شوی چی په یو جرم باندی مظنون، تورن او یا محکوم وی.

یوناما په دی رپورټ کی د تحلیل شوو معلوماتو او ارقامو د احصائیوی دقت د بیان لپاره په دی ډول توضیح ورکوی. د یوناما د مرکو لپاره چی د ملی امنیت توقیف خانو او ملی پولیسو نظارتخانو کی ۳۷۹ تنه په تصادفی ډول انتخاب شوی وو، د ۲۰۱۰ کال د اکتوبر څخه د ۲۰۱۱ کال د اګست (۱۱ میاشتې) وخت پوری اړه لری. په دی بیلګه یا نمونه کی یوه فرعی نمونه چی ۲۷۳ تنه کیږی د وسله والو نښتو سره تړاو لری چی د ملی امنیت له

خوا نیول شوی وو. ۱۱۷ نور بی د ملی پولیس له خوا نیول شوی وو (خینی بی د دواړو پولیس او ملی امنیت له خوا نیول شوی وو).

یوناما د ملی امنیت له خوا نیول شوو وگړو شمیر په دی دوره کی د ۱۵۰۰ تنو په حدودو کی تخمینوی، په داسی حال کی چی ملی پولیسو به ۱۰۰۰ تنه توقیفی درلودلی وی. د ملی امنیت ریاست په دی اړه کوم ارقام نه دی وړاندی کړی او یا نشر کړی. همدا راز هغه د پولیسو په نظارتخانو کی د توقیفیانو د شمیر په هکله موجوده معلومات لږ اعتبار لری.

د دی محدودیتونو د منلو سره سره، یوناما په دی توانیدلی چی په دی رپورټ کی د ارقامو د تحلیل لپاره یو با اعتباره تخمین وړاندی کړی. په احصائیه کی د نمونی د اخیستلو طبیعت داسی دی چی که د مطالعی لاندی نفوس کی له کم رقم (لکه ۱۰۰۰) څخه پورته ارقامو (لکه ۵۰۰۰ څخه تر ۱۰۰۰۰) کی تغییر راخی، د نمونی په اعتبار کی چندان فرق نه راخی. نو د دی پر اساس په مجموع کی د تحلیل په خطا یا خبط کی به زیات تغییر نه راخی. داسی چی که د توقیفیانو شمیر په دغه موده کی ۷۰۰۰ څخه تر ۱۰۰۰۰ پوری وی، په دی نمونه اخیستلو او د هغی په فرعی نمونو کی په مجموعی خبط یا خطا کی ډیر فرق نه راخی او داسی تخمین شوی چی د ۳۷۹ د عمومی نمونی لپاره به دغه د خبط اندازه (مثبت منفی ۹،۴ سلنه)، د د وسله والی نښتی سره تړلو ۳۲۴ تنو فرعی نمونی لپاره به (مثبت منفی ۴،۵ سلنه)، د ۲۷۳ فرعی نمونی چی د وسله والی نښتی اړوند هغه توقیفیان دی چی د ملی امنیت په توقیف ځایونو کی دی، لپاره (مثبت منفی ۸،۵ سلنه)، او د ۱۱۷ تنو د وسله والی نښتی اړوند هغه توقیفیانو فرعی نمونی لپاره چی د ملی پولیسو نظارتخانو کی دی، (مثبت منفی ۹،۸ سلنه) څخه نه اوری. د دی هری نمونی لپاره خبط یا د تحلیل خطا د ۹۵ سلنه معیاری انحراف یا د ډاډ کچی په اندازه تخمین شوی.

وروسته له دوه ورځو (د کندهار د ملي امنيت رياست له يوې ځانگي څخه) بيا د کندهار ملي امنيت رياست ته انتقال شوم. ما يوه شپه مې په برنډه کې تيره کړه. په سبا ورځ د تحقيق شعبي ته د يوکارمند له خوا وغوښتل شوم. هغه له ما څخه وپوښتل چه آيا زه د دغه دفتر نوم پېژنم. ما وويل چي "خاد" (د ملي امنيت پخوانی نوم). هغه وويل: "ته بايد پر هر هغه څه چي تا تير وخت کي د طالب په صفت ترسره کړي اقرار وکړي. دلته تيري هم اقرار کوي." نوموړی په لمړيو دوو ورځو کې په دې ټينگار کاوه چه بايد اقرار وکړم خو ما اقرار ونکړ. وروسته له دوه ورځو څخه هغه ځما لاسونه شاته وتړل او د برق په کيبل يې ځما په وهلو پيل وکړ. هغه په خپلو لاسونو هم ووهلم، چي په شا يې په لاسونو وهلم او په پښو او لاسونو يې په کيبل وهلم. سره له دې چي هغه زه بير په سختي وهلم خو ما اقرار ونکړ. د همغې ورځې په شپه يو بل کارمند راغی او تحقيق يې وکړ، هغه وويل: "يا اقرار وکړه يا مرگ ته تيار شه. زه به دې مرگم." ما ورته وويل د دې پر ځای چي ماته د مرگ تهديد راکوي زما پر ضد شواهد وړاندې کړه. هغه بيا د برق کيبل واخيست او په لاسونو يې سخت ووهلم. د دغې شپې تحقيق او وهلو د دريو څخه تر څلورو ساعتونو پوري دوام وکړ او دوه ځلي يې بيا زما سپکاوی وکړ. دوی پوښتل چه آيا زه په کندهار کې کوم طالب قوماندان پېژنم. ما ورته وويل چه نه زه يې نه پېژنم. د اخرنی تحقيق په ترڅ کې دوی زه په جبر باندې مجبور کړم چه يو کاغذ لاسليک کړم. زه نه پوهيدم چه دوی څه ليکلي وه او ماته يې د لوستلو اجازه رانکړه.

- توقيفي نمبر ۳۷۱، دکندهار ملي امنيت توقيف خانه، می ۱۱ ۲۰۱۱

د ۲۰۱۰ د اکتوبر څخه ۲۰۱۱ کال د اگست پوري، یوناما له ۳۷۹ تنو له محاکمې څخه وړاندې او یا محکوم شوو توقيفيانو سره په ۴۷ توقيف ځایونو کې د افغانستان په ۲۲ ولایتونو کې مرکې کړې. په مجموع کې، له ۳۷۹ تنو څخه ۳۲۴ تنه یې هغه بنديان وو چي د ملي امنيت یا هم د افغان ملي پوليسو له خوا د ملي امنيت ضد جرایمو (مشکوک طالب جنگيالي، د ځانوژونکو بریدونو تسهیل کوونکي، د چاودیدونکو توکو تولیدونکي او یا هم د افغانستان د وسله والی شخړی په تړاو د نورو جرایمو په تور نیول شوی).

یادی مرکې د ملي امنيت او ملي پوليسو توقيف خانو، د عدلیې وزارت اړوند محاسبو او د اصلاح مراکزو کې تر سره شوی دی. د توقيفيانو د انتقال په سبب، دې مرکو په ۲۴ توقيف ځایونو کې د افغانستان د ۳۴ ولایتونو څخه توقيفيانو سره سر او کار درلود.¹² په استثناء د دوو ځایونو څخه ملي پوليسو، د ملي امنيت رياست، د عدلیې وزارت او د نورور اړوندو ارگانونو چارواکو له یوناما سره بشپړه همکاري کړی او توقيفيانو او توقيف خانو ته یې د لاسرسی زمینه برابره کړی ده.¹³

د ملي امنيت رياست او افغان ملي پوليس دافغانستان اساسی امنیتی ځواکونه دی چي د وسله والو شخړو په تړاو نیونی او توقيفونې ترسره کوي او د ملي امنيت په جرمنو باندې د تورنو توقيفيانو تحقيق او پلټنه د ملي امنيت رياست مسؤولیت دی. د ملي امنيت رياست د هیواد اصلی کورنی او بهرنی استخباراتی ارگان دی چي امنیتی او دقانون د تطبیق کړنی فعالیتونه ترسره کوي ترڅو د استخباراتی معلوماتو د راټولو له لاری د عامه گټو پر ضد د جرایمو څخه مخنیوی وکړي. په داسی حال کې چي د هیواد د پوليسو ځواک (افغان ملي پوليس) جنایي او وسله والو شخړو پوري مربوط جرایمو ته رسیدگی کوي. نړیوال امنیتی ځواکونه هم د وسله والو شخړو پوري مربوط جرایمو په توقيفونو کې د پام وړ رول لوبوي.¹⁴

¹¹ هغه تاریخونه چي د توقيفيانو په هکله ذکر شوی د هغوی د توقيف موده نښی نه د یوناما سره د مرکې وخت.

¹² د وسله والی شخړی په تړاو ۳۲۴ د یوناما له خوا مرکه شوو توقيفيانو له جملی څخه ۲۷۳ تنه یې د ملي امنيت توقيف خانو کې، ۱۱۷ تنه یې د ملي پوليسو نظارت خانو کې او ۱۲ تنه یې د ملي اردو په نظارت خانو کې ساتل شوی وو. له ۳۲۴ تنو څخه ۷۸ تنه یې د دواړو ملي امنيت او ملي پوليسو له خوا توقيف شوی وو. د دې رپورت په برخه کې د یوناما میتودولوژی په اړه زیاتو معلوماتو لپاره د دې رپورت میتودولوژی ته دی مراجعه وشي.

¹³ په کابل کې د ملي امنيت د تروریزم ضد ریاست ۹۰/۱۲۴ او د کاپيسا ولايتی توقيف خانو ته یوناما ته د ملي امنيت د مسئولینو له خوا اجازه ورته کړای شوه.

د یوناما په ریسرچ کی زیات تمرکز د ملی امنیت ریاست او په دوهمه درجه د ملی پولیسو پر توقیفونو باندی شوی دی. د یوناما مرکو کی د توقیفیانو سره د ملی امنیت ریاست او د افغان ملی پولیسو پر چلند او د افغانستان د دولت د موثری رجوع د حق مراعات چی د افغانستان او نړیوالو بشری حقونو قوانینو کی تضمین شوی، تمرکز شوی دی.¹⁵

د ملی امنیت او ملی پولیسو له خوا د توقیفیانو شکنجه او ناوړه چلند

د توقیف خانو څخه د یوناما نظارت داسی شواهد موندلی دی چی د ۲۷۳ تنو مصاحبه شوو توقیفیانو له جملی څخه ۱۲۵ تنه (۴۶ فیصده) یی چی د ملی امنیت ریاست تر توقیف لاندی دی د ملی امنیت ریاست د کارمندانو له خوا د تحقیق هغه تخنیکونو سره مخ شوی چی په کی شکنجه کی راځی او دا شکنجی په هیواد کی د ملی امنیت ریاست په ځینو توقیف خانو کی په سیستماتیک ډول پلی کیږی. د ملی امنیت له خوا تقریباً ټولو شکنجه شوی توقیفیانو چی د تحقیق په موده کی یی د ناوړه چلند راپور ورکړی، موخه یی د اقرار اخیستل او یا د معلوماتو ترلاسه کول وو. په اکثری قضیوکی کله چی تورنو په لگول شوی اتهام اقرار کړی او یا هم یی مطلوبه معلومات وړاندی کړی، کارمندانو د دوی شکنجه کول درولی دی. همدارنگه یوناما دا هم موندلی چی د ۱۸ کلونو څخه کم عمر ماشومان هم د ملی امنیت کارمندانو لخوا شکنجه شوی دی.¹⁶

د افغان ملی پولیسو د توقیف لاندی ۱۱۷ توقیفیانو له جملی څخه چی یوناما ورسره مرکه کړی تقریباً له دریو څخه یی یوه برخه یی د شکنجی یا نورو ظالمانه، غیر انسانی او تحقیرونکی چلند سره مخ شوی دی.¹⁷

په ټولو هغه حالاتو کی چی مظنونین او متهمین د دولت ضد جرایمو باندی تورن وو، د تحقیق جریان د اقرار تر لاسه کولو په موخه د شکنجی او ناوړه چلند شکل اختیار کړی دی. مستند شوی اعمال د شکنجی نړیوال تعریف لاندی راځی. شکنجه هغه وخت واقع کیږی چی دولتی چارواکی د رسمی دندو د ترسره کولو پر مهال د اقرار یا معلوماتو د ترلاسه کولو په موخه یو کس ته فزیکي یا روانی صدمه ورورسوی، یا یی امر ورکړی او یا ورسره په منفعله توگه موافقه ونبیی او یا شخص مجازات کړی او یا یی پر وړاندی له تبعیض څخه کار واخلی.¹⁸ داسی اعمال چی د شکنجی حد ته رسیږی، د نړیوالو قوانینو پر اساس له بشری حقونو څخه جدی سرغړونه گنل کیږی او همدارنگه د افغانستان د قوانینو له مخی جرم دی او د افغان او نړیوالو قوانینو له خوا په جدی توگه منع کړای شوی دی.¹⁹

توقیفیانو خپلی شکنجی د گن شمیر اعمالو په شکل لکه د ځورندولو (دیوال، چت، اوسپنیزو میلو او یا نورو ثابتو شیانو پوری د اوږدی مودی لپاره د لاسونو له بندونو څخه د ځنځیر او یا نورو شیانو په وسیله ځورندول)، او

¹⁵ د افغانستان په توقیف خانو کی د شکنجی، ناوړه چلند او خپل سره توقیفونو رپورټونه کومه نوی خبره نه ده. (د افغانستان د بشری حقونو خپلواک کمیسیون د ۲۰۰۹ کال د اپریل د میاشتی رپورټ: "د قانون تطبیقونو اداراتو کی د شکنجی دلایل" انټرنټی پته: http://www.aihrc.org.af/2010_eng/Eng_pages/reports/Thematic/Research_cause_of_Torture_2009_April.pdf)

د په افغانستان کی د بشری حقونو د وضعیت په اړوند د ملگرو ملتونو د بشری حقونو لپاره د عالی کمیشنری د جنوری ۲۰۰۹ د لسمی غونډی رپورټ: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G09/103/68/PDF/G0910368.pdf?OpenElement>;

"د بشری حقونو د کړنو په اړه د ۲۰۱۰ کال د هیوادونو رپورټ"، ۲۰۱۱ کال د اپریل ۸مه: <http://www.state.gov/documents/organizations/160445.pdf>

"د بشری حقونو د کړنو په اړه د ۲۰۰۹ کال د هیوادونو رپورټ" د امریکي د متحده ایالتونو د بهرنیو چارو وزارت، مارچ ۲۰۱۰: <http://www.state.gov/g/drl/rls/hrrpt/2009/sca/136084.htm>

¹⁶ یوناما د ملی امنیت او پولیسو توقیف خانو کی د ۳۷ ماشومانو سره مرکه کړی. له دی ۳۷ څخه، ۲۳ تنو یی د شکنجی او ناوړه چلند رپورټ ورکړی چی ۱۹ تنه یی د امنیت ملی له خوا او ۴ تنه یی د ملی پولیسو له خوا د شکنجی یا ناوړه چلند سره مخ شوی.

¹⁷ یوناما د ملی پولیسو په توقیف خانو کی ۵۵ تنو جنایی جرمونو باندی متهمو سره مرکه کړی. له دی ۵۵ څخه ۱۳ تنو (۲۵ سلنه) یی د ملی پولیس له خوا د شکنجی او ناوړه چلند رپورټ ورکړی دی.

¹⁸ د شکنجی او نورظالمانه، غیر انسانی، توهین امیز رفتار یا مجازاتو ضد کنوانسیون (CAT)، ماده ۱
¹⁹ د افغانستان اساسی قانون ۲۹ ماده وایی "هیڅوک نه شی کولای چی له بل شخص څخه حتی دحقایقو د ترلاسه کولو لپاره که څه هم ترتعیب، نیونی یا توقیف لاندی وی اویا په جزامحکوم وی، د هغه د تعذیب لپاره اقدام وکړی یا یی د تعذیب امر ورکړی." د جزاقانون هم شکنجه جرم گنلی او په ۲۷۵ ماده کی وایی: که چیری د عامه خدمتونو چارواکی (په شمول د ملی امنیت ریاست او د افغان ملی پولیس کارکوونکی) تورن د اعتراف اخستلو په منظور شکنجه کوی، له ۵ څخه تر ۱۵ کلونو په حبس محکومیری.

وهلو ټکولو، په ځانگړی توگه د پلاستيکي پايپونو، برقی کيبلونو او سيمونو او يا هم د لرگيو او لښتو په واسطه چی اکثرأ د توقيفيانو د پښو په تلو استعمالیږی، برقی شاک، د تناسلی آلی تاوول، بیضو (هگيو) ته فشار ورکول، د پښو د نوکانو ویستل، سخت وضعیت کی راوستل لکه په جبر درول، او په جنسی تیری تهدیدولو په توگه بیان کړی دی. همدارنگه د سترگو تړل، پر سر کڅوړه اچول او صحی خدماتو ته لاسرسی څخه منع کول هم په گوته شوی دی. یوناما د ۲۰۱۱ کال د اپریل په میاشت کی د کندهار ولایت د ملی پولیسو او ملی امنیت په نظارتخانه کی د شکنجی له امله د یو توفیقی د مړینی قضیه مستند کړی ده.

یوناما قوی او معتبر معلومات ترلاسه کړی چی د ملی امنیت کارکوونکو د نوموړی اداری په پنځو مختلفو توفیق خانوکی په سیستماتیکه توگه توفیقین شکنجه کړی ترڅو د هغو څخه اقرار او معلومات ترلاسه کړی.²⁰ دغه توفیق ځایونه په هرات، کندهار، خوست او لغمان کی د ملی امنیت ولایتی توفیق خانی او په مرکز کی د ملی امنیت ریاست د تروریزم ضد ځانگی توفیق خانه، چی د ملی امنیت ۹۰/۱۲۴ ریاست په نامه پیژندل کیږی، دی. یوناما په کاپیسا او تخار ولایتونو کی د ملی امنیت ریاست په توفیق خانو کی د شکنجی په هکله د څو باعتبارو ادعاگانو معلومات ترلاسه کړی. یوناما د ارزگان او پکتیا په ولایتونو کی د ملی امنیت له توفیقخانو څخه د نظارت په بهیر کی د شکنجی په هکله کوم معلومات ترلاسه کړی نه دی.

یوناما په نورو ۱۵ ځایونو کی چی د ملی امنیت ۱۷ توفیقخانی په کی شاملی دی، د شکنجی گڼ شمیر اتهامونه ترلاسه کړی دی.²¹ په یادو ۱۷ ځایونو کی د مرکه شوو ۲۵ سلنه خلکو د شکنجی ادعا کړی ده. د دی رپورټ د لیکلو تر وخته یوناما نه ده توانیدلی چی د دی مرکو پر اساس د دی اتهامونو اعتبار وښی او په قانع کوونکی توگه دا اتهامونه ثابت کړی.²² د یادو شوو ادعا گانو په هکله د یوناما پلټنی لا دوام لری.

د افغان ملی پولیسو تر نظارت لاندی توفیقین راپور ورکړی چی ناوړه چلند په مختلفو حالاتو کی په پراخه اندازه ترسره کیږی. د ناوړه چلند ځینی روشونه د شکنجی څخه عبارت دی په داسی حال کی چی ځینی نور بی ظالمانه، غیرانسانی یا توهینوونکی چلندونه دی. د افغان ملی پولیسو له د ناوړی چلند روشونه په لاندی ډول ښودل شوی دی: د نیونی پرمهال، په چک پوستونو کی، امنیه قوماندانیو او د حوزی په امریتونو کی د پولیس افسرانو له خوا بد چلند.

د افغانستان قانون او د شکنجی او نورو ظالمانه، غیرانسانی یا توهین آمیزه رفتار یا مجازاتو ضد کنوانسیون پر اساس د افغانستان دولت مکلف دی چی د شکنجی او بد رفتاری ټولی پېښی ژر تر ژره بررسی او مسوولین بی عدلی تعقیب لاندی ونیسی، قربانی ته د خساری جبران ورکړی او د شکنجی د تکرار څخه مخنیوی وکړی. دا د دولت مکلفیت دی چی په هر حالت کی د منع شکنجی حکم ته احترام وکړی او شکنجی ته په هیڅ حالت کی مشروعیت ورنکړی ولو که د جنگ یا د جنگ د تهدید، کورنی سیاسی بی ثباتی او یا هم اضطراری حالت هم وی. یوناما د افغانستان پر چارواکو باندی غبر کوی چی د شکنجی د ختمولو او منع کولو لپاره ممکنه گامونه پورته کړی او د شکنجی د ټولو اعمالو لپاره د حساب ورکونی زمینه برابره کړی.

د نړیوالو قواو له خوا ملی امنیت او ملی پولیسو ته د توفیقینو سپارل

²⁰ په دی رپورټ کی یوناما په سیستماتیکه توگه د شکنجی استعمال داسی تعریفوی: د تحقیق د یو میتود په توگه په یو محل کی د شکنجی تطبیق دی چی د وسله والی شخړی اړوند توفیقینو په برخه کی د یو پالیسی او معیاری پروسیجر په توگه ورڅخه استفاده کیږی. له دی کبله چی د وسله والی شخړی اړوند ټول توفیقین چی مرکه ورسره شوی د تحقیق داسی میتودونو سره مخ شوی چی حد بی شکنجی ته رسیږی، او د تسهیل کارکوونکی او مدیریت دواړه باید په دی خبر وی، هغه بی عملی کړی وی یا بی امر ورکړی وی او یا هم ورسره موافق وی. په دی توگه داسی نتیجه اخیستل کیږی چی شکنجه د مربوطه تسهیل یوه بنیادی پالیسی او طرز العمل دی او یواځی د یو څو «خرابو خلکو» خلکو له خوا په انفرادی قضایاو کی او کله کله ورڅخه استفاده نه کیږی.

²¹ په دی کی د ملی امنیت ریاست دغه ولایتی توفیق خانی شامل دی: بدخشان، بادغیس، بغلان، بلخ، دایکندی، فراه، هلمند، کنز، کندز، ننګرهار، سمنګان، سر پل، وردګ، زابل او کابل (ریاست ۱۷/۴۰، ریاست ۱۸/۳۴ او ریاست اول).

²² د شکنجی پر ضد نړیوال کنوانسیون ۳ مه ماده حکومتونه مکلفوی چی هیڅ شخص بل هیواد ته چی هلته بی د شکنجی احتمال موجود وی، ونه سپاری. که چیری لازمی وی چی یو شخص دی کوم شخص یا کومی بلی اداری ته انتقال یا وسپارل شی چی هغه په شکنجه او ناوړه سلوک کی دخیل وی، او یا په کافی اندازه مصونیت بی نه وی تأمین کړی، نو دا دولت مکلفیت لری او چارواکی بی د سزا ورکول کیږی چی د دولت د مکلفیت پر خلاف چی باید د شکنجی د مخنیوی لازم تدابیر ونیسی، د دی انتقال امری ورکړی او یا بی په دی انتقال کی ونده اخیستی.

دیوناما د توقیف خانو کتنه کی د ۸۹ تنو توقیفیانو سره مرکي شاملی دی چی په کی دوی ویی چی د دوی په نیولو کی بهرنیو قواوو (چه ټولو ۸۹ دامریکا یانو په نامه یادولی)، گډون درلود او بیا یی دوی ملی امنیت یا ملی پولیسو ته سپارلی دی. د توقیف په دوران کی له دی شمیر څخه ۱۹ تنو د ملی امنیت لخوا د شکنجه کیدلو او دری تنو د ملی پولیسو له خوا د ناوړه سلوک یاده کړی. د شکنجی ضد نړیوال کنوانسیون په بنسټ دولتونه له دی څخه منع کړای شوی چی توقیفیان هغه هیواد ته وسپاری چی هلته د دوی د شکنجی خطر موجود وی.²³ د ایساف اصول هم د نړیوالو قوانین سره سم په هیڅ حالت کی د یو شخص د سپارلو اجاره نه ورکوی چیرته چی د نوموړی د شکنجه کیدلو خطر موجود وی.

دا وضعیت ملی امنیت او ملی پولیسو ته د نیول شوو وگړو د سپارلو د جدی کتنی او نظارت غوښتونکی دی او دا ضروری گنی چی په هغه صورت کی چی توقیف خانو کی د شکنجی دقیق رپورتونه موجود وی، د سپارلو پروسه وځنوی.²⁴

د تیرو کلونو په ترڅ کی په مختلفو وختونو کی بریتانیا او کانادا په کندهار او کابل کی د ملی امنیت توقیفخانو ته د توقیفیانو سپارل د توقیفیانو سره د سلوک په اړه د تشویش پر بنسټ څو واری درولی دی. دی هیوادونو له انتقال څخه وروسته د نظارت پروگرامونه تطبیق کړی دی چی دوی ته اجازه ورکوی چی د هغه توقیفیانو سره سلوک تعقیب کړی چی د دوی نظامیانو افغان چارواکو ته سپارلی دی. د امریکي سفارت په دی وروستیو کی د انتقال څخه وروسته نظارت لپاره یو پروگرام جوړ کړی او د افغانستان دولت ته یی د هغوی د ارزونی لپاره وړاندی کړی دی.²⁵ سفارت یوناما ته توضیح ورکړی چی دا پروگرام د امریکي دولت لپاره یو مثبت گام دی چی د افغانستان حکومت سره کار وکړی تر څو ډاډمنه کړی چی د دوی د توقیف سیستم مصون، مطمین او انسانی دی.²⁶

د ۲۰۱۱ کال جولای په لمړیو کی امریکا او ایساف په کندهار، زابل، ارزگان، او دایکندی ولایتونو کی دهغه راپورونو پراساس چی یادو ولایتونو کی دشکنجی په هکله موجود وو دبنديانو سپارل او انتقالول ملی امنیت او ملی پولیسو ته بند کړل.²⁷

د ۲۰۱۱ کال د سپتمبر په اوایلو کی د دی رپورټ د موندنو پر بنسټ ایساف وویل چی دوی د توقیفیانو د انتقال پروسه د مخنیوی د اقداماتو د تدابیرو په توگه درولی ده.²⁸

د ملی امنیت او د ملی پولیسو په واسطه شکنجه او ناوړه سلوک د "Leahy Law" تطبیق ته اجازه ورکوی چی د هغی پر اساس د امریکا متحده ایالات له دی څخه منع کوی چی د بل هیواد هغه امنیتي ځواکونو واحدونو ته فنډ، وسله او تربینګ ورکړی چی پر وړاندی یی د امریکا د کورنیو چارو وزارت سره د نوموړو ځواکونو د بشری حقونو څخه د تخطیو معتبر شواهد موجود وی.²⁹ دا قانون د کورنیو چارو وزارت یا د دفاع وزارت مکلفوی چی ټول معتبره شواهدو ته بیا کتنه وکړی، او د دی سازمانونو سره خپل عملیات ودروی، او مخکی له دی چی دی واحدونو سره خپلی مرستی بیا له سره پیل کړی، باید د اصلاحی اقداماتو حمایت وکړی. د افغانستان په قضیه کی

²³ د دی رپورټ پنځم فصل وگورئ.

²⁴ د امریکي د جمهوري ریاست د یوی ځانگړی امریې پر بنسټ (۱۳۴۹۱/۲۰۰۹ کال د جنوری ۲۲ مه) د تحقیقاتو او انتقال د پالیسی ځانگړی کاری ډلی سپارښتنه کړی چی باید متحده ایالات د انتقال څخه وروسته د بنديانو د نظارت یو پروگرام جوړ او پلي کړی چی رئیس جمهور اوباما یی هم امر ورکړی.

²⁵ د یوناما مرکه د امریکا د دولت چارواکو سره، د ۲۰۱۱ کال د اگست ۲۹ مه، کابل.

²⁶ د یوناما لیدنی د ۲۰۱۱ کال د اگست په میاشت کی د ایساف د چارواکو سره او د اگست په ۲۱ مه د کندهار ولایت د ملی امنیت معاون ډگروال عبدالوهاب سره. د توقیفیانو د انتقال ځنډول د ۲۰۱۱ کال د جولای د ۱۲ می نیټی د امریکایی ځواکونو لپاره د یوی انفرادی امریې (FRAGO) پر اساس شوی دی.

²⁷ په کابل کی د یوناما لیدنی د ۲۰۱۱ کال د سپتمبر په میاشت کی د ایساف د چارواکو سره او د ایساف ویاند (جنرال کارستین جکوبسن) د ۲۰۱۱ کال د سپتمبر ۷ نیټی اعلامیه.

²⁸ د ایساف د چارواکو سره د یوناما کتنه: د ۲۰۱۱ کال سپتمبر، کابل. د ۲۰۱۱ کال د سپتمبر د ۷ می نیټی د ایساف د قواوو د ویاند څرگندونی: "موږ خبر یو چی د ملگرو ملتونو یو رپورټ به خپور شی چی په مونږ به هغی رپورټ ته په کتلو سره د ټولو توقیفیانو انتقال نه دروو بلکه د ځانگړو توقیفیانو انتقال به ودرولای شی."

²⁹ د "Leahy Law" د بهرنیو عملیاتونو د اختصاص د قانون ځانگړی برخی دی. (د رپورټ د انگلیسی متن مربوط مآخذ ته دی مراجعه وشي).

دا قانون به د امریکې متحده ایالات مکلف کړی چې د افغانستان چارواکو ته د توقیفیانو انتقال هغه مهال له سره پیل کړی چې د افغانستان دولت اصلاحی اقدامات تر لاس لاندې ونیسی او د ملی امنیت او ملی پولیسو هغه چارواکی چې پر شکنجې او ناوړه سلوک تورن دی، محاکمې ته راکاږی.

د توقیفیانو سره بدچلند او شکنجې په اړوند د ملی امنیت ریاست او د افغان ملی پولیسو د احتساب نشتوالی

یوناما دا موندلی چې شکنجې او بدچلند په هکله د ملی امنیت ریاست او د افغان ملی پولیس د مسؤلینو حساب ورکونه ډیره ضعیفه او غیرشفافه ده او په ډیره کمه کچه تطبیقیری. پر افغان ملی پولیسو او ملی امنیت د ادارو په حیث، او د دوی پر جرایمو او تخلفاتو، د ناوړه چلند او شکنجې په شمول، ډیر محدود خپلواک قضایې یا بهرنی نظارت موجود دی.

د جنایې یا بدرفتاری غیرمسلکې چلند اکثره قضیو ته د ملی امنیت ریاست د مسؤلینو له خوا په داخلی شکل رسیدگی شوی. د ملی امنیت ریاست لوړپوړی چارواکی یوناما ته وویل چې یوازې دوه قضیې د ملی امنیت ریاست له خوا څیړل شوی دی چې یو یې هم پر مظنون باندې وارد شوی اتهام نه دی تعقیب کړی.

د ۲۰۱۰ کال په دسمبر کی، د ملی امنیت ریاست یو داخلی نظارتی کمیسیون جوړ کړ ترڅو د توقیفیانو په وړاندې د بدرفتاری، د طی مراحل قانونی مسئلې او توقیف خانو د معیشتی حالت ارزونه وکړی. وروسته له هغی چې نوموړی کمیسیون د ملی امنیت څو توقیف خانو څخه په جنوری کی لیدنه وکړه، باید خپل راپور یې د ملی امنیت عمومی ریاست ته وړاندې کړای وای. یوناما هم د ملی امنیت ریاست له دغو کتنو څخه نظارت وکړ چې د نوموړی کمیسیون د څیړنی د کیفیت او پراخوالی په هکله یې اندیښنی درلودلی. سره له دی چې دا په اول سر کی یو مثبت اقدام گڼل کیږی، لکه څنگه چې د دی راپور موندنی څرگندوی، د شکنجې، بدرفتاری او په خپل سر توقیف ته د رسیدگی لپاره داسی ښکاری چې دغه نظارتی ډله تر اوسه پوری موثره نه وه.

د افغان ملی پولیسو د جنایې کړنو لپاره د حساب ورکونی داخلی او بهرنی میکانیزمونه شتون لری چې د داخلی وزارت له خوا په داخلی توگه اکثره قضیو ته رسیدگی شوی. د افغان ملی پولیس له خوا د ترسره شوو جرمونو ادعا گانی باید د لوی څارنوالی د نظامی چارو ریاست ته واستول شی ترڅو د نظامی څارنوال له خوا نظامی محکمه کی ورته رسیدگی وشی. که څه هم خلک کولای شی چې د پولیسو ناوړه چلند یا جرایمو په هکله د کورنیو چارو د یوې برخې له لاری شکایت وکړی، چې دغه ادعا گانی د داخلی وزارت له دری گونو برخو څخه یوې برخې له لاری تعقیبیری، خو ډیرو لږو قضیو ته د دی میکانیزم له خوا رسیده گی شوی ده.

د طی مراحل قانونی څخه سرغړونی او په خپل سر توقیف

په افغانستان کی تقریباً په ټولو جنایې قضیو کی دوسیه د مدعی علیه د اقرار پر بنسټ اقامه کیږی، چې په محکمه کی نه یوازې قانع کوونکی بلکه د مدعی علیه د جرم لپاره نهایی هم گڼل کیږی. په محکمو کی د اقرار مفصل څیړنه په ندرت سره کیږی او په ډیرو کمو پېښو کی د قاضیانو یا مدافع وکیلانو له خوا چلینج کیږی.

د افغانستان قانون پر اساس غیر قانونی اقرار (لکه د شکنجې په واسطه اقرار) باید په محکمه کی بی اعتباره وگڼل شی. خو که حتی مدافع وکیلان په قضیو کی د جبری او تر شکنجې لاندی اقرار مسئله هم راپورته کړی بیا هم محکمه نوموړی ادعا رد کوی او اجازه ورکوی چې دغه اقرار د مدرک په توگه وکارول شی. د مدارکو د وړاندی کولو دغه روش په څرگنده توگه د قانون د متن او محتوا څخه تخطی ده او همدارنگه تخصصی مطالعاتو ښکاره کړی ده چې هغه معلومات چې د شکنجې پر اساس ترلاسه شوی د یو شخص د مجرم والی یا بی گناهی په هکله اعتبار نلری.³⁰

³⁰ دشکنجې او نورظالمانه، غیرانسانی، توهین امیز رفتار یا مجازاتو ضد په هکله د ملگرو ملتونو د ځانگړی راپورتر، جین ی. میندیز، راپور ته مراجعه وکړی چې د ۲۰۱۱ کال په فیبروری کی د ملگرو ملتونو د بشری حقونو شورا ته وړاندی شوی "د استخباراتو، معلومات راټولو او د قانون د تنفیذ لپاره شکنجه او بدرفتاری د یوه غیرموثر روش او وسیله ثابته شوی او په اینده کی به هم بی گڼه وی." هغه اقرارونه او ویناوی چې د شکنجې په واسطه ترلاسه شوی وی بی اعتبار گڼل کیږی او اکثر د قانون د تنفیذ او د تحقیق د کارکوونکی

یوناما د قانونی طی مراحل څخه نوری سرغړونی مستند کړی چې د ملی امنیت ریاست او د افغان ملی پولیس کارکوونکو له خوا ترسره شوی. په دی کی معمول د ټاکل شوی وخت نه مراعات، چې د محاکمی څخه دمخه د جنایی تحقیقاتو او د نظارت سلسلی مختلفی مرحلی مشخص کوی، د توقیفوونکو مسولینو د رول د وضاحت نشتوالی، او د محاکمی څخه د مخه توقیف باندی د محکمی د نظارت نشتوالی او یا هم په آخر کی یی شتون شاملیری. له دی کبله چې د وسله والی منازعی اړوند توقیفیان ډیر په ندرت سره مدافع وکیلانو او د خپلو حقونو په هکله معلوماتو ته لاسرسی لری، د شخص لپاره د دی مصئونو پروسیجرونو نشتوالی د دی باعث کیری چې توقیفیان نه شی کولای چې د خپل توقیف پر قانونی والی اعتراض وکړی، یا معتبره دفاعیه آماده کړی یا هم د شکنجی او د زور له استفادی څخه مصئونیت وغواړی.

د افغانستان د جزایی اجرائتو د موقت قانون له مخی نظارتخانه کی ساتل د جنایی جرایمو د مرحلو پوری اړه لری. پولیس کولای شی چې یو شخص وروسته له نیونی تر ۷۲ ساعتونو پوری په نظارت کی وساتی. همدارنگه کولای شی چې ابتدایی تحقیقات وکړی، اتهام وارد کړی او قضیه ابتداییه څارنوال ته وسپاری چې هغه کولای شی چې دا اتهامات د یاد شوی شخص د توقیف لپاره تصدیق کړی.³¹ څارنوال کولای شی چې د نیونی له ورځی څخه تر ۳۰ ورځو پوری خپل تحقیقات وکړی او اتهامنامه جوړه کړی. د دغی مودی په جریان کی مظنون باید توقیف خانی ته انتقال شی چې د محابسو د عمومی ریاست له خوا اداره کیری چې دا مهال د عدلیی وزارت پوری مربوط دی.³²

د توقیف د صلاحیت جداوالی موخه د دی ډامنول دی چې مظنون د زیات وخت لپاره د مربوطه مسولینو تر نظارت لاندی پاتی نه شی تر څو له فشار او زور او ناوره چلند څخه په امان کی وی. دا مصونیت ډیر مهم دی ځکه چې د جزایی اجرائتو موقت قانون له نیونی څخه وروسته د توقیف د قانونیت بیا کتنی ته د تحقیقاتو په لمرنیو مرحلو کی اجازه نه ورکوی. بلکه څارنوال ته دا وخت ورکوی چې د جزئی عدلی نظارت له کبله د اتهام د واریدلو څخه د توقیف موده د محاکمی د پیل پوری لنده کړی او یا یی وغوی.³³

په عمل کی، ملی پولیس او د ملی امنیت چارواکی په عادی ډول دغه د وخت پابندی او مصونیتونه له نظره غورځوی. یوناما وموندل چې د پولیسو او ملی امنیت ۹۳ سلنه توقیفیان چې مرکه ورسره شوی ده له ۷۲ ساعتونو څخه زیاتی مودی لپاره توقیف کی ساتل شوی دی. مخکی له دی چې د عدلیی وزارت توقیف خانو ته انتقال شی، په اوسط ډول د ۲۰ ورځو لپاره یادو ادارو له خوا په توقیف کی ساتل شوی دی. زیاتو د ملی پولیسو او ملی امنیت کارکوونکو په خپل کار کی دغه ځنډ د بشری قواو کموالی، د لوژستیکی او تخنیکي ظرفیت نشتوالی او د سرکونو د خرابوالی او یا امنیت نشتوالی له امله لیری ځایونو ته د سفر مشکلاتو پوری منسوب کړل.

هڅی بی گټه کوی. نو ځکه په هیواد کی د جنگی جرمونو ټولو ډولونو ته د رسیدگیو د اړتیاوو د پوره کولو لپاره د خشونت او بدچلند موثر بدیلونو شتون ډیر اهمیت لری. همدارنگه دی ولیدل شی: الفرید و. مک کوی "The myth of the Ticking time Bomb" Progressive, October 2006, http://www.progressive.org/mag_mccoy1006 (accessed Frberury 24,2010) پس انتخاب واضح دی. لویه لاسته راوړنه د محدوده شکنجه یو افسانه ده، مگر دزرگونو مظنونینو ډلیره شکنجه، چې ځینو یی گناه کار او زیابره یی بی گناه دی، کولای شی گټور معلومات لاسته راوړی. دغه معلومات شاید گټور وی ولی په کوم قیمت؟ د شکنجی د دغه جگ قیمت زغمل چې د منلو وړ نه دی دغه هیواد بی اعتبار او زیانمن کوی. د فرانسی لپاره په الجیریا کی، د امریکا لپاره په ویتنام کی، او اوس مهال د امریکا لپاره په عراق کی هغه څه چې د شکنجی پر بنسټ تر لاسه شوی ډیر لویه قیمت باندی تمام شوی. "ډگر جنرال جان کیمونز، په استخباراتی چارو کی د امریکای قواوو د ستر درستییز مرستیال وایی: "د شکنجی مخالفان ریستینی وطن دوستان دی، د نیویارک ناظر (۲۵ سپتمبر، ۲۰۰۶) زه په بشپړ ډول قانع شوی یم چې هیڅکله هم صحیح اوبنه معلومات د سواستفادی او بدچلند له لاری نه تر لاسه کیدای شی. زه فکر کوم دا تاریخ مونږ ته وایی. زه فکر کوم د تیرو پنځو سخته کلونو مدارک او تجربی مور ته وایی چې بر سیره پر دی، هر هغه معلوماتو اعتبار تر سوال لاندی راځی چې د فشار، زور او بد رفتاری له لاری تر لاسه شوی وی. دی نه علاوه د گټی څخه زیان په هغه وخت کی لازیتیری کله چې دا څرگند شی چې له زور زیاتی او بدچلند څخه کار اخیستل شوی دی. او مور نه شو کولای چې هلته بیا ولاړ شو." ډاکتر ماروین زلمن، جنایی کرنلاره: اساسی قانون او ټولنه (۲۰۰۷)، موندنی، "سی ای ای او ایف بی ای راپورونه د غلطو او معلوماتو راټولولو او د شکنجی له لاری د غلطو اقرارونو ستونزی څرگندوی. په الجیریا، شمالی آیرلند او اسرائیل کی د شکنجی کاروول مطلوبه سیاسی نتیجی نه ده ورکړی.

" پیتر فین او جویی واریک، "Detainee's harsh treatment foiled no plots" واشنگتن پوسټ، مارچ ۲۹، ۲۰۰۹، <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2009/03/28/AR2009032802066.html>

³¹ رسمی جریده شمیره ۸۲۰ (۲۵ فیروی ۲۰۰۴ کال) ۳۱مه، ۳۴مه او ۳۶مه ماده.

³² ۲۲۱ نمبر ماخذ ته رجوع وکړی کورنیو چارو وزارت ته د محابسو د ریاست د مسئولیت انتقال.

³³ د جزایی اجرائتو د موقت قانون ۶ مه ماده (دریم بند)، ۸ مه ماده (۴ بند)، ۳۴ مه ماده (دوهم بند)، ۳۶مه ماده، ۳۵ مه ماده دریم بند (ب جزء)، ۸۴ مه ماده او د محابسو او د توقیف خانو د قانون ۲۲مه او ۵۱مه مادی.

یوناما وموندل چی گڼ شمیر څارنوالان د امنیت پوری تړلو واقعاتو کی خپل د تحقیق صلاحیتونه د ملی امنیت کارمندانو ته ورکوی. وروسته له دی چی ملی امنیت خپلی پلټنی او تحقیقات تمام کړی، او توقیفی د عدلی وزارت توقیف خانې ته وسپاری، نو بیا دوی خپل تحقیق پیل کوی چی دا پروسه څو میاشتی دوام کولای شی. په ځینو حالاتو کی څارنوال د ملی امنیت له خوا جمع شوو معلوماتو پر اساس خپله دعوی جوړوی. دا د څارنوالی د صلاحیت د انتقال سیستم د یو سریع عدلی نظارتی سیستم د نه موجودیت په صورت کی د دی سبب گرځی چی یو توقیفی تر هغی چی قضیه یی محکمې ته محوله نه شی، نه شی کولای چی کوم قاضی وگوری، چی له نیولو څخه تر دری میاشتی پوری دوام پیدا کولای شی.³⁴ دا وضعیت د مدنی او سیاسی حقونو د کنوانسیون له مخی د افغانستان مکلفیت څخه سرغړونه ده چی د ټولو نیول شوو او توقیف شوو افغانانو قضاء او نورو قضایای ادارو ته وړاندی کول نامینوی، او همدا رنگه دا د افغانستان د اساسی قانون سره هم په مخالفت کی واقع کیږی چی خپل سری توقیفونه منع کوی.³⁵

د ملی امنیت ریاست په توقیف خانو کی د توقیفیانو لپاره د طرز العملی ضمانتونو بله نیمگرتیا دا ده چی توقیفیان مدافع وکیلانو ته لاس رسی نه لری. سره له دی چی د افغانستان قانون توقیفیانو ته دا حق ورکوی چی د قضیې په هره مرحله کی مدافع وکیل ولری، د ملی امنیت ریاست یا د افغان ملی پولیس په توقیف خانو کی د ۳۲۴ تنو توقیفیانو له جملی څخه چی د یوناما لخوا مصاحبه شوی د راپور په اساس یوازی یوه توقیفی مدافع وکیل ته لاس رسی درلود. تقریباً ټولو مدافع وکیلانو او حقوقی سلاکارانو یوناما ته ویلی چی دوی د ملی امنیت ریاست توقیف خانو ته محدود لاس رسی لری ځکه چی د ملی امنیت ریاست مسؤلین په قصدی توگه د دوی مخنیوی کوی چی توقیفیانوسره ووینی.³⁶ د ملی امنیت کارمندانو یوناما ته وویل چی دوی له دی وپری وکیلانو ته د توقیفی سره د لیدلو اجازه نه ورکوی چی مدافع وکیل ممکن توقیفی تر تأثیر لاندی راوی او د په نتیجه کی د تحقیق جریان اوږد شی. مدافع وکیلانو ویلی چی دوی په عمومی توگه د افغان ملی پولیس توقیف خانې او توقیفیانو ته لاس رسی لری ولی هغه یواځی هغه وخت چی دوسیه څارنوالی ته ولیرل شی.

که څه هم د افغانستان قانون پر اساس توقیفی حق لری چی خپلی کورنی سره وگوری خو یواځی ۲۸ سلنه هغه توقیفیانو چی د ملی امنیت په توقیف خانو کی ورسره مرکی شوی وی خپلو کورنیو سره لیدلی وو.

شکنجه او خپل سری توقیف د پخلاینی او بیاستیدو پروسی ته زیان رسوی

د ملی امنیت او افغان ملی پولیسو له خوا شکنجه، ظالمانه، غیر انسانی او توهینونکی چنل او خپل سری توقیف نه یواځی د بشری حقونو څخه جدی سرغړونه ده بلکه د پخلاینی او بیا ستندینی پروسی ته هم صدمه رسوی چی موخه یی د افغانستان شخړی ته د پای ټکی ایښودل دی. د یوناما تحقیق د نورو کارپوهانو د ارزونو سره په گډه (چی د ۲۰۰۱ کال څخه وروسته د یاغیانو د یو ځای کیدو او تقویه کیدو ارزونه یی کړی ده) دا په گوته کوی چی په ډیرو مواردو کی دغه بد رفتاری د دی لامل شوی چی د دی اعمالو قربانیان د طالبانو او دولت ضد مخالفینو سره یوځای شی او یا هم بیرته مخالفینو سره یوځای شی.³⁷

په دی راپور کی مستند شوی حقایق دا په گوته کوی چی د افغانستان دولت د عملی شویو پروگرامونو تر منځ چی د یاغیانو سره بیا ستندینه او پخلاینه تقویه کوی، ستونزی موجود دی، په ځانگړی توگه د وسله والو شخړو توقیفیانو سره د ملی امنیت او د افغان ملی پولیس چارواکو له خوا بد چلند. د دولت د سولی او پخلاینی پروگرام د

³⁴ پورتنی مآخذ وگورئ.

³⁵ د مدنی او سیاسی حقونو په اړه نړیوال کنوانسیون، د افغانستان د اساسی قانون نهمه ماده، اول بند او دریمه او درویشتمه مادی اول او دریم بند، ۲۴ ماده، اول بند او ۲۷ مادی اول بند او دوهم بند. د ملگرو ملتونو د بشری حقونو د شورا د قضایاو قانون بیانوی چی یو څارنوال یو مکفی مستقل د توقیف مستقل قضایای صلاحیت نه لری.

³⁶ د نړیوال حقوقی بنیاد- افغانستان (ILF-A) او د افغانستان د حقوقی مشورو سازمان (LAOA) څخه د مدافع وکیلانو سره د یوناما مصاحبې، جولای ۱۶، ۲۰۱۱. د ستونزمنو لاملونو څخه یو دا دی چی په افغانستان کی د مدافع وکیلانو شمیر کم دی. د افغان مدافع وکیلانو خپلواکه ټولنه (AIBA) پر اساس په ټول افغانستان کی ۱۲۰۰ مدافع وکیلان ثبت شوی دی. د عدلی وزارت د مرکزی محبس ریاست د احصایې له مخی د ۲۰۱۱ کال د جون میاشتی راهیسی په ټول هیواد کی تقریباً ۲۰۷۰۰ تنه د عدلی وزارت په توقیف خانو توقیف شوی دی.

³⁷ د انگلیسی متن مربوطه مآخذ ته دی مراجعه وشي.

یاغیانو د تشویق لپاره جوړ شوی تر څو خپلی ټولې نارضايتی یو خوا ته پرېږدی، پخلا شوی او خپلو ټولنو ته بیا راستانه شوی. په عین وخت کې د ملي امنیت او افغان ملي پولیسو بدرفتاری یاغیان دی ته مجبوروی چې خپل امنیت د دولت ضد عناصرو په لاس کې ووبنی او په نتیجه کې د دولت سره وجنگیږي.

برسیره پر دی، په محلی کچه کې د دولت ضد عناصرو سره د پخلاينی په اوسنی هڅو کې د خپل سری توقیفیانو د کمولو ضرورت د اعتماد په لوړولو کې یو کلیدی اقدام گڼل کیږي. دولت د بندیانو لپاره د خلاصون څو پروگرامونه تر لاس لاندی ونيول ترڅو پردولت باندی د خلکو اعتماد او باور زیات کړی چې د خپل سری توقیفونو او د بندیانو سره د ناوړه چلنداو د زیاتو کسانو په خپل سر توقیف او د بدرفتاری قضیې په سبب رامنځ ته شوی دی. د اعتماد د لوړولو په موخه د سولې عالی شورا اوس د وسله والو شخړو اړوند توقیفیانو دوسیې تر غور لاندی نیولی چې بدون د شواهدو څخه نیول شوی دی او قضا ته لاس رسی نه لری. دغه هڅې په هغه وخت کې زیان وینی کله چې د ملي امنیت ، افغان ملي پولیس او جنایی قضایی سیستم خپلی شکنجی، د اوږدی مودی لپاره په خپل سر توقیفونو او بدرفتاریو ته دوام ورکړی.

د دولتی چارواکو له خوا شکنجه او سوءاستفاده په ملي کچه امنیت متاثره کوی

د پخوا راهیسی د ملگرو ملتونو دریځ دا دی چې د تروریزم ضد مبارزی په موثرو اقداماتو کې باید تل بشری حقونه رعایت شی او هم دا چې د دولتی چارواکو له خوا د شکنجی او بدرفتاری نور ډولونه چې په دی راپور کې راغلی دی، ملي امنیت ته زیان رسوی. د ملگرو ملتونو د تروریزم ضد مبارزی نړیوال پالیسی او د عمل پلان په دی تینگار کوی چې بشری حقونه او د قانون حاکمیت د تروریزم ضد مبارزی د اقداماتو اساسی عنصرونه جوړوی، د دی په نظر کې ونيولو سره چې د تروریزم ضد مبارزی اقدامات او د بشری حقونو د ساتنی اهداف د یو بل سره په تضاد کې نه بلکه یو د بل بشپړوونکی او پیاوړی کوونکی دی.³⁸ د بشری حقونو د تقویې او ساتنی او اساسی ازادی گانو په باب د ملگرو ملتونو ځانگړی راپورتر دا په گوته کړی چې د تروریزم سره د مبارزی په وخت کې د بشری حقونو رعایت کول نه یوازی دیوه هیواد قانونی او اخلاقی مکلفیت دی بلکه د تروریزم پر ضد د مبارزی لپاره یوه موثر لار هم ده.³⁹

کتنی یا مشاهدات

شکنجه او خپل سری توقیف دوه ډیری د پام وړ د بشری حقونو موضوع گانی دی چې د قانون د حاکمیت، روانی له نړیوالو وسله والو ځواکونو څخه ملي امنیتي ځواکونو ته د امنیت د مسئولیت د انتقال پروسې ، او بیا پخلاينی پروسو پروراندی یوه مانعه ولاړوی. د توقیفیانو سره دایمی بدرفتاری او د قضا ناتوانی چې قانونی طی مراحل ته احترام ولری او مراعات یی کړی، له ډیری مودی راهیسی پر حکومت د اعتبار او اعتماد د زیان، له امنیتي ځواکونو څخه نارضايتی او د یاغیتوب د خپریدلو او زیاتیدلو سبب گرځیدلی دی. توقیف شوی وگړی د ملي امنیت او ملي پولیسو لخوا شکنجه کیږی پرته له دی چې حساب ورکونه او سزا وجود ولری، یا فرد جبران وغوښتلاي شی، پر خپل توقیف اعتراض وکړای شی، او بالاخره د هغه اقرار د طاقت پر خلاف ودریږی چې په زور او شکنجی سره اخیستل شوی.

دافغانستان اساسی قانون ، نافذه قوانین او نړیوال حقوقی مکلفیتونه یو موثر قانونی جوړښت وړاندی کوی چې هغی کی شکنجه ، ظالمانه ، غیر انسانی ، او توهین امیز اعمال منع شوی.⁴⁰ سره له دی چې لاتر اوسه هم ځینی حیاتی مصئونیتونه نه دی تأمین شوی، په ځانگړی توگه د توقیف قانونی والی باندی اعتراض کولو حق، د فعلی قوانینو موثر انفاذ کولای شی تر څو سواستفاده ودروی او د شکنجی او غیرانسانی اعمالو ترسره کوونکو سره حسابی وکړی .

³⁸ A/RES/60/288 (8 September 2006).

³⁹ په دغه ویب پاڼه کې لیدلای شی: <http://www.un.org/terrorism/terrorism-hr.shtml>

⁴⁰ د وضع شوو قوانینو د لنډی کتنی لپاره لومړی ضمیمه وگورئ.

د توقیف خانو څخه د یوناما لیدنو بنودلی چی د ملی امنیت ځینو ځانگړو توقیف خانو مسؤلین د بشری حقونو جدی سرغړونو او جرایمو مسؤل دی کوم چی یوناما لخوا مستند کرای شوی دی. د یوناما لاسته راوړنی څرگندوی چی سره له دی چی د افغانستان د ملی امنیت په ځینو توقیف خانو کی توقیفیان د مسؤلینو لخوا په سیستماتیکه توگه شکنجه شوی خو د ملی امنیت ټولو هغو توقیف خانو کی چی یوناما کتلی په سیستماتیکه توگه شکنجه نده لیدل شوی. له همدی کبله، یوناما د خپلو موندلو پراساس دی پایلی ته رسیږی چی شکنجه د ملی امنیت او دولت لخوا د کومی رسمی پالیسی نه ده چی گوندی له لور پورو مقاماتو یا دولت له خوا به یی هدایت ورکړل شوی وی. دا واقعیت او دا چی د ملی امنیت مسؤلینو د یوناما سره همکاری کړی چی د توقیف خانو څخه لیدنه وکړی، دا څرگندوی چی اصلاحات د ملی امنیت په داخل کی هم ممکن دی او هم یی غوښتنه ښکاره شوی. ددی راپور د موندنو په ځواب کی د ملی امنیت لوړپوړو چارواکو یوناما ته ویلی چی دوی به د یو محدود وخت عملی پلان پر بنسټ د شکنجی راپورونه بررسی کړی او رسیدگی به ورته وکړی.

د افغانستان د حکومت د ملی امنیت او داخله وزارت له خوا د چارواکو ځواب او نظر د دی راپور په پای کی د دوهمی ضمیمی په توگه ښودل شوی دی.

د تحقیق ناوړه روشونو څخه کار اخیستل ، چی د شکنجی تر حده رسیږی، د دی اړتیا لا زیاتوی چی قضا ، څارنوالی او دقانون د تنفیذ اداراتو کی باید اصلاحات رامنځته شی. پولیس ، څارنوالان ، د ملی امنیت مسؤلین او مستنطقین باید چی په ملی او نړیوالو قانونی معیارونو ، د تحقیق پرمختللی او معتبره روشونو کی چی شکنجه منع کوی روزنه ووینی، چی په دی توگه د توقیفیانو او تروریستی اعمالو مظنونینو همکاری او اعتبار به په اوږده مهال کی ترلاسه کړی چی په ملی سطحه امنیت ټینگولو کی مرسته کوی. دا تخنیکونه همدارنگه د معتبره استخباراتو او د معلوماتو او مدارکو لاس ته راوړلو ته زمینه برابروی چی د هغی پر اساس محکمه فیصله وکړی او پولیس ، څارنوالی او محکمه خپل سری توقیفونه حداقل ته ورسوی او قانونی طی مراحل محترم وگنی او ټول هغه تضمینونه ډاډمن کړی چی حکومت پری مکلف دی ترڅوی ټولو توقیفیانو ته وړاندی کړی.

یوناما لاندنی وړاندیزونه افغان حکومت ته او دهغه نړیوالو همکارانو ته وړاندی کوی ترڅو د ملی امنیت او ملی پولیسو ټولو توقیف خانو او نظارتخانو کی شکنجی او ناوړه چلند او خپل سری توقیفونو ته د پای ټکی کیږدی.

اساسی سپارښتنی

د ملی امنیت ریاست ته:

- د ملی امنیت په ټولو توقیف خانو کی باید ژر تر ژره داسی اقدامات و نیول شی چی شکنجه او ناوړه چلند ودرول شی بالخصوص په هغه توقیف ځایونو کی چی داسی اعمال د تحقیق د میتود په توگه کارول کیږی:
- د هرات، کندهار، خوست او لغمان ولایتی دفترونو او په کابل کی د دی ریاست د تروریسم ضد مبارزی د ۱۲۴/۹۰ ریاست په توقیف خانو کی د ملی امنیت د شکنجی او بد رفتاری ټولو راپورونو په هکله دی تحقیق وکړی. هغه کارکوونکی چی مسؤل گڼل کیږی باید له دندی څخه لیری، عدلی تعقیب او مجازات شی. خپلواکه ناظرینو ته دی اجازه ورکړ شی تر څو له دغو تحقیقاتو څخه نظارت وکړی. د دغو تحقیقاتو د موندنو او اصلاحی اقداماتو په هکله دی په ښکاره راپور ورکړی شی.
- ژر تر ژره دی لارښونی صادر کړی چی په او ناوړه چلند په ټولو حالتونو کی او د ملی امنیت ریاست ټولو کارکوونکو لپاره منع کړی. او هغوی او د دوی امرین دی له دی څخه خبر کړی چی د دغسی اعمالو د ارتکاب، امرورکونی یا پټونی په صورت کی به عدلی تعقیب او مجازات کیږی.
- ټولو مستقلو ناظرینو ته، د افغانستان د بشر د حقونو خپلواک کمیسیون، یوناما، د سره صلیب نړیوالی کمیټی او نورو ته دی د ملی امنیت په ټولو توقیف ځایونو کی د بشپړ، دوامداره او بی له ځنډه نظارت اجازه ورکړی.

- د ملی امنیت ریاست د فعالیتونو او د توقیف خانو څخه د نظارت د کمیسیون د کار طریقې ته دی بیا کتنه وشي، تشخیص دی کړی چی ولی دغه کمیسیون په یادو شوو توقیف خانو کی ترسره شوی شکنجی نه دی رابرسیره کړی. داسی روشونه دی خپل کړی چی په راتلونکی کی د توقیف خانو موثر نظارت تأمین کړی.
- د بهرنی احتساب یو میکانیزم دی تطبیق کړی چی د ملی امنیت په توقیف خانو کی د ناوړه چلند راپورونو په برخه کی خپلواکه او رڼو تحقیقاتو ته اجازه ورکړی.
- د ادمنه دی کړی چی د ملی امنیت ټول مستنطقین او د هغوی آمرینو ته د تحقیق د قانونی او مؤثرو کړنلارو، تحقیق د بدیلو لارو (لکه عدلی طب) په برخه کی او د داخلی او نړیوالو قوانینو په هکله چی شکنجه او ناوړه سلوک منع کوی، د نړیوالو شریکبانو په مرسته تریبینگ ورکړل شی.
- هغه پالیسی گانی او کړنی دی تعدیل کړی چی مدافع وکیلانو ته اجازه ورکوی تر څو توقیفیانو ته لاس رسی ولری. مدافع وکیلانو ته د دی اجازه هم ورکړ شی چی له ټولو توقیف خانو څخه لیدنه وکړی او حقوقی خدمات ټولو توقیفیانو ته د محاکمی په هره مرحله کی د افغانستان د قوانینو سره سم وړاندی کړی.

د افغانستان ملی پولیس ته:

- ژر تر ژره دی داسی اقدامات ونیسی چی شکنجه او ناوړه چلند ودرول شی:
- د ملی پولیسو په ټولو نظارتخانو کی دی د شکنجی او بدرفتاری ټولو راپورونو په هکله تحقیق وکړی، او هغه کارکوونکی چی مسؤل گنل کیږی باید له دندی څخه لیری، عدلی تعقیب، اظباطی اقداماتو سره مخ او مجازات شی.
- د افغانستان د بشری حقونو خپلواک کمیسیون، یوناما، د سره صلیب نړیوالی کمیټی او نورو خپلواکه ناظرینوت دی د ملی پولیسو او داخله وزارت په ټولو نظارتخانو کی د نظارت اجازه وکړی.
- داسی هدایات دی صادر او عملی کړی چی په هغو کی پولیسو ته هدایت ورکړ شی چی د جنایی تحقیقاتو د ځانگی، د تروریزم سره د مبارزی ځانگی او یا دی ته ورته نورو ځانگو څخه یوازی یو شمیر محدود افسران کولای شی تحقیقات تر سره کړی. د قانونی او مؤثرو تحقیقاتو او د شکنجی او ناوړه چلند د منع کولو قانونی منع کیدلو په هکله دی د معیاری اجرائتو پروسیجر او لارښودونه صادر کړای شی.

د افغانستان حکومت ته:

- هغه قانونی چوکاټ او پروسیجرونه دی طرح کړی چی د ملی امنیت اجرائت علنی او شفافه کړی، او د ادمنه دی کړی چی دا قانونی پروسیجرونه د شدیدو جرمی خطاگانو، د ملی امنیت له خوا د بندیانو د شکنجی او ناوړه چلند په شمول، خارجی تحقیقاتو او عدلی تعقیب او په ملکی عدلی سیستم کی رسیده کی ته زمینه برابره کړی.

ستری محکمی ته:

- د ابتداییه او مرافعه محاکمو قاضیانو ته هدایت ورکړ شى چې د شکنجى او جبرى اقرارونو ټولى ادعاگانى وڅیړي او څرنګه چې په اساسى قانون او د جزایى اجراتو په موقت قانون کې تصریح شوى دى د شکنجى له لارى د معلوماتو د لاس ته راوړلو روش په جدى توګه منع کړى.

ستری محکمی ، عدلی وزارت ، کورنیو چارو وزارت او پارلمان ته:

- د جزایى اجراتو موقت قانون دى بیا وکتل شى او د توقیفى حق چې هرڅه عاجل محکمی ته وړاندې شى باید پیشبینى شى او مخکى د محکمی څخه توقیف باندې اعتراض حق دى د محکمی بیړنى حکم سره سم تضمین شى.

هغه هیوادونو ته چې افغانستان کې سر تیرى لرى او نورو ښځله هیوادونو ته:

- د ملی امنیت ریاست او د افغان ملی پولیسو توقیف خانو او مرکزونو ته چې هلته د شکنجى او ناوړه چلند ادعاگانى موجود دى د توقیفیانو انتقال دى وځنډول شى. د ملی امنیت ریاست د هغو توقیف خانو د نظارتى میکانیزم بیا کتنه دى وکړى چې توقیفیان هلته انتقالیږي او د دى ډاډ دى حاصل شى چې توقیفیان د شکنجى له خطر سره نه مخامخ کیږي.
- د ملی امنیت ریاست او افغان ملی پولیس توقیف خانو ته د انتقال د پالیسی گانو بیا کتنه دى وشى تر څو مناسب ضمانتونه تأمین شى او په گډو عملیاتو کې برخه اخیستل، د مالی منابعو برابرول، د انتقال پروسه، گډى استخباراتى اړیکى او نور روشنو څخه دى د شکنجى د مخنیوى او د پولیس او ملی امنیت د اصلاح د وسایلو په توګه استفاده وشى.
- د ملی پولیسو او ملی امنیت د پرسونل او تسهیلاتو ظرفیت ته دى د توقیفیانو پر بشرى حقونو او د توقیف پر طریقو ټریننگ او تربیى له لارى د نړیوالو بشرى حقونو معیارونو مطابق وده ورکړای شى.
- د ملی امنیت او ملی پولیسو ټولو مستنطقینو او د هغوى آمرینو ته دى د تحقیقاتو پر قانونى او مؤثرو میتودونو او بدیلو د تحقیق روشنو (لکه عدلی طب) ټریننگ په موخه هڅى لا زیاتى کړى.

عمومى سپارښتنى دى راپور اخر کې لیدلای شى.

۲- تاریخچه

د ملی امنیت ریاست او ملی پولیسو نقش

د ملی امنیت ریاست

ملی امنیت ریاست د افغانستان دکورنیو او بهرنیو استخباراتو اصلی اداره ده کوم چی د امنیت ضد جرایمو د مظنونو نیونی او تحقیق کی اساسی رول لوبوی.⁴¹ په داسی حال کی چی اوسنی نوم یی ۲۰۰۱ کال کی وروسته د طالبانو د رژیم نسکورید څخه ترلاسه کړی، دغه د دولت یو له پیرو تل پاتی ادارو څخه ده چی اساسی جوړښتونه، کارمندان، تسهیلات، او قانونی مقررات یی کمونستی رژیم ته رسیری. ۱۹۷۸ کال کی، دوخت دولت د افغانستان د گتو دساتنی اداره جوړه کړه (اگسا) ولی وروسته په کال ۱۹۷۹ کی د کارگری استخباراتو موسسی په نامه ونومه ول شوه (کام)⁴²، د ۱۹۸۰ کال په لومړیو کی د خدمات اطلاعات دولتی په نامه یاده شوه (خاد) ولی کله چی کال ۱۹۸۶ کی وزارت خانی سطحی ته اوچته شوه د وزارت امنیت دولتی (واد) په نامه یاده شوه⁴³ چی دی اداری (۱۹۷۹-۱۹۸۹) کلونو کی پر افغانستان د روسی یرغل په دوران کی او بیا وروسته تر ۱۹۹۶ - ۱۹۹۲ کال پوری چی مجاهدین قدرت ته ورسیدل، (۱۹۹۶-۱۹۹۲) کلونو د کورنیو جگړو په مهال او طالبانو درژیم پرمهال د (۱۹۹۶ سپتمبر ۲۰۰۱- اکتوبر) چی بیا د افغانستان اسلامی استخباراتو په نامه یاده شوه فعالیت کاوه⁴⁴

که څه هم دکلونو په تیریدو د ملی امنیت زیات مسؤولین، پالیسی گانی او طرزالعملونه بدل شول د نورو دولتی امنیتی ځواکونو په پرتله یی زیات دوام موندلی. نن ورځ ملی امنیت د یو شمیر برخو څخه ترکیب شوی (ځینی وخت دریاستونو او مدیریتونو په نامه یادیری)، چی د امنیتی او محرمتی دلایلو له کبله په شمیرو سره پیژندل کیږی. د ۲۰۱۱ کال په لومړیو کی د ملی امنیت ځانگړو څانگو شمیری بدلی کړای شوی. د دی راپور سره اړوند ریاستونو شمیری عبارت دی له ۱۷ (اوس مهال ۴۰، تحقیق)، ۱۸ (اوس مهال ۳۴، داخلی نظارت)، او ۹۰ (اوس مهال ۱۲۴، تروریزم ضد). په عمومی توگه د ملی امنیت ملی جوړښت په ولایتونو کی هم تکرار شوی چی په ملی او ولایتی کچه ۴۰/۱۷ ریاست د ملی امنیت اکثره توفیقین ساتی او تحقیق ورڅخه کوی.

د ملی امنیت د وظایفو لایحه د ملی امنیت له قانون څخه سرچینه اخلی، چی د دی دندی د کار طرز او فعالیتونه اداره کوی چی "د ملی امنیت تامین" او "د تروریزم سره مبارزه" هم په کی راځی.⁴⁵ د ملی امنیت عمومی ریس تر مشری لاند چی مستقیماً د افغانستان جمهور ریس ته راپور ورکوی، د ملی امنیت ریاست دتولو استخباراتی معلوماتو راغونډولو دنده لری چی په کی د بهرنیو استخباراتو، جاسوسی ضد، تروریزم ضد، او تول د ملی امنیت او بهرنیو چارو اړوند موضوعات شاملیری⁴⁶. په داسی حال کی چی استخباراتی معلومات راغونډولو او تحلیل مسؤولیت لری، د نوموړی اداری مسؤولین دنده لری چی "د ضروری معلوماتو ترلاسه کولو او دافرادو د آزادی تأمینولو ترمنځ توازن وساتی". دوی مکلفیت لری چی د اساسی قانون، نورو قوانینو او تقنینی فرمانونو احکام په پام کی ونیسی⁴⁷. ملی امنیت پرته له قضایی نظارت څخه فعالیت کوی او په د پارلمان له خوا یی په محدوده اندازه بیا کتنه کیږی.

دافغانستان جمهوری دیموکراتیک دولت د کورنی او بهرنی امنیت ضد جرایمو قانون کی تول هغه جرایم پیشبینی شوی چی ملی امنیت لخوا بررسی کیږی. داعبارت دی له ملی خیانت، جاسوسی، تروریزم، تخریب (سبوتاژ)، د

⁴¹ ریاست عمومی امنیت ملی .

⁴² دافغانستان دگتوساتنی اداره (Agency for the Safeguarding of Afghanistan's Interests). دکارگری استخباراتو موسسه (Workers' Intelligence Institute)

⁴³ خدمات اطلاعات دولتی (State Information Service). وزارت امنیت دولتی (Ministry of State Security).

⁴⁴ Estekhbarat-e Islami Afghanistan.

⁴⁵ د ۲۰۰۱ کال نومبر میاشت نه څپور شوی جمهوری ریاست فرمان (۸۹، ۱۳/۱۲/۱۳۸۰ گنه فرمان)، ۶ ماده .

⁴⁶ فعلا، تورن جنرال رحمت الله نبیل دملی امنیت ریس پتوگه دنده ترسره کوی .

⁴⁷ دملی امنیت قانون ۳ او ۵ مادی .

دولت ضد تبلیغ، د جنگ تبلیغ، د دشمن ځواکونو سره مرسته، او د ملی او بهرنی امنیت ضد پلان شوی فعالیتونو څخه.⁴⁸

د ملی امنیت ریس کولای شی چی کارمندانو ته د استخباراتی کړنو لپاره نقدی بخشش ورکړی.⁴⁹ د ملی امنیت کارمندان د ملی امنیت قانون څخه د سرغړونې په صورت کی د عسکری جزا قانون پر اساس مجازات کیدای شی.⁵⁰

د ملی امنیت کلنی بودجه او نور اوپراتیفی لگښتونه د ملی امنیت د تشکیل پر اساس ترتیب شوی (تقریبا د ۱۵۰۰۰-۳۰۰۰۰ تشکیل پیشبینی شوی). د یوناما د معلوماتو له مخی اوس مهال ملی امنیت خپله بودجه عمدتاً له نړیوالو منابعو څخه تر لاسه کوی.⁵¹

د افغان ملی پولیس

د افغانستان ملی پولیس د افغانستان دکورنیو چارو وزارت لخوا اداره کیږی، په شمول د سرحدی پولیسو او عامه نظم پولیس، چی دقانون او احکامو د تطبیق مسؤلیت او جنایی جرایمو او منازعی اړوند جرایمو ته د رسیدگی مسؤلیت لری. پداسی حال کی چی افغانستان پخوا هم پولیس ځواک درلود، د کمونستی دوری د څارندوی په شمول، چی د نوموړی دوری ځینی افسران نن هم دنده ترسره کوی، ننی پولیس تر زیاتی اندازی پوری د له پخپله له له بنیاد څخه په ۲۰۰۱ کی د طالبانو د رژیم درنگیدو څخه ورسته بیا جوړ شول.

محلی جهادی قوماندانانو او نورو زورواکانو د ولسوالیو او ولایتی پولیسو پوستونه ونیول او اکثر و خپل مسلح افراد د ځانه سره شامل کړل، چی په نتیجه کی بی د موثری قوماندی او کنترول مخنیوی وکړ. کال ۲۰۰۶ کی روزنیز پروگرامونو، د معاشاتو او د رتبو داصلاحاتو پروسی (د اسنادو پر اساس) د پولیسو په مسلکی کیدو کی مرسته وکړه چی د یوی دوامداره پروسی په توگه لا هم روانه ده. د پولیسو د پراخه کولو هڅی د دی په موخه چی د هغو پولیسو شمیره زیاته شی چی د سواد کچه بی لوړه ده، او د پولیسو د بیرته له لاسه کولو کچی او د معاشاتو ټیټوالی هغه ننگونی دی چی د پولیسو پرمختج بی ستونزمن کړی دی.

د ملی پولیسو بودجه د افغانستان لپاره دقانون او نظم وجهی صندوق LOTFA څخه ورکول کیږی، چی دملگرو ملتونو دپراختیایی پروگرام په واسطه په ۲۰۰۲ کال کی د نړیوالو شریکانو څخه د مرستو د انسجام یو څوارخیزه وجهی بودجی په توگه رامنځته شوه. مرسته کوونکیو کی کانادا، چک جمهوریت، دنمارک، اروپایی اتحادیه، فنلند، جرمنی، ایټالیا، جاپان، نیدرلند، ناروی، سویتزرلند، انگستان او د امریکا متحده ایالات شامل دی. د LOTFA فعالیت په دری ستونونو کی تنظیم شوی: دپولیسو او محاسبو دکارمندانو تنخواه او دپولیسو د ودانیو جوړښت؛ د ظرفیت پراختیا او دپولیسو د اداری او کارمندانو په سطحه اساسی اصلاحات، او دیموکراتیک پولیسو اجراءات.

د ملی پولیسو د اصلاحاتو هڅی، بشوونیزو پروگرامونه، تخنیکي مرستی او تجهیزاتو تر لاسه کول د نړیوالی ټولنی څخه، اروپایی اتحادیې د پولیسو ماموریت او د پولیسو د هماهنگی نړیوال هیئت (بورډ) له لاری همغږی کیږی.

۳- د ملی امنیت ریاست کی شکنجی

(د ملی امنیت کارمندانو) ځما لاسونه بی ولچک کړل او د کړکی اوسپنیزی پنجری سره بی وتړل چی ځما د سر د پاسه وه. دوی ځنحیر او ولچک دواړه وکارول ترڅو ځما لاسونه هلته وتږی. ما نه شوکولای چی پنی ځمکی سره ولگوم. مخکی لدی چی تیاره (شپه) شی زه بی پرینبوم. هر یو ساعت کی یوکس راته او ځما څخه بی پوښتل چی آیا اقرار ته تیاریم، تیاریم چی خپل جرم قبول کړم (په بوتنورستی گروپ غړیتوب). بیا به هغوی دکوتی

⁴⁸ دکورنیو او بهرنی امنیت ضد جرایم، ۸-۱، ۲۳ او ۹ مادی .

⁴⁹ دملی امنیت قانون ۲۴ ماده

⁵⁰ ملی امنیت قانون ۲۳ ماده

⁵¹ دیوناما لیدنی د پټو منابعو سره، جولای ۲۰۱۱

څخه وتل او دروازه به يې ترله... بالاخره سبا شپه دوی زه دخپلی پنچری څخه وويستلم. ساعت ۳:۳۰ دقيقې دسهار و. زه په ډير بد حالت کې وم کله چې دوی زه راپاڅولم دوی دوهم ځلې د تحقيق شعبي ته يې لومړی تن (مدیر) ته يوورلم... دی کارمند چې په لمړۍ شپه می ليدلی وو ماته يوکيل را ونيو او ويويل " زه به درته برقی شاک درکړم " او بيا هغه ماته برقی شاک راکړ (د زخمونو نښې ليدل کېدې). وروسته له هغې نه پوهيدم چې زه څوک يم او چيرته يم. کله چې بيا په حال راغلم ومی ليدل چې خپله کوټه کې وم. مگر ځما دواړه گوټی (دلاسونو غټی گوټی) په رنگ وی زه پدی نه وم پوهيدلی مگر دوی ځما کوټه لگولی وه (د اقرار د ثبوت په توگه).

۸۲ شميره توقيفی، دخواست د ملی امنیت يوه توقيف خانه کې، ۲۰۱۱ کال اپريل

الف. عمومي نظر

د ۲۰۱۰ کال اکتوبر او ۲۰۱۱ کال اگست ترمنځ يوناما ۲۴ ولايتونو کې د ملی امنیت ۲۷۳ توقيفانو سره مرکه کړی. ۵۲ د ۲۷۳ توقيفانو څخه ۱۲۵ تنو (۴۶ سلنه) دمرکی په بهير کې ويلي چې دوی د ملی امنیت توقيف خانو کې شکنجه شوی. معمول ډول شکنجې چې ويل شوی وو عبارت دی له ځړولو (اوږد وخت لپاره د لاسونو څخه ځړول د ځنځير په وسيله چې ديوال، اوسپنيزو ميلو، او نورو ثابتو شيانو سره تړل شوی وو)، وهل ټکول خاص ډول پلاستيکي پايپ، برقی کيل او سيم ياهم لرگو لښتو په وسيله، په ځانگړی توگه د پښو په تلو. د بدرقتاری نور ډولونه هم بنودل شوی چې د برقی شاک، دتوقيفانو د تناسلی آلی تاوول، او بيضو (هگيو) ته فشار ورکول، دپښو نوکانو ويستل، او زيات وخت لپاره درول په کې راځی. توقيفانو دسترگو تړلو او په سر د کڅوړی اچولو په هکله هم ويلي. د توقيفانو وينا پر بنسټ دغه بدرقتاری تقریبا تل د تحقيق په جريان کې د اقرار ترلاسه کولو په موخه پلي کړی. يواځې دوه سلنه توقيفانو ويلي چې دنیونی (دستگيری) پرمهال يا نورو وختونو کې د ملی امنیت لخوا بدرقتاری ورسره شوی.

يوناما د ملی امنیت په پنځو توقيف خانو کې شکنجې مستندی کړی: د هرات ولايتی توقيف خانه، کندهار، خوست او لغمان همدارنگه د ملی امنیت د تروريزم سره د مبارزی (۹۰/۱۲۴) رياست مرکزی توقيف خانه. يوناما د کاپيسا او تخار ملی امنیت توقيف خانو کې د شکنجې يوشمير معتبره ادعا گانې ترلاسه کړی. يوناما دپکيتا او ارزگان ولايتونو د ملی امنیت توقيف خانو څخه د ليدنی پرمهال د شکنجې کوم شواهد ترلاسه نه کړل.

يوناما دتوقيف ۱۵ نوروځايونو کې توقيفانو سره مرکی کړی چې د ملی امنیت ۱۷ توقيف خانو څخه يې استازيتوب کاوه چې د بدخشان، بادغيس، بغلان، بلخ، دايکندي، فراه، هلمند، کنړ، کندز، ننگرهار، سمنگان، سر پل، وردگ، زابل او په کابل ولايت کې ۱۷/۴۰ رياست، ۱۸/۳۴ او اول رياست) په کې شامليری. په دی ۱۷ توقيف خانو کې څلورمه برخه (۲۵) سلنه توقيفانو د شکنجې ادعا کړيده. د دی راپور ترليکلو پوری، د ترسره شوو مرکو شمير او ادعاگانو اثبات اړتيا پر بنسټ يوناما دی ادو ادعا گانو اعتبار ندی تصدیق کړی. ولی د يوناما تحقيقات د يادو ادعا گانو په هکله جريان لری.

ب. د ملی امنیت تروريزم ضد مبارزی ۹۰/۱۲۴ رياست کې شکنجې

کله چې دوی زه ۹۰ (رياست) ته راوستلم، زه نه پوهيدم چې چيرته راوستل شوی يم... وروسته له دوه ورځو، زه دخپلو هم اطاقيانو له خوا وپوهيدم چې زه ۹۰ کې يم. دلته ۹۰ کې زيات وهل دی ځه خلک ورته دوزخ وايی.

۲۴۷ شميره توقيفی، ۲۰۱۱ کال می

⁵² یاد ولایتونه عبارتند له بدخشان، بادغیس، بغلان، بلخ، بامیان، دایکندي، فراه، هلمند، هرات، کابل، کندهار، کاپيسا، خوست، کنړ، کندز، لغمان، ننگرهار، پکتیا، سمنگان، سری پل، تخار، ارزگان، وردگ، او زابل.

عمومی نظر

یوناما د ملی امنیت تروریزم ضد مبارزی ریاست (۹۰/۱۲۴ ریاست) مرکزی توقیف خانې کی ۲۸ تنه توقیفیانو سره مرکې کړې. ⁵³ پدې توقیف خانه کی، ملی امنیت د دولت ضد مظنونو قوماندانانو اویاهم زیاتو خطرناکو حملو مظنونینو په شمول له ډیرو مهمو مظنونینو څخه تحقیق کوی. د یادو مرکه شوو څخه یوولس تنو ویلی چی لومړی سر کی د ملی امنیت، " افغان سپیشل فورس "، " کمپاین فورس " یاهم د ناپېژنده افغان وسله والو لخوا نیول شوی. ⁵⁴ اوولس تنو وویل چی لومړی مرحله کی د کم شمیر نړیوالو ځواکونو له خوا نیول شوی وو معمولاً د " سپیشل فورس " د افغان سپیشل فورس سره " کمپاین ځواکونه"، " چټک غبرگون ځواک"، یاهم د ناپېژنده افغان وسلوالو له خوا نیول شوی وو. ⁵⁵ هیڅ یو هم د ملی پولیسو او ملی اردو لخوا نیول کیدل تایید نه کړل. یوشمیر توقیفیانو ویلی چی د ملی امنیت ریاست ۹۰/۱۲۴ کی اوسط ډول ۱۵ ورځو له پاره ساتل شوی وو. ⁵⁶ د ۲۸ مرکه شوو څخه ۲۶ تنو (۹۳ سلنه) د ملی امنیت ۹۰/۱۲۴ ریاست کی د توقیف پرمهال د شکنجه کیدو پخلی کړی. ⁵⁷ یوناما د ملی امنیت د مشرانو څخه څوڅوځله غوښتنې چی د ملی امنیت ۹۰/۱۲۴ ریاست څخه د لیدنی اجازه ورکړی ترڅو هلته د توقیفیانو سره مرکه وکړی ولی یاده غوښتنه رد کړای شوی. یوناما په مختلفو توقیف خانوکی د هغه توقیفیانو سره د مرکو پر بنسټ چی مخکی له مرکې د ملی امنیت ۹۰/۱۲۴ ریاست په توقیف پاتی شوی وو په یاد ریاست کی دشکنجی اړوند مهم بنسټیز معلومات غوند کړی.

دهغه مرکو پر بنسټ چی ترسره شوی، یوناما قوی شواهد موندلی چی د ملی امنیت ۹۰/۱۲۴ ریاست کی توقیفیان د یاد ریاست مسؤلینو له خوا د افراد یا معلوماتو تر لاسه کولو په موخه په سیستماتیک ډول شکنجه کیری. د یوناما موندنو پر اساس، ملی امنیت ۹۰/۱۲۴ ریاست کی مسؤلین وهل، ځړول، د تناسلی آلی تاوول او ورته فشار ورکول د شکنجی د وسیلی په توگه کاروی. دوه توقیفیانو د برقی شاک ورکولو څخه ویلی، دوه توقیفیانو د ریز د کښولو او ویستلو څخه ویلی، او درې توقیفیانو دیوال سره د هغوی د سرونو جنګولو څخه شکایت کړی. ⁵⁸ ټولی بدرفتاری د تحقیق د پروسی په اړوند ترسره شوی. په اکثره قضیوکی، د توقیفیانو له خوا د پېښو سلسله وار ویل او ځواب ورکول دا څرکندوی چی د اقرار او معلوماتو تر لاسه کیدو په موخه د ملی امنیت مسؤلینو له خوا د تحقیق ناوړه روشونه کارول کیری. ⁵⁹ دا د توقیفیانو څرګندونی د دی بنسټاندوی کوی چی څرنګه د ملی امنیت ۹۰/۱۲۴ ریاست مسؤلین د شکنجی مختلف ډولونه دتوقیفیانو دتحقیق لپاره کاروی:

د ملی امنیت ۹۰ ریاست کی په لومړی ورځ د دوه تنه افغانانو له خوا زما څخه تحقیق وشو. دوی..... ماته وویل چی اقرار وکړه (پدې چی تا د مشخصو تلفون شمیرو څخه د طالبانو ځانګړو حلقو سره اړیکې نیولی).

⁵³ یوناما د اپریل ۲۰۱۰ څخه تر ۲۰۱۱ می، په موده کی ددی راپور لپاره د ملی امنیت د تروریزم ضد مبارزی ریاست ۹۰/۱۲۴ لخوا نیول شوی لاندی شمیرو توقیفیانو سره مرکې کړی.

۲۴۳،۲۴۴،۲۴۵،۲۴۷،۲۵۳،۲۵۵،۲۵۷،۲۵۹،۲۶۰،۲۶۱،۲۸۶،۲۹۳،۲۹۴،۳۳۱،۳۳۲،۳۳۳،۳۳۴،۳۳۵،۳۳۶،۳۴۵،۳۴۶،۳۴۷،۳۵۰،۳۵۱،۳۵۲،۳۵۳،۳۵۴

⁵⁴ توقیفی نمبر ۳۵۲، ۳۵۰، ۳۴۶، ۳۳۶، ۲۹۴، ۲۹۳، ۲۸۶، ۲۵۷، ۲۵۳، ۲۴۷، ۲۴۵، ۳۵۴. ځینو قضیوکی توقیفیان مشوکول ول چی کوم ځواکونو لخوا نیول شوی وو. ځینو نورو ادعا کوله چی د ملی امنیت له خوا نیول شوی ولی کله چی دکالو (یونیفورم) په هکله توضیحات ورکول بیا د ملی امنیت یونیفورم سره بی مطابقت نه درلود. ددی دلیل داکیدی شی چی یاد توقیفیان دنیول کیدو څخه وروسته ملی امنیت ته سپارل شوی وی.

⁵⁵ توقیفیان نمبر ۳۵۴، ۳۵۱، ۳۴۷، ۳۴۵، ۳۳۵، ۳۳۴، ۳۳۳، ۳۳۲، ۳۳۱، ۲۶۱، ۲۶۰، ۲۵۹، ۲۵۵، ۲۴۵، ۲۴۴، ۲۴۳، ۳۵۶. "افغان سپیشل فورس" داغغان ملی اردو یوټیم دی. "کمپاین فورس" هغه افغانانو ته ویل کیری چی د بهرنیو ځواکونو له خوا دنده گمارل شوی دی او د بهرنیانو سره په ګډه عملیاتوکی برخه اخلی او د افغانستان دامنیت ځواکونو قوماندی لاندی ندی. اوځینو نورو بیا ونه شوکړای چی ⁵⁶ دا ارقام د توقیف د مودی په هکله د ملی امنیت ورکړل شوی احصائیه نه دی ولار بلکه د هغو توقیفیانو له ویناوو څخه اخیستل شوی چی یوناما ورسره مرکې کړی چی د ۹۰/۱۲۴ ریاست کی ساتل شوی وو. هغه ارقام چی ملی امنیت وړاندی کړی دی، د هغو ارقامو سره ډیر نژدی دی چی له توقیفیانو څخه اخیستل شوی.

⁵⁷ توقیفیانو ۲۴۵، ۲۴۷، ۲۴۴، ۴۳، ۳۵۴، ۳۵۱، ۳۵۰، ۳۴۶، ۳۴۵، ۳۳۶، ۳۳۵، ۳۳۴، ۳۳۳، ۳۳۲، ۳۳۱، ۲۹۴، ۲۹۳، ۲۸۶، ۲۶۱، ۲۶۰، ۲۵۹، ۲۵۵، ۲۴۵، ۳۵۶، او توقیفی نمبر ۲۶۱ چی نوموړی ډیر سخت شکنجه شوی ولی لدی کلبه چی په توقیف کی یره لری نشی ویلی. توقیفی ۳۳۶ ویلی چی د پېښو په تل وهل شوی په سپیره او بدرفتاری ورسره شوی لکه "ته به تر هغو ووهل شی ترڅو رښتیا ونه وایی، داتاته یواځنی خرتیاده." بل توقیفی لاریانو بدرفتاریو ډولونه څخه وینا کړی.

⁵⁸ توقیفی نمبر ۲۴۳، ۲۵۹، ۲۴۷، ۲۴۳، ۳۳۱، ۳۳۲، ۳۳۳، ۳۳۴، ۳۳۵، ۳۳۶، ۳۳۷، ۳۳۸، ۳۳۹، ۳۴۰، ۳۴۱، ۳۴۲، ۳۴۳، ۳۴۴، ۳۴۵، ۳۴۶، ۳۴۷، ۳۴۸، ۳۴۹، ۳۵۰، ۳۵۱، ۳۵۲، ۳۵۳، ۳۵۴، ۳۵۵، ۳۵۶، ۳۵۷، ۳۵۸، ۳۵۹، ۳۶۰، ۳۶۱، ۳۶۲، ۳۶۳، ۳۶۴، ۳۶۵، ۳۶۶، ۳۶۷، ۳۶۸، ۳۶۹، ۳۷۰، ۳۷۱، ۳۷۲، ۳۷۳، ۳۷۴، ۳۷۵، ۳۷۶، ۳۷۷، ۳۷۸، ۳۷۹، ۳۸۰، ۳۸۱، ۳۸۲، ۳۸۳، ۳۸۴، ۳۸۵، ۳۸۶، ۳۸۷، ۳۸۸، ۳۸۹، ۳۹۰، ۳۹۱، ۳۹۲، ۳۹۳، ۳۹۴، ۳۹۵، ۳۹۶، ۳۹۷، ۳۹۸، ۳۹۹، ۴۰۰، ۴۰۱، ۴۰۲، ۴۰۳، ۴۰۴، ۴۰۵، ۴۰۶، ۴۰۷، ۴۰۸، ۴۰۹، ۴۱۰، ۴۱۱، ۴۱۲، ۴۱۳، ۴۱۴، ۴۱۵، ۴۱۶، ۴۱۷، ۴۱۸، ۴۱۹، ۴۲۰، ۴۲۱، ۴۲۲، ۴۲۳، ۴۲۴، ۴۲۵، ۴۲۶، ۴۲۷، ۴۲۸، ۴۲۹، ۴۳۰، ۴۳۱، ۴۳۲، ۴۳۳، ۴۳۴، ۴۳۵، ۴۳۶، ۴۳۷، ۴۳۸، ۴۳۹، ۴۴۰، ۴۴۱، ۴۴۲، ۴۴۳، ۴۴۴، ۴۴۵، ۴۴۶، ۴۴۷، ۴۴۸، ۴۴۹، ۴۵۰، ۴۵۱، ۴۵۲، ۴۵۳، ۴۵۴، ۴۵۵، ۴۵۶، ۴۵۷، ۴۵۸، ۴۵۹، ۴۶۰، ۴۶۱، ۴۶۲، ۴۶۳، ۴۶۴، ۴۶۵، ۴۶۶، ۴۶۷، ۴۶۸، ۴۶۹، ۴۷۰، ۴۷۱، ۴۷۲، ۴۷۳، ۴۷۴، ۴۷۵، ۴۷۶، ۴۷۷، ۴۷۸، ۴۷۹، ۴۸۰، ۴۸۱، ۴۸۲، ۴۸۳، ۴۸۴، ۴۸۵، ۴۸۶، ۴۸۷، ۴۸۸، ۴۸۹، ۴۹۰، ۴۹۱، ۴۹۲، ۴۹۳، ۴۹۴، ۴۹۵، ۴۹۶، ۴۹۷، ۴۹۸، ۴۹۹، ۵۰۰، ۵۰۱، ۵۰۲، ۵۰۳، ۵۰۴، ۵۰۵، ۵۰۶، ۵۰۷، ۵۰۸، ۵۰۹، ۵۱۰، ۵۱۱، ۵۱۲، ۵۱۳، ۵۱۴، ۵۱۵، ۵۱۶، ۵۱۷، ۵۱۸، ۵۱۹، ۵۲۰، ۵۲۱، ۵۲۲، ۵۲۳، ۵۲۴، ۵۲۵، ۵۲۶، ۵۲۷، ۵۲۸، ۵۲۹، ۵۳۰، ۵۳۱، ۵۳۲، ۵۳۳، ۵۳۴، ۵۳۵، ۵۳۶، ۵۳۷، ۵۳۸، ۵۳۹، ۵۴۰، ۵۴۱، ۵۴۲، ۵۴۳، ۵۴۴، ۵۴۵، ۵۴۶، ۵۴۷، ۵۴۸، ۵۴۹، ۵۵۰، ۵۵۱، ۵۵۲، ۵۵۳، ۵۵۴، ۵۵۵، ۵۵۶، ۵۵۷، ۵۵۸، ۵۵۹، ۵۶۰، ۵۶۱، ۵۶۲، ۵۶۳، ۵۶۴، ۵۶۵، ۵۶۶، ۵۶۷، ۵۶۸، ۵۶۹، ۵۷۰، ۵۷۱، ۵۷۲، ۵۷۳، ۵۷۴، ۵۷۵، ۵۷۶، ۵۷۷، ۵۷۸، ۵۷۹، ۵۸۰، ۵۸۱، ۵۸۲، ۵۸۳، ۵۸۴، ۵۸۵، ۵۸۶، ۵۸۷، ۵۸۸، ۵۸۹، ۵۹۰، ۵۹۱، ۵۹۲، ۵۹۳، ۵۹۴، ۵۹۵، ۵۹۶، ۵۹۷، ۵۹۸، ۵۹۹، ۶۰۰، ۶۰۱، ۶۰۲، ۶۰۳، ۶۰۴، ۶۰۵، ۶۰۶، ۶۰۷، ۶۰۸، ۶۰۹، ۶۱۰، ۶۱۱، ۶۱۲، ۶۱۳، ۶۱۴، ۶۱۵، ۶۱۶، ۶۱۷، ۶۱۸، ۶۱۹، ۶۲۰، ۶۲۱، ۶۲۲، ۶۲۳، ۶۲۴، ۶۲۵، ۶۲۶، ۶۲۷، ۶۲۸، ۶۲۹، ۶۳۰، ۶۳۱، ۶۳۲، ۶۳۳، ۶۳۴، ۶۳۵، ۶۳۶، ۶۳۷، ۶۳۸، ۶۳۹، ۶۴۰، ۶۴۱، ۶۴۲، ۶۴۳، ۶۴۴، ۶۴۵، ۶۴۶، ۶۴۷، ۶۴۸، ۶۴۹، ۶۵۰، ۶۵۱، ۶۵۲، ۶۵۳، ۶۵۴، ۶۵۵، ۶۵۶، ۶۵۷، ۶۵۸، ۶۵۹، ۶۶۰، ۶۶۱، ۶۶۲، ۶۶۳، ۶۶۴، ۶۶۵، ۶۶۶، ۶۶۷، ۶۶۸، ۶۶۹، ۶۷۰، ۶۷۱، ۶۷۲، ۶۷۳، ۶۷۴، ۶۷۵، ۶۷۶، ۶۷۷، ۶۷۸، ۶۷۹، ۶۸۰، ۶۸۱، ۶۸۲، ۶۸۳، ۶۸۴، ۶۸۵، ۶۸۶، ۶۸۷، ۶۸۸، ۶۸۹، ۶۹۰، ۶۹۱، ۶۹۲، ۶۹۳، ۶۹۴، ۶۹۵، ۶۹۶، ۶۹۷، ۶۹۸، ۶۹۹، ۷۰۰، ۷۰۱، ۷۰۲، ۷۰۳، ۷۰۴، ۷۰۵، ۷۰۶، ۷۰۷، ۷۰۸، ۷۰۹، ۷۱۰، ۷۱۱، ۷۱۲، ۷۱۳، ۷۱۴، ۷۱۵، ۷۱۶، ۷۱۷، ۷۱۸، ۷۱۹، ۷۲۰، ۷۲۱، ۷۲۲، ۷۲۳، ۷۲۴، ۷۲۵، ۷۲۶، ۷۲۷، ۷۲۸، ۷۲۹، ۷۳۰، ۷۳۱، ۷۳۲، ۷۳۳، ۷۳۴، ۷۳۵، ۷۳۶، ۷۳۷، ۷۳۸، ۷۳۹، ۷۴۰، ۷۴۱، ۷۴۲، ۷۴۳، ۷۴۴، ۷۴۵، ۷۴۶، ۷۴۷، ۷۴۸، ۷۴۹، ۷۵۰، ۷۵۱، ۷۵۲، ۷۵۳، ۷۵۴، ۷۵۵، ۷۵۶، ۷۵۷، ۷۵۸، ۷۵۹، ۷۶۰، ۷۶۱، ۷۶۲، ۷۶۳، ۷۶۴، ۷۶۵، ۷۶۶، ۷۶۷، ۷۶۸، ۷۶۹، ۷۷۰، ۷۷۱، ۷۷۲، ۷۷۳، ۷۷۴، ۷۷۵، ۷۷۶، ۷۷۷، ۷۷۸، ۷۷۹، ۷۸۰، ۷۸۱، ۷۸۲، ۷۸۳، ۷۸۴، ۷۸۵، ۷۸۶، ۷۸۷، ۷۸۸، ۷۸۹، ۷۹۰، ۷۹۱، ۷۹۲، ۷۹۳، ۷۹۴، ۷۹۵، ۷۹۶، ۷۹۷، ۷۹۸، ۷۹۹، ۸۰۰، ۸۰۱، ۸۰۲، ۸۰۳، ۸۰۴، ۸۰۵، ۸۰۶، ۸۰۷، ۸۰۸، ۸۰۹، ۸۱۰، ۸۱۱، ۸۱۲، ۸۱۳، ۸۱۴، ۸۱۵، ۸۱۶، ۸۱۷، ۸۱۸، ۸۱۹، ۸۲۰، ۸۲۱، ۸۲۲، ۸۲۳، ۸۲۴، ۸۲۵، ۸۲۶، ۸۲۷، ۸۲۸، ۸۲۹، ۸۳۰، ۸۳۱، ۸۳۲، ۸۳۳، ۸۳۴، ۸۳۵، ۸۳۶، ۸۳۷، ۸۳۸، ۸۳۹، ۸۴۰، ۸۴۱، ۸۴۲، ۸۴۳، ۸۴۴، ۸۴۵، ۸۴۶، ۸۴۷، ۸۴۸، ۸۴۹، ۸۵۰، ۸۵۱، ۸۵۲، ۸۵۳، ۸۵۴، ۸۵۵، ۸۵۶، ۸۵۷، ۸۵۸، ۸۵۹، ۸۶۰، ۸۶۱، ۸۶۲، ۸۶۳، ۸۶۴، ۸۶۵، ۸۶۶، ۸۶۷، ۸۶۸، ۸۶۹، ۸۷۰، ۸۷۱، ۸۷۲، ۸۷۳، ۸۷۴، ۸۷۵، ۸۷۶، ۸۷۷، ۸۷۸، ۸۷۹، ۸۸۰، ۸۸۱، ۸۸۲، ۸۸۳، ۸۸۴، ۸۸۵، ۸۸۶، ۸۸۷، ۸۸۸، ۸۸۹، ۸۹۰، ۸۹۱، ۸۹۲، ۸۹۳، ۸۹۴، ۸۹۵، ۸۹۶، ۸۹۷، ۸۹۸، ۸۹۹، ۹۰۰، ۹۰۱، ۹۰۲، ۹۰۳، ۹۰۴، ۹۰۵، ۹۰۶، ۹۰۷، ۹۰۸، ۹۰۹، ۹۱۰، ۹۱۱، ۹۱۲، ۹۱۳، ۹۱۴، ۹۱۵، ۹۱۶، ۹۱۷، ۹۱۸، ۹۱۹، ۹۲۰، ۹۲۱، ۹۲۲، ۹۲۳، ۹۲۴، ۹۲۵، ۹۲۶، ۹۲۷، ۹۲۸، ۹۲۹، ۹۳۰، ۹۳۱، ۹۳۲، ۹۳۳، ۹۳۴، ۹۳۵، ۹۳۶، ۹۳۷، ۹۳۸، ۹۳۹، ۹۴۰، ۹۴۱، ۹۴۲، ۹۴۳، ۹۴۴، ۹۴۵، ۹۴۶، ۹۴۷، ۹۴۸، ۹۴۹، ۹۵۰، ۹۵۱، ۹۵۲، ۹۵۳، ۹۵۴، ۹۵۵، ۹۵۶، ۹۵۷، ۹۵۸، ۹۵۹، ۹۶۰، ۹۶۱، ۹۶۲، ۹۶۳، ۹۶۴، ۹۶۵، ۹۶۶، ۹۶۷، ۹۶۸، ۹۶۹، ۹۷۰، ۹۷۱، ۹۷۲، ۹۷۳، ۹۷۴، ۹۷۵، ۹۷۶، ۹۷۷، ۹۷۸، ۹۷۹، ۹۸۰، ۹۸۱، ۹۸۲، ۹۸۳، ۹۸۴، ۹۸۵، ۹۸۶، ۹۸۷، ۹۸۸، ۹۸۹، ۹۹۰، ۹۹۱، ۹۹۲، ۹۹۳، ۹۹۴، ۹۹۵، ۹۹۶، ۹۹۷، ۹۹۸، ۹۹۹، ۱۰۰۰، ۱۰۰۱، ۱۰۰۲، ۱۰۰۳، ۱۰۰۴، ۱۰۰۵، ۱۰۰۶، ۱۰۰۷، ۱۰۰۸، ۱۰۰۹، ۱۰۱۰، ۱۰۱۱، ۱۰۱۲، ۱۰۱۳، ۱۰۱۴، ۱۰۱۵، ۱۰۱۶، ۱۰۱۷، ۱۰۱۸، ۱۰۱۹، ۱۰۲۰، ۱۰۲۱، ۱۰۲۲، ۱۰۲۳، ۱۰۲۴، ۱۰۲۵، ۱۰۲۶، ۱۰۲۷، ۱۰۲۸، ۱۰۲۹، ۱۰۳۰، ۱۰۳۱، ۱۰۳۲، ۱۰۳۳، ۱۰۳۴، ۱۰۳۵، ۱۰۳۶، ۱۰۳۷، ۱۰۳۸، ۱۰۳۹، ۱۰۴۰، ۱۰۴۱، ۱۰۴۲، ۱۰۴۳، ۱۰۴۴، ۱۰۴۵، ۱۰۴۶، ۱۰۴۷، ۱۰۴۸، ۱۰۴۹، ۱۰۵۰، ۱۰۵۱، ۱۰۵۲، ۱۰۵۳، ۱۰۵۴، ۱۰۵۵، ۱۰۵۶، ۱۰۵۷، ۱۰۵۸، ۱۰۵۹، ۱۰۶۰، ۱۰۶۱، ۱۰۶۲، ۱۰۶۳، ۱۰۶۴، ۱۰۶۵، ۱۰۶۶، ۱۰۶۷، ۱۰۶۸، ۱۰۶۹، ۱۰۷۰، ۱۰۷۱، ۱۰۷۲، ۱۰۷۳، ۱۰۷۴، ۱۰۷۵، ۱۰۷۶، ۱۰۷۷، ۱۰۷۸، ۱۰۷۹، ۱۰۸۰، ۱۰۸۱، ۱۰۸۲، ۱۰۸۳، ۱۰۸۴، ۱۰۸۵، ۱۰۸۶، ۱۰۸۷، ۱۰۸۸، ۱۰۸۹، ۱۰۹۰، ۱۰۹۱، ۱۰۹۲، ۱۰۹۳، ۱۰۹۴، ۱۰۹۵، ۱۰۹۶، ۱۰۹۷، ۱۰۹۸، ۱۰۹۹، ۱۱۰۰، ۱۱۰۱، ۱۱۰۲، ۱۱۰۳، ۱۱۰۴، ۱۱۰۵، ۱۱۰۶، ۱۱۰۷، ۱۱۰۸، ۱۱۰۹، ۱۱۱۰، ۱۱۱۱، ۱۱۱۲، ۱۱۱۳، ۱۱۱۴، ۱۱۱۵، ۱۱۱۶، ۱۱۱۷، ۱۱۱۸، ۱۱۱۹، ۱۱۲۰، ۱۱۲۱، ۱۱۲۲، ۱۱۲۳، ۱۱۲۴، ۱۱۲۵، ۱۱۲۶، ۱۱۲۷، ۱۱۲۸، ۱۱۲۹، ۱۱۳۰، ۱۱۳۱، ۱۱۳۲، ۱۱۳۳، ۱۱۳۴، ۱۱۳۵، ۱۱۳۶، ۱۱۳۷، ۱۱۳۸، ۱۱۳۹، ۱۱۴۰، ۱۱۴۱، ۱۱۴۲، ۱۱۴۳، ۱۱۴۴، ۱۱۴۵، ۱۱۴۶، ۱۱۴۷، ۱۱۴۸، ۱۱۴۹، ۱۱۵۰، ۱۱۵۱، ۱۱۵۲، ۱۱۵۳، ۱۱۵۴، ۱۱۵۵، ۱۱۵۶، ۱۱۵۷، ۱۱۵۸، ۱۱۵۹، ۱۱۶۰، ۱۱۶۱، ۱۱۶۲، ۱۱۶۳، ۱۱۶۴، ۱۱۶۵، ۱۱۶۶، ۱۱۶۷، ۱۱۶۸، ۱۱۶۹، ۱۱۷۰، ۱۱۷۱، ۱۱۷۲، ۱۱۷۳، ۱۱۷۴، ۱۱۷۵، ۱۱۷۶، ۱۱۷۷، ۱۱۷۸، ۱۱۷۹، ۱۱۸۰، ۱۱۸۱، ۱۱۸۲، ۱۱۸۳، ۱۱۸۴، ۱۱۸۵، ۱۱۸۶، ۱۱۸۷، ۱۱۸۸، ۱۱۸۹، ۱۱۹۰، ۱۱۹۱، ۱۱۹۲، ۱۱۹۳، ۱۱۹۴، ۱۱۹۵، ۱۱۹۶، ۱۱۹۷، ۱۱۹۸، ۱۱۹۹، ۱۲۰۰، ۱۲۰۱، ۱۲۰۲، ۱۲۰۳، ۱۲۰۴، ۱۲۰۵، ۱۲۰۶، ۱۲۰۷، ۱۲۰۸، ۱۲۰۹، ۱۲۱۰، ۱۲۱۱، ۱۲۱۲، ۱۲۱۳، ۱۲۱۴، ۱۲۱۵، ۱۲۱۶، ۱۲۱۷، ۱۲۱۸، ۱۲۱۹، ۱۲۲۰، ۱۲۲۱، ۱۲۲۲، ۱۲۲۳، ۱۲۲۴، ۱۲۲۵، ۱۲۲۶، ۱۲۲۷، ۱۲۲۸، ۱۲۲۹، ۱۲۳۰، ۱۲۳۱، ۱۲۳۲، ۱۲۳۳، ۱۲۳۴، ۱۲۳۵، ۱۲۳۶، ۱۲۳۷، ۱۲۳۸، ۱۲۳۹، ۱۲۴۰، ۱۲۴۱، ۱۲۴۲، ۱۲۴۳، ۱۲۴۴، ۱۲۴۵، ۱۲۴۶، ۱۲۴۷، ۱۲۴۸، ۱۲۴۹، ۱۲۵۰، ۱۲۵۱، ۱۲۵۲، ۱۲۵۳، ۱۲۵۴، ۱۲۵۵، ۱۲۵۶، ۱۲۵۷، ۱۲۵۸، ۱۲۵۹، ۱۲۶۰، ۱۲۶۱، ۱۲۶۲، ۱۲۶۳، ۱۲۶۴، ۱۲۶۵، ۱۲۶۶، ۱۲۶۷، ۱۲۶۸، ۱۲۶۹، ۱۲۷۰، ۱۲۷۱، ۱۲۷۲، ۱۲۷۳، ۱۲۷۴، ۱۲۷۵، ۱۲۷۶، ۱۲۷۷، ۱۲۷۸، ۱۲۷۹، ۱۲۸۰، ۱۲۸۱، ۱۲۸۲، ۱۲۸۳، ۱۲۸۴، ۱۲۸۵، ۱۲۸۶، ۱۲۸۷، ۱۲۸۸، ۱۲۸۹، ۱۲۹۰، ۱۲۹۱، ۱۲۹۲، ۱۲۹۳، ۱۲۹۴، ۱۲۹۵، ۱۲۹۶، ۱۲۹۷، ۱۲۹۸، ۱۲۹۹، ۱۳۰۰، ۱۳۰۱، ۱۳۰۲، ۱۳۰۳، ۱۳۰۴، ۱۳۰۵، ۱۳۰۶، ۱۳۰۷، ۱۳۰۸، ۱۳۰۹، ۱۳۱۰، ۱۳۱۱، ۱۳۱۲، ۱۳۱۳، ۱۳۱۴، ۱۳۱۵، ۱۳۱۶، ۱۳۱۷، ۱۳۱۸، ۱۳۱۹، ۱۳۲۰، ۱۳۲۱، ۱۳۲۲، ۱۳۲۳، ۱۳۲۴، ۱۳۲۵، ۱۳۲۶، ۱۳۲۷، ۱۳۲۸، ۱۳۲۹، ۱۳۳۰، ۱۳۳۱، ۱۳۳۲، ۱۳۳۳، ۱۳۳۴، ۱۳۳۵، ۱۳۳۶، ۱۳۳۷، ۱۳۳۸، ۱۳۳۹، ۱۳۴۰، ۱۳۴۱، ۱۳۴۲، ۱۳۴۳، ۱۳۴۴، ۱۳۴۵، ۱۳۴۶، ۱۳۴۷، ۱۳۴۸، ۱۳۴۹، ۱۳۵۰، ۱۳۵۱، ۱۳۵۲، ۱۳۵۳، ۱۳۵۴، ۱۳۵۵، ۱۳۵۶، ۱۳۵۷، ۱۳۵۸، ۱۳۵۹، ۱۳۶۰، ۱۳۶۱، ۱۳۶۲، ۱۳۶۳، ۱۳۶۴، ۱۳۶۵، ۱۳۶۶، ۱۳۶۷، ۱۳۶۸، ۱۳۶۹، ۱۳۷۰، ۱۳۷۱، ۱۳۷۲، ۱۳۷۳، ۱۳۷۴، ۱۳۷۵، ۱۳۷۶، ۱۳۷۷، ۱۳۷۸، ۱۳۷۹، ۱۳۸۰، ۱۳۸۱، ۱۳۸۲، ۱۳۸۳، ۱۳۸۴، ۱۳۸۵، ۱۳۸۶، ۱۳۸۷، ۱۳۸۸، ۱۳۸۹، ۱۳۹۰، ۱۳۹۱، ۱۳۹۲، ۱۳۹۳، ۱۳۹۴، ۱۳۹۵، ۱۳۹۶، ۱۳۹۷، ۱۳۹۸، ۱۳۹۹، ۱۴۰۰، ۱۴۰۱، ۱۴۰۲، ۱۴۰۳، ۱۴۰۴، ۱۴۰۵، ۱۴۰۶، ۱۴۰۷، ۱۴۰۸، ۱۴۰۹، ۱۴۱۰، ۱۴۱۱، ۱۴۱۲، ۱۴۱۳، ۱۴۱۴، ۱۴۱۵، ۱۴۱

ملی امنیت ۹۰/۱۲۴ ریاست کی په لومړۍ ورځ دغه دوو تنو زه نه ووهلم او نه یی هم راسره بد چلند وکړ. یواځی دوی راته وویل چی هغه څه قبول کړم چی پرما ادعا شوی.

راتلونکو دوه ورځو کی ځما څخه تحقیق ونه شو ولی پدی دوه ورځو کی هره ورځ د سهار څخه تر ماسپینین پوری زه د لاسونو څخه د فلزی پنجریزی دروازی پوری ځړول کیدلم چی د دهلیز په منځ کی وه. دوی ځما پر سر کڅوره اچوله او دمتوڅخه یی ځړولم.

سپاورځ - په ۹۰ ریاست کی ځما د توقیف په څلورمه ورځ - زه د تحقیق یوی خونۍ ته یورل شوم او دوه تنو افغانانو له خوا تحقیق راڅخه وشو. دوی بیا هم د تلفیون شمیرو په هکله راڅخه وپوښتل او ویی غوښتل چی اقرار وکړم پدی چی دا ځما تلفیون شمیر یی وی. ما ورته وویل چی دا ځما نه وی. د دوی په لاس کی یوه دوسیه وه او ماته یی وویل چی ځما په هکله ټول معلومات او اقرار هغه دوسیه کی شته... کله چی ما پدی تاکید وکړ چی هغه تلفیون شمیر یی ځما ندی او زه دهغه په هکله نه پوهیږم، هغوی دوه نورو افغانانو ته څیر وکړ او دواړه تحقیق کوونکو د اوبو پلاستیکی پایب په واسطه ځما په پښو او دپښو په تلو. په وهلو پیل وکړ.

بله ورځ، دوی بیا ځما په وهلو او تحقیق پیل وکړ او یوشان سوالونه یی وپوښتل. دوی زه ووهلم او تهدید یی کړم چی د اوبو یو بوتل به ځما مقعد کی داخل کړی. ددی تحقیق په بهیر کی ځما څخه د کوم کاغذ لاسلیک یا کوتی لگولو غوښتنه ونکړه. زه بیرته خپل پنجری ته یوورلی شوم.

(توقیفی دشکنجی اعمال توضیح کړل کوم چی څو ورځو کی پښن شوی وو، د یوځل برقی شاک په شمول.)

دوی زما جامی راڅخه وویستلی، او یوله دوی څخه زما بیضی (هگی) په خپل لاس کی ونیولی او څو ځلی یی فشار ورکړ ترڅو زه بیهوشه شوم، بیاچی په حال راغلم زه مجبور وم چی اقرار وکړم ځکه چی دهغه درد مقابل کی د مقاومت توان می نه درلود او نه می غوښتل هغه څه بیا راسره ترسره شی. (توقیفی رسمی اقرار وکړ) زه جبراً مجبور کړای شوی وم چی داسی وکړم چی ټول جسمی او روحی عذاب... څخه لیری اوسم کله چی مجبور کړای شوم چی اقرار وکړم په دی چی زه طالب وم او هغوی سره می همکاری کوله زه بیرته خپلی پنجری ته یوورای شوم او هیڅکله تحقیق او بد رفتاری راسره ونه شوه.⁶⁰

توقیفی نمبر ۲۴۳، ۲۰۱۱ اپریل

وهل

د ۲۵ څخه ۱۵ توقیفیانو چی ۹۰/۱۲۴ ریاست په توقیف کی پاتی شوی وو د وهل کیدو ادعا کړیده.⁶¹ ځینو په سوکانو، لتواو یا هم دواړو په واسطه وهل کیدو ادعا کړی ده.⁶² حتی زیاتو یی ویلی چی د پلاستیکی پایب، فلزی پایب، یا هم لښتو پواسطه وهل شوی.⁶³ وهل شوو یاده کره چی دوی پر پښو (د پښو د تلو په شمول)، شا تخته، کیده، او ولو یا اوږو باندی وهل شوی وو.⁶⁴ د ټولو د وهلو موخه د اقرار اخستل بنودل شوی.

توقیفیانو ویلی چی د وهلو په دوران کی دوی داوداسه لپاره د اوبو څخه منع کړای شوی وو، ما د ملی امنیت مسوولینو څخه و غوښتل چی اوداسه لپاره اوبه را کړی، او ما هغه ته وویل د خدای لپاره او قرآن لپاره اوبه

⁶⁰ لیکل شوی متن یو څه بدل کړای شوی تر څو د توقیفی پیژندنه ورڅخه ونه شی.

⁶¹ توقیفی نمبر ۲۴۳ و ۲۴۵، ۲۴۴، ۳۳۳، ۳۳۲، ۳۳۱، ۲۹۳، ۲۶۰، ۲۵۹، ۲۵۳، ۲۴۷، ۲۴۵، ۲۴۴، او ۳۴۷.

⁶² توقیفی نمبر ۲۹۳، ۲۵۹، ۲۴۵، ۲۴۴، ۲۴۳ شدی ۳۳۱.

⁶³ توقیفی نمبر ۲۴۴، ۲۴۷، ۲۵۳، ۲۵۹، ۲۹۳، ۳۳۱، ۳۳۲، ۳۳۳، ۳۳۴، ۳۳۵، ۳۳۳، ۳۴۵، ۳۴۷ ویلی چی لیری پایب په واسطه وهل شوی. توقیفی ۲۴۳، ۲۴۴، ۲۵۳ او ۳۳۱ ویلی چی دابو پلاستیکی پایب سره وهل شوی. توقیفی ۲۳۹ ویلی چی دفلزی پایب پواسطه وهل شوی او توقیفی ۲۵۹ ویلی چی د لښتو په واسطه وهل شوی.

⁶⁴ توقیفی نمبر ۲۴۴، ۳۳۱، ۳۳۵ او ۳۴۵ ویلی چی دوی د پښو په تلو وهل شوی، توقیفی نمبر ۲۴۷، ۳۳۲ او ۳۳۳ ویلی چی په پښو وهل شوی ولی دپښو کومه ځانگړی برخه نده بنودلی. توقیفی نمبر ۲۴۳، ۲۴۴، ۲۹۳، ۳۳۳ او ۳۳۴ ویلی چی دوی په لینگو وهل شوی. توقیفی ۲۴۷ او ۳۳۲ ویلی چی دشا په تخته وهل شوی، او توقیفی نمبر ۲۴۷ ویلی چی په اوږو او خپته (نس) وهل شوی. توقیفی نمبر ۲۵۳، ۲۵۹، ۲۶۰ او ۳۴۷ روښانه نکره چی په کوم ځای وهل شوی.

راکری، هغه راته وویل دلته نه خدای او نه قران شته. (توقیفی وویل چی د ملی امنیت کارمند تر هغی اوبه رانکری ترڅوچی اقرار می ونه کړ).⁶⁵

خوړندول

۹۰/۱۲۴د ریاست کی توقیف شوو ۲۵څخه ۱۰ توقیفیانو د خوړندولو څخه خبر ورکړی.⁶⁶ هغو ویلی چی دوی په دهلیز کی یوی فلزی پنجریزه دروازی باندی او یاهم هغه فلزی میلو باندی چی د دروازی دپاسه دی دلاسوڅخه خوړند کرای شوی وو.⁶⁷ یو توقیفی داسی وویل :

ورسته له یوزیات وخت وهلو - نه پوهیږم څومره وخت لپاره - دوی زه د یوی فلزی پنجریزه دروازی پوری خوړند کړم... زه تر مابنم پوری خوړند کرای شوی وم، او په دی موده کی زما پرسر باندی کڅوره هم وه. هغه دروازه په یو دهلیز کی وه. او زه د مازیکر لمانځه لپاره خلاص کرای شوم او بیا خوړند کرای شوم، بیا د مابنم لمانځه لپاره پرینودلای شوم، اوبیا وځړول شوم، بیا د مابنم دودی لپاره پرینودلای شوم او بیا نشپي تر لسو بجو خوړند کرای شوی وم. کله چی زه خوړند کرای شوی وم، مایواځی په تکرار سره اوریدل چی راته یی ویل چی ما حقیقت نه دی ویلی.

توقیفی نمبر ۲۰۱۱،۳۳۱ اپریل

هغو نورو چی ډیر وضاحت سره ځواب ورکړی ویلی دی چی د ملی امنیت مسوولینو دځړولو میتود د معلوماتو او اقرار تر لاسه کولو لپاره کارولو.

دوی به خوړند کړم وروسته به یی په پلاستیکی پایپ ووهلم بیابه یی خوړند کړم او دوی به راڅخه ویوینتل چی آیا د دوی تور پرځان باندی قبلوم یانه، او بیابه دوی زه وهلم.

توقیفی نمبر ۲۰۱۱،۲۵۳ اپریل

یاد حالت باندی خوړندول ډیر درد ناکه وو. یو توقیفی وویل زه ډیر درد کی وم او چی کله می ډیر درد څخه چغی وهلی، دوی به په پلاستیکی پایپ وهلم چی چپ اوسم.⁶⁸

د توقیفیانو د تناسلی آلی تاوول

د ۲۵ څخه څلور تنو توقیفیانو خبر ورکړی چی د دوی تناسلی آله تاو یا کبني کارل شوی وی او خصیو (هگیو) ته یی فشار ورکرای شوی و.⁶⁹ هغه توقیفیانو چی له دی بد چلند څخه شکایت کړی وو ویلی دی چی دی کار ډیر سخت درد درلود او دوه توقیفیانو ویلی چی دوی ددی عمل په جریان کی خپل هوش له لاسه ورکړی وو.⁷⁰

⁶⁵ توقیفی نمبر ۳۵۶.

⁶⁶ توقیفی نمبر ۲۴۳، ۲۴۴، ۲۴۵، ۲۴۷، ۲۵۳، ۲۹۳، ۳۳۱، ۳۳۴، ۳۳۵ او ۳۴۵.

⁶⁷ ۲۴۳، ۲۴۴، ۲۴۵، ۲۴۷ او ۳۳۱ نمبر توقیفیانو راپور ورکړی چی دوی په یو دهلیز کی د دروازی له فلزی میلی (یا دروازی پر سر) څخه خوړند کرای شوی وو. ۳۳۴ نمبر توقیفی وویل چی لاسونه یی ولچک شوی وو او له چت څخه خوړند کرای شوی و. ۳۳۵ نمبر توقیفی وویل د هغه لاسونه چت پوری وصل یوی فلزی میلی پوری تړل شوی وو، ۲۹۳ نمبر توقیفی وویل «دوی زه له لاسونو څخه ديوال پوری وځړولم چی پنی می په سختی ځمکی ته رسیدی»، او توقیفی نمبر ۲۵۳ وویل چی له لاسونو څخه ځړول شوی و.⁶⁸ توقیفی نمبر ۲۴۴.

⁶⁹ توقیفی نمبر ۲۴۴، ۲۴۳، او ۲۴۷ خبر ورکړی چی ددوی تناسلی آله تاو کرای شوی وی. توقیفی نمبر ۲۵۳ خبر ورکړی چی "همدارنگه دی دوی زما خصیه ته خپلو لاسو باندی فشار ورکړی وو ترڅو ما مجور کړی چی اقرار وکړم چی زه په ټولو هغه تروریستی اعمالو کی دخپل وم کوم چی پرما تور لگولی وو. هغوی دوه ځله داسی وکړل، او په سخت درد کی وم".⁷⁰ توقیفی نمبر ۲۴۳ او ۲۴۴.

د ملی امنیت ۹۰/۱۲۴ ریاست ته استول

یوناما د ۱۷ تنو توقیفیانو سره مرکه کړی چې لومړۍ قدم کی د نړیوالو وسله والو ځواکونو او افغان ملی امنیتي ځواکونو لخوا نیول شوی او بیا د ملی امنیت ۹۰/۱۲۴ ریاست ته استول شوی وو. یوناما شواهد ترلاسه کړی چې یاد توقیفیان ورسته له استولو د ملی امنیت ۹۰/۱۲۴ ریاست کی شکنجه شوی.

د ملی امنیت ۹۰/۱۲۴ ریاست ته د تحقیق لپاره د توقیفیانو استولو په هلکه یو توقیفی داسی وویل :

د ۲۰۱۱ کال مارچ په XXX تقریبی توگه د شپي ۸:۳۰ یا ۹ بجو شاوخواکی، زه د امریکا ځواکونو له XXX ولسوالی کی XXX ولایت کی ونیولم. زمونږ لاسونه ولچک وو په سرمو کڅوره وه او د چورلکی پواسطه امریکایانو مرکز ته انتقال شو... مونږ د امریکایانو مرکز کی څلورو ورځو له پاره پاتی شو. هلته لومړیو دريو ورځوکی یو تحقیق کوونکی زما څخه تحقیق وکړ... دوی زه د طالبانو سره په همکاري او غریبوتوب منم کولم. تحقیق په نرمی سره مخ پر وړاندی ته. هلته وروسته له څلورو ورځو تیرولو مونږ ټول د یوی چورلکی پواسطه د XXX ساعتوسفر وروسته یویل ځای ته انتقال شولو. په ټوله یاده موده کی زمونږ په سرکڅوری اچول شوی وی. زه نه پوهیږم دا کوم ځای وو. دلته یواځی امریکایان وو او تقریباً د شپي لسو بجو شاوخوا وخت و چی هلته ورسیدو... هلته یوی ورځی لپاره وساتل شوم. وروسته له هغی د ملی امنیت XXX ته د یوی چورلکی پواسطه انتقال شوم. زه بی دهغه ولایت ملی امنیت ته وسپارلم. چیرته چی یوه ورځ پاتی شوی وم او پدی موده کی دوی زما څخه تحقیق نکړ، وروسته له یوی ورځی دوی زه د ملی امنیت XXX ته انتقال کړم چیرته چی زه ۱۵ ورځی پاتی شوم او دوه ځلی تحقیق راڅخه وشو. وروسته له هغی زه د یو موټر پواسطه د ملی امنیت ۹۰ ریاست ته انتقال شوم، کله چی هلته ورسیدم په لومړی ورځ دیو تن لخوا زما څخه تحقیق وشو، چا چی زما سر په دیوال وهلو او زما څخه بی غوښتل چی اقرار وکړم چی زه طالب یم. لومړیو څلور ورځوکی زما څخه هره ورځ یوځل تحقیق کیده. زه مجبور وم چی اقرار وکړم ځکه چی زه هره ورځ تحقیق کوونکو له خوا وهل کیدم او زه په بیر درد کی وم. زه څوځله په پلاستیکی پایپ پواسطه ووهل شوم.⁷¹

توقیفی نمبر ۲۰۱۱،۳۴۷ اپریل

د ملی امنیت ۹۰/۱۲۴ ریاست کی د ماشومانو شکنجه

د ملی امنیت ۹۰/۱۲۴ ریاست ډول ډول تخنیکونه کاروی چی شکنجه کی راتللی شی: دغه چلند د ماشومو توقیفیانو په وړاندی هم کارول شوی (۱۴د او ۱۷ کلونو ترمنځ عمر لرونکو). یوناما د شپږو ماشومانو سره مرکی کړی چی د ملی امنیت ۹۰/۱۲۴ ریاست په توقیف کی ساتل شوی وو. پنځو تنو ویلی چی شکنجه شوی.⁷² یوناما دی پایلی ته ورسیده چی پنځه تنه ماشومان د تحقیق په دروان کی د اقرار ترلاسه کولو په موخه شکنجه شوی.⁷³ یو ماشوم نه شکنجه شوی او نه بد چلند رسره شوی وو خو په شکنجه تهدید شوی وو.

یادو پنځه تنو ماشومانو ادعا کړی چی د شکنجی څخه د خلاصون په موخه بی غلط اقرار کړی چی دوی د ملی امنیت ضد جرایمو کی دخیل وو. ⁷⁴ پنځه واره په پلاستیکی پایپ سره وهل شوی وو، یو په یو کلک پلاستیکی پایپ او یو برقی کیبل سره وهل شوی، یو برقی کیبل سره په شا وهل شوی او دری تنه نور بیا د پینو په تلو وهل شوی.⁷⁵ همدارنگه دپنځو څخه څلور تنه بی ځورند کړای شوی هم وو.⁷⁶ یو ماشوم برقی شاک ورکولو باندی تهدید شوی وو ترڅو چی هغه اقرار وکړ.⁷⁷ یو ماشوم خبر ورکړی چی د ملی امنیت د تحقیق کوونکی له خوا بی

⁷¹ تاریخ، وخت او موقعیت دتوقیفی د محرمیت او امنیتي دلایلو له کبله پټ ساتل شوی.

⁷² توقیفیان نمبر ۳۵۴،۳۵۲،۳۵۱،۳۵۰،۲۴۴، او ۳۵۶.

⁷³ توقیفیان نمبر ۳۵۴،۳۵۱،۳۵۰،۲۴۴ او ۳۵۶.

⁷⁴ پورتنی ماخذ

⁷⁵ پورتنی ماخذ

⁷⁶ توقیفیان نمبر ۳۵۱،۳۵۰،۲۴۴ او ۳۶۵.

⁷⁷ توقیفی نمبر ۲۴۴

خصیو (هکیو) ته فشار ورکړای شوی وو په داسی حال کی چی بل ماشوم ویلی چی د ملی امنیت کارمند له خوا په جنسی تیری تهدید کړای شوی وو.

ت. دکندهار ملی امنیت کی شکنجه

عمومی نظر

یوناما د کندهار ولایت د ملی امنیت مرکزی توقیف خانه، د ملی پولیسو قوماندانی او عدلیه وزارت سرپوزی محبس کی د منازعی اړوند ۲۵ تنو توقیفیانو سره مرکی کړی چی د کندهار د ملی امنیت نظارت څخه هلته انتقال شوی وو.⁷⁸

یوناما اثباتیه شواهد موندلی چی ۳۵ توقیفیانو څخه ۲۵ (دوه له دری برخو) توقیفیان د کندهار د ملی امنیت توقیف خانه کی یاهم دهغه زون نورو ملی امنیت توقیف خانوکی د ملی امنیت کارمندانو له خوا د معلوماتو او اقرار ترلاسه کولو په موخه په سیستماتیک ډول شکنجه شوی⁷⁹ توقیفیانو د ملی امنیت کارمندانو له خوا د کړنو تفصیل ورکړ چی په کی ځړول، ځینو قضیوکی تر څلورو ورځو پوری، کیدی شوو کیلونو باندی وهل، فلزی او برقی کیبل باندی وهل، پر سر باندی په لته (لگته) وهل تر هغی چی توقیفی هوش دلایسه ورکړی، راځی. د پینو په تلو وهل، خصیو ته برقی شاک ورکول، او د وگړو د لاسونو ولچک په یو ډیر دردوونکی وضعیت سره، چی یو لاس یی تاو کړای شوی پر اوږه باندی ولچک شوی او د توقیفی دوهم لاس سره شا خواته تړل شوی چی ځینو قضیو کی دڅلورو ورځو لپاره همدا وضعیت ساتل، شوی هم شوی دی. یو توقیفی ویلی چی د ملی امنیت کارمند د هغه دپینو نوکان د چاقو په واسطه کارلی. همدارنگه توقیفیانو په دوامداره توگه د سترگو تړل کیدو څخه هم خبرورکړی.

توقیفیانو ځانگړی ځای کی د ملی امنیت له خوا د نیول کیدو مشابه مثالونو خبر ورکړی، د کندهار ولایت ځانگړی ولسوالی د ملی امنیت توقیف خانی ته انتقال چیرته چی په عاجله توگه د معلوماتو او اقرار ترلاسه کولو په موخه سختی شکنجی ورکول شوی د ۲ څخه تر ۷ ورځو لپاره بیا د کندهار د ملی امنیت مرکزی توقیف خانی ته انتقال شوی چیرته چی ډیرو ورځو په موده کی زیاتی شکنجی او تحقیقات ترسره شوی او پایله کی د عدلیی وزارت محبس (دکندهار سرپوزی محبس) ته انتقال شوی.⁸⁰ یادو توقیفیانو سره دکندهار د ملی امنیت مرکزی توقیف خانه کی په اوسط توگه شلو ورځو کی مرکه شوی.

وهل او ځورندول

یوه قضیه دا بڼی چی د منازعی اړوند توقیفیانو سره د کندهار ملی امنیت کارکوونکی له خوا څنگه چلند کیده:

زه د پاکستان یوی مذهبی مدرسی څخه فارغ شوی وم. کله چی خپل کورته راستنیدو په موخه افغانستان ته په لاره کی وم، سرحد کی د ملی امنیت له خوا یوی تالاشی کی ونیول شوم. د (کندهار ښار ملی امنیت ته) رسیدلو سره سم تحقیق شروع شو.

د ملی امنیت یوگروپ کارمندانو راڅخه وپوښتل چی تا د طالبانو کوم کارونه او چیرته ترسره کول. ماورته وویل چی زه طالب نه یم - زه یو عام وگړی یم چی پاکستان کی می مذهبی زده کړی کولی. دوی باور ونکړ او زما په وهلو یی پیل وکړ. زه نه پوهیږم چی دوی څوتنه وو ولی له دوه تنو زیات وو. دوی ی و برقی کیبل درلود. دوی زه په پینو، ورنونو او شا باندی ووهلم. وهل او بد رفتاری دری ورځی دوام درلود. دوی زه دری واری د ورځی او یوځل به د شپی له خوا زما څخه تحقیق کاوه. دوی به د تحقیق څخه وروسته په ماز بیکر کی

⁷⁸ توقیفیان ۲۱۳، ۲۱۴، ۲۱۵، ۲۱۶، ۲۱۷، ۲۱۸، ۲۱۹، ۲۲۵، ۲۲۶، ۲۲۸، ۲۲۹، ۲۳۰، ۳۳۷، ۳۳۸، ۳۳۹، ۳۴۰، ۳۴۱، ۳۴۲، ۳۵۸، ۳۶۴، ۳۶۵، ۳۶۶، ۳۶۷، ۳۶۸، ۳۷۰، ۳۷۱، ۳۷۲، ۳۷۳، ۳۷۴، ۳۷۵، ۳۷۶، ۳۷۷، ۳۷۹، ۳۸۰. د ۲۰۱۱ جنوری څخه تر ۲۰۱۱ اگست ۱۵ پوری د دی راپور لپاره کندهار کی یاد شوی توقیفیان مرکه شوی.

⁷⁹ دکندهار دملی امنیت مرستیال یوناما ته ویلی چی دکندهار دملی امنیت مرکزی توقیف خانه کی تخمینا ۱۵۰ تنه توقیفیان دی (یوناما مرکه دسمونوال عبدالوهاب سره، ۲۰۱۱ کال اگست ۱۶).

⁸⁰ دتوقیفی دشهرت محرمیت او امنی دلایلو په دلیل دملی امنیت دتوقیف خانی او ولسوالی نوم پټ ساتل شوی.

خوړندولم. دوی به زما لاسونه دسینې پوری زما په پکړی راتړل او چت پوری یی خوړولم. زه فکر کوم چی هلته یو چتی بادپکه وه چی زه یی ورڅخه خوړولم. دغه به ۲۰د دقیقو څخه در ۲۵ دقیقو دوام درلود او دی موده کی به یی زه نه وهلم. ډیر کلک یی ترلم تردی حده چی زما تولی سینی درد کاوه. ما به چغی وهلی ولی دوی به ماته غوړ نه ایښوده.

دریمه ورځ کی، د ملی امنیت کارمندانو تهدید کړم چی دوی به دلرگو لښته چی وچ مرچ باندی لرلی وی زما په مقعد کی ننه باسی. په همدی ورځ، دری کارمندان راغلل او زه یی پرمخ وغځولم، دوه تنه پرماباندی کښیناستل او دریم تن یی ډپښو په تلو ووهم. هغه یو برقی کیبل باندی ووهم. دا په رښتیا چی ډیر دردناکه وه. وهلو یوساعت دوام وکړ. ما اقرار وکړ چی زه طالب یم وروسته له هغه چی په دریمه ورځ ما د وهلو او شکنجی زغملو نور توان نه درلود.

د دری ورځو لپاره دوی ماته د لمونځ کولو اجازه رانکړه. دوی به حتی د ډوبی خوړلو پرمهال هم زما لاسونه نه راخوشی کول. دوی به یواځی بیت الخلا ته د تلو پرمهال زما سترگی راپرانستلی.

زه ملی امنیت مرکزی دفتر ته راوستلی شوم. دری تنو ملی امنیت کارمندانو دری ځله زما څخه تحقیق وکړ. دوی متهم کولم چی زه طالب یم، څرنگه چی ما رد کړه، دوی زما پر وهلو پیل وکړ. دوی زما لاسونه شاته وتړل او په برقی کیبل یی په وهلو پیل وکړ. څو تنو زه نیولی وم او یو یا دوه تنو وهلم. دوی زه په پښو، لښکیو، شا، او سینه باندی وهلم او ډیر سخت یی ووهم. ما مخکی له دی تحقیق کی منلی وو چی زه طالب یم ولی دوی زما څخه غوښتل چی بشپړ جزئیاتو سره ووایم چی کله طالب وم کوم کارونه او عملیاتونه می کړی. دوی مختلفی پښی په مختلفو وختو کی یادولی د کومو په هلکه چی ما معلومات نه درلودل مگر دوی په زور سره زما څخه غوښتل چی قبول کړم چی د دی پښو تر شاه زه وم. زه ناروغه وم، نه می شوکولای چی ودریرم یا وگرځم. ما د داکتر غوښتنه وکړه ولی دوی اجازه رانکړه.

(توقیفی یو بنډاڅ و خود چی پرسینه باندی یی وو او ادعا یی کوله چی دڅرولو له وجی درد لری او همدارنگه په چپه پښه باندی څلور رغول شوی زخمونو داغونه او پنځه داغونه په ښی پښه وښودل کوم چی دبرقی کیبل له وجی زخمی شوی وو.)

توقیفی نمبر ۳۷۹، جولای ۲۰۱۱

یوبل توقیفی دمرکی په دوران کی دوهلو او خوړلو څخه پرته خپل حال داسی بیان کړ چی نوموړی څخه اقرار اخستلو کوښښ پداسی حال کی شوی چی نوموړی زخمی وو. ددغه توقیفی وینا داسی ده :

زما څخه تحقیق وشو (دکندهار ولایت د ملی امنیت یو توقیف خانه کی). زما سترگی تړل شوی وی. دغبرونو څخه مافکر کاوه چی هلته ممکن دری یا څلورو تنو زما څخه تحقیق کاوه. دوی ماته وویل، "آیا ته طالب یی؟" ماووویل، "نه" زه یو زده کوونکی (طالب) یم نه یو جنگیالی. دوی په سر باندی په ډیر سخت لکتو ووهم او زه تر مازیگر پوری بیهوشه شوم. زه د مازیگر پوری په هیڅ نه یم پوه شوی. په مازیگر کی د دری بجو شاوخوا، ما هغوی سوالونو ته ځواب ورکړ. ما نشو کولای چی قضاوت وکړم هغوی څه ویل. زه په بشپړه توگه په هوش نه وم. زه نه یو هیڅ دوی د څه په هلکه پوښتنی کولی او ماڅه ځواب ورکاوه. ما فکر کاوه چی ځمکه راباندی گرده څرخیری د هغه لکتو په دلیل چی سهار راته په سر را کړل شوی وی.

بل سهار باندی دوی همدارنگه به لنگیو باندی ووهم. زما په یاد نه دی چی دوی ما په لنگیو او پښو وهی، ولی کله چی راوین شوم پوه شوم چی دوی ما په پښو وهی.

بل سهار دوی بیا راغلل، د تیرځل په شان یی زما څخه پوښتنی وکړی، دوی زه ووهم ولی لری. دوی زما څخه یوشان پوښتنی وکړی. دوی ماته وویل "ته یو طالب یی"، ماووویل چی زه نه یم، دوی په خپله خبره تاکید

کاوه. دوی ویل چی یوه ورځ مخکی مازیگر کی ما دوی ته ویلی چی زه طالب وم، مگر ما وویل چی زه هغه وخت نه پوهیدم، ځکه چی ما نشو کولای په یاد راوړم.

دوی د ۲۰ یاهم ۲۵ دقیقو لپاره ووهلم. دوی زیاتر د پښو په لاندی برخو ووهلم، یواځی یوځل دوی زه د لنگیو په ډبه ووهلم. دوه تنو به زما پښی جگی کلکی ونیولی، دوه تنو زما پښی یوځای کلکی کری وی او هوا کی نیولی وی، بیا به دوی زه په پښو، دپښو په تلو وهلم داسی حال کی چی زما پښی جگی نیول شوی وی هواکی. دا ډیر درد ناک وو، او زه یوی ورځی وړاندی څخه زخمی شوی وم.

پداسی حال کی چی دوی به دا ډول وهلم، دوی به زما څخه پوښتنی کولی، دوی به مخکنی پوښتنی تکرارولی، ویل بی چی ما هغوی ته ویلی چی زه طالب وم. ماورته وویل زه نه پوهیدم چی ماویلی زه طالب وم، ما هغوی ته وویل چی زه نه پوهیدم ما تاسوته څه ویلی. دوی ماته وویل "یواځی مونږ ته ووايه چی ته طالب بی".

دوی یوکیبل باندی زه وهلم. دا د یو مټ په اندازه اوږد و، د یو مټر په شاوخوا کی. کیبل تقریباً پنځه سانتی متره، او یوڅو میلی متره نری. دا د فلزی سیم څخه جوړ او ربری پوښ بی درلود. دا د هغه څخه نری وو (یو فلزی میلی ته بی چی بستری ته نژدی وو اشاره وکړه، تقریباً پنځه سانتی متره نری)، تقریباً دری د یو ځوان سری گوتو په اندازه یوځای گیدی شوی. پداسی حال کی زما څخه تحقیق کاوه، دوی ماته یولیکل شوی وینا ښودله او ادعا بی کوله چی دا مالیکلی دی. دوی چی کله غوښته راته داوښایی چټکی سره زما سترگو بندی خلاص کړ، هغه وخت ما وکړای شو چی کیبل وویم ځکه خو اوس وایم چی دا څرنګه ښکاریده. دوی هغه وینا ماته ولوستله او ادعا بی وکړه چی دا هغه څه دی چی ماویلی. دوی ماته وویل "داستا ویناده".

دوی زما لاسونه زما شاته ولچک کړل، سترگی بی راوتړلی او د ملی امنیت مرکزی دفتر ته بی بوتلم. هلته یو تحقیق کونکی راته وویل "هغه ستا وینا ده" ماوویل زه نه پوهیدم چی ما هغه وخت څه ویلی، زه بیهوش وم. (توقیفی مخکی لدی چی د ملی امنیت بل دفتر ته انتقال شی د ۱۵ ورځو دوران کی د څو ځله تحقیق جریان کی د بدرقاری خبر ورکړی).

توقیفی نمبر ۳۶۵، ۲۰۱۱ مارچ

روغتیایی خدماتوته دلاس رسی اجازه نه ورکول او نظارت خانه کی مړینه

نوری قضایای چی د یوناما پاملرنی ته وارل شوی د هغو توقیفیانو قضیې په کی شاملیری چی په نظارتخانه کی یا هم له نظارتخانه څخه بهر وهل شوی او روغتیایی پاملرنی ته اجازه نه وه ورکړل شوی. حد اقل په یوه قضیه کی فرد مړ شو.⁸¹ څو تنه یوقضیه کی دخپل وو چی د ملی پولیسو له خوا د ملی پولیسو په یو چک پوست کی د ملی پولیسو د مرکز ترڅنګ ۲۰۱۱ کال د اپریل او می په میاشتو کی د کندهار ښار کی توقیف کړای شوی وو، او د تحقیق پر مهال بد چلند ورسره شوی وو. د څوروځو لپاره یاد وګړی د ملی پولیسو افسرانو لخوا د تحقیق په دروان کی شکنجه شوی وو او په دوامداره توګه وهل شوی وو، د کمبلی لاندی اچول شوی وو او بیا د کمبلی د پاسه ختلی وو او خیزونه پری وهل شوی وو، د کمبلی لاندی وهل او بیا دهغه وګړو څخه غوښتنه شوی چی پدی اقرار وکړی چی طالب دی، چاودیدونکی توکی خښوونکی دی، د نورو طالبانو نومونه دی وښایی، سلاح او مرمی بی درلودلی. د شکنجی نور روشونه چی دغه توقیفیان بی تجربه لری عبارت دی له څورندولو او غورونو، پوزه، خوله کی اوبه اچول. یو توقیفی خبر ورکړی چی په داسی حال کی چی څړول شوی وو څوځله وراڼه کی پیچکاری شوی.

⁸¹ ټول نومونه، دقیق تاریخونه، او نور مشخص کونکی معلومات دامینتی دلایلو او دمحرمیت ساتلو په موخه حذف شوی.

ورسته له ۱۴ ورځو د ملي پوليسو نظارتخانه کې، ملي پوليسو توقيفيان ملي امنيت توقيف خانې ته وسپارل. ملي امنيت ته درسيډلو سره يو توقيفي د شکنجې له کبله د بدن په يوه اړخ ټپې شوي وو چې تور رنگ يې د ليدو وړ و (ممکن د داخلي خونريزي او زخم له کبله). د هغه د مخ په خرابيدو حالت او د شديد ناوړه رفتار د علایمو سره ملي امنيت ۱۳ ورځې د توقيفي د مکرري غوښتنې سره چې د ډاکټر د معاینې لپاره يې کوله، ترهغې چې وینه کانګي کول يې پيل کړل، اجازه ورنه کړه. وروسته له هغې ملي امنيت نوموړی توقيفي روغتون ته واستاوه خو روغتون ته مخکې له رسيدو توقيفي مړ شو.⁸²

دکندهار د ملي امنيت نظر

۲۰۱۱ کال اګست مياشت کې يوناما د کندهار ولايت ملي امنيت مرستيال سره وليدل، نوموړی وويل چې د مسوول په توګه نوموړی ترهغه وخته پوری د شکنجې او بدرفتاری په هکله کوم شکايت نه دی ترلاسه کړی. نوموړی وويل د ملي امنيت اداره به د بدرفتاری او سؤ استفادې ټولې ادعاګانې بررسی کړي او د ویې ويل چې تحقيق کوونکو روبښانه لارښوونې ترلاسه کړي دي چې د توقيفيانو سره د قانون او پروسيجرونو مطابق چلند وکړي.⁸³

دکندهار ملي امنيت د تحقيق مدير يوناما ته وويل چې ملي امنيت تحقيق کوونکي معمول ډول مخالفين (توقيفيان) مجازات کوي ترڅو معلومات ورڅخه ترلاسه کړي. عام د تحقيق ميتودونه په کندهار کې موثر ندي.⁸⁴ نوموړی وويل چې ممکن يوناما د توقيفيانو څخه د ملي امنيت چلند په هکله پوښتنې وکړي او ياده يې کړه چې که مونږ پوه شو چې يو ياغی دی، نو مونږ سزا ورکوو. د ملي امنيت مسوولينو وويل چې د کندهار حالات، د مخالفينو فعاليت او افغانی کلتور يو څه داسی دی چې ملي امنيت ته دا ستونزمنه کوي چې پرته له مجازاتو او شکنجې له ترورستانو څخه معلومات ترلاسه شي، مونږ مجبور يو ځینی ميتودونه وکاروو ترڅو د ترورستانو څخه معلومات او اقرار ترلاسه کړو چې دوی کوم کارونه ترسره کړي. هغه زياته کړه، زه دجرايي اجراتو موقت قانون د ۲۷۵ مادي څخه ښه خبر يم. زه پوهیږم چې شکنجه او بدرفتاری منع ده او حتی د معلوماتو ترلاسه کيدو په موخه که څوک خپل کارکوونکو ته د یادو اعمالو په ترسره کولو امر هم وکړي نوموړی مجازات کيږي. هرڅوک غواړي چې قانون سره سم خپله دنده ترسره کړي ولی کندهار ځانګړی دی، دلته حالات دنوروځايونو په نسبت بل ډول دي.⁸⁵

دکندهار ملي امنيت څارنوال يوناما ته وويل چې ډير لږ شمير قضیو کې د ملي امنيت کارمندان د توقيفيانو څخه د شکنجې او بدرفتاری شکايتونه ترلاسه کوي. د ملي امنيت څارنوالان يادی قضیې پوليسو روغتون ته استوی ولی دوی نه پوهیږي چې وروسته څه کيږي او تعقيب کوی يې نه.⁸⁶

دکندهار ملي امنيت له خوا د توقيفيانو سره د بدرفتاری په هکله د راپورته شوو تشويشونو په ځواب کې، د ۲۰۱۱ کال جولای په ۲۶ مه د ملي امنيت رييس د سره صليب نړيوالی کمیټه ته (کاپی يوناما او افغانستان بشري حقونو خپلواک کمیسیون ته) يو ليک په بنودلو وويل چې د ملي امنيت يو هيئت کندهار ته استول شوی وو ترڅو د کندهار ملي امنيت کې د توقيفيانو دحالت څخه ليدنه وکړي، پایله کې ياد هيئت يو راپور خپور کړ چې ویلی يې وو چې د بدرفتاری او شکنجې هيڅ شکايت يې پيدا نه کړ. هيئت د ملي امنيت توقيف خانه کې دروغيتايي کلينک جوړيدو وړانديز کړی.⁸⁷

⁸² دملي امنيت ادعا پر اساس توقيفي روغتون ته درسيډو ورسته مرشوی . پداسی حال کې چې بيا دروغتون کارکوونکی راپور ورکړی چې ياد توقيفي مخکې لدی چې روغتون ته راورلای شي مرشوی وو.

⁸³ يوناما دکندهار ملي امنيت مرستيال سمونوال عبدالوهاب سره ليدنه ، ۲۰۱۱ کال اګست

⁸⁴ يوناما ليدنه د کندهار ولايت ملي امنيت مرستيال سمونوال عبدالحميد سره ، ۲۰۱۱ کال اګست ، کندهار

⁸⁵ پورتنی ماخذ

⁸⁶ ديوناما ليدنه د ملي امنيت څارنوال ، ۲۰۱۰ د اګست ۲۸ کندهار

⁸⁷ دسره صليب نړيوالی کمیټه ته دملي امنيت رييس ليک ۲۰۱۱ کال جولای ۲۶

د امریکایی ځواکونو لخواه د کندهار ملي امنیت او ملي پولیسو ته د انتقال ځنډول

د ۲۰۱۱ کال جولای کی، امریکایی او ایساف قواوو د دایکندی، کندهار، ارزگان او زابل ولایتونو ملي امنیت او ملي پولیسو ته د توقیفیانو استول د جولای په ۱۲ مه دایساف قواوو دقوماندان د امر پر اساس وځنډول کله چی نوموړی قوماندان د شکنجی او بدرفتاری په هکله راپورونه تر لاسه کړل.⁸⁸ دراپور څلورم فصل وگوری.

ج. دهرات ملي امنیت کی شکنجه

عمومی کتنه

یوناما دهرات ملي امنیت ریاست توقیف خانه کی د ۱۶ تنو توقیفیانو سره مرکی وکړی.⁸⁹ دیادی توقیف خانې څخه د یوناما لیدنی پرمهال، اوسط توگه ۲۸ ورځوکی د ۱۳ څخه ۳۳ توقیفیانو پوری ساتل کیدل.⁹⁰ یاد ۱۶ تنو څخه چی یوناما مرکه ورسره کړی، څلور تنه د ملي پولیسو له خوا نیول شوی وو.⁹¹ دا توقیفیان د ملي امنیت توقیف خانه کی د ملي امنیت څارنوال لخوا ساتل کیدل، د چا دفتر چی د ملي امنیت ودانې ته نیردی موقیعت درلود. د یادو شویو څلورو تنو څخه یواځی د ملي امنیت څارنوال یا هم د همکارانو لخوا تحقیق شوی وو نه د ملي امنیت کارمندانو لخوا، او دوی تر هغی چی د هرات توقیف خانه کی وو د هیڅ یوی فزیکي شکنجی او بدرفتاری راپور ندی ورکړی.

دیادو توقیفیانو څخه ۱۲ تنه توقیفیان د ملي امنیت له خوا نیول شوی او تحقیق ورڅخه شوی و، کومو څخه چی نهه تنو یی د بدرفتاری خبر ورکړی چی شکنجه کی راتلاي شی.⁹² دا د یو ۱۶ کلن هلک په گډون دی.⁹³

دیلاستیکی پایپ پواسطه دپنبو په تلو وهل

یوناما داسی معتبره شواهد موندلی چی دهرات ملي امنیت مسؤلینو توقیفیان د معلوماتو یاهم د ممکنه اقرار تر لاسه کولو په موخه په سیستماتیکه توگه شکنجه کړی. د دوی دشکنجی طریقہ زیات منظمه توگه تنظیم شوی. زیاتو توقیفیانو ځواب ډیر واضح او مفصل وو. ددی ځوابونو څخه دهغه حالت یو بشکاره تصویر تر لاسه کیری کوم کی چی د دوی ابتدایی تحقیق تر سره شوی: دشپي دوران کی، د ملي امنیت یوکارمند توقیفی د هغه کوټی څخه باسی، سترگی او لاسونه یی پری تری، او د ملي امنیت بلی شعبی ته یی پلی بیایی.⁹⁴ هغه کوټه کی هغه څخه پوښتنی شوی او ځینی حالاتوکی تحقیق کوونکی په وهلو تهدید کړی که چیری هغوی په غوښتل شوو معلوماتو ورکولو پیل ونکړی.⁹⁵ بیا ورته ویل شوی وو چی مخ ځمکی خواته په زمکه پریوځی یا هم همغه ډول تیل وهل شوی وو.⁹⁶ د پنبوپه تلو په نړیو شیانو مداوم ډول وهل شوی کوم چی اکثره قربانیان پدی عقیده دی چی دا د برق

⁸⁸ دیوناما لیدنه د ایساف مشرانو سره، ۲۰۱۱ کال اگست، کابل او کندهار

⁸⁹ ددی راپورلپاره، یوناما د ۲۰۱۰ کال اکتوبر څخه تر ۲۰۱۱ فبروری پوری دهرات ملي امنیت کی توقیفیانو سره مرکی کړی.

⁹⁰ یاد شمیره درسمی نیونی او انتقال تاریخ پر اساس دی چی دراجستر کتاب، څارنوالانو، او فاضیانو څخه تر لاسه شوی په شمول ۱۳ توقیفیانو دهرات توقیف خانه کی توقیف شوی چی یوناما دهغوی په هکله ضروری معلومات تر لاسه کړی.

⁹¹ توقیفیان نمبر ۲۰۱، ۲۰۰، ۱۹۳، او ۲۰۳

⁹² توقیفیان نمبر ۲۰۲، ۱۹۲، ۱۹۱، ۱۹۰، ۱۸۶، ۱۸۵، ۱۸۳، ۱۸۲، ۱۸۱، ۱۸۰، او ۲۰۴. توقیفیان نمبر

۱۹۲، ۲۰۱، ۲۰۲، ۱۹۰، ۱۸۶، ۱۸۵، ۱۸۳، ۱۸۲، ۱۸۰، او ۲۰۴ وویلی چی دوی فزیکي بدرفتاری شوی: ددی څخه توقیفیان نمبر ۱۸۴ او ۱۹۲ دزیاتو معلوماتو ورکولو ډډه وکړه. توقیفیان نمبر ۱۸۱ او ۱۹۱ وویلی چی دوی فزیکي بدرفتاری یا شکنجه شوی ندی.

⁹³ توقیفی نمبر ۱۹۰.

⁹⁴ توقیفی نمبر ۱۹۰، ۱۸۶، ۱۸۵، ۱۸۳، ۱۸۲، ۱۸۰، او ۲۰۴ وویلی چی دشپي پرمهال شکنجه کیدل. توقیفی نمبر ۱۸۶، ۱۸۵، ۱۸۰، ۱۹۰، او ۲۰۴ وویلی چی دوی دیو کارمند له خوا دکوټی څخه ویستل کیدل. توقیفی نمبر ۱۹۰، ۱۸۶، ۱۸۵، ۱۸۳، ۱۸۰، او ۲۰۴ وویلی چی دوی سترگی به تړل شوی وی. دری توقیفیانو چاچی ویلی سترگی دپټو یا دستمال پواسطه ددوی سترگی دپزی څخه پورته تړل شوی وی. توقیفی نمبر ۱۹۰، ۱۸۶، ۱۸۵، ۱۸۰، او ۲۰۴ وویلی چی دوی لاسونه تړل شوی وو. توقیفی نمبر ۲۰۲، ۱۹۰، ۱۸۶، ۱۸۵، ۱۸۲، ۱۸۰، او ۲۰۴ وویلی چی دوی دیوکارمند لخوا په قدم وهلو بشکننی دفتر بلی کوټی ته بوتلل شوی.

⁹⁵ توقیفی نمبر ۱۸۶، ۱۸۵، او ۲۰۴.

⁹⁶ توقیفی نمبر ۱۹۰، ۱۸۶، ۱۸۵، ۱۸۰، او ۲۰۴. توقیفی نمبر ۲۰۲ بول ډول توضیح کړی. توقیفی نمبر ۱۸۰ او ۱۹۰ وویلی چی دوی لمړی هغه شکل ته تیل وهل شوی. توقیفی نمبر ۱۸۲ او ۱۸۳ دوی ندی وویلی چی وهلو وخت کی کوم شکل باندی قرار درلود او نه هم چی څرنکه هغه شکل ته راوستل شوی وو. توقیفی نمبر ۱۸۰، ۱۸۶، ۱۸۵، ۱۹۰، او ۲۰۲ وویلی چی زمکی پرمخ کارپټ وو.

کبیل وو. 97 توفیقیانو ډول ډول ځوابونه ویلی چی څوځلی وهل شوی. یو توفیقی یوناما ته وویل، کیدای شی تاسی دا تجربه کری. ته به یواځی فریاد کوی او ژاری به او حساب یی نه شی کولای. 98 بیا توفیقی بیرون ته ایستل کیری ترڅو څو دقیقو پوری په یخ سمندت یا ریگ باندی وگرځی او بیا خپلی کوتی ته لار شی. 99

دهرات ملی امنیت کی د شکنجی یوه نمونه:

زما د لمړنی تحقیق په دوران کی، زه ووهل شوم. هغه شپه زه له خپلی کوتی څخه وایستل شوم. زما سترگی پتی سره تړل شوی وی. دوی زما دپزی څخه ټول مخ پوځلی وو. زما لاسونه زما شاتنه تړل شوی وو. زه بلی کوتی ته یوورلای شوم - دا د کوتی سره یو دهلیر کی نه وو، ولی زه نه پوهیږم کومه کومه و- پداسی حال کی چی زه دوه تنو داوړو څخه نیولی وم.

په هغه کومه کی زه په فرش باندی ناست وم کله چی دوی زما څخه تحقیق کاوه. دوی زما څخه (وارده جرم) په هکله پوښتل، چی دوی پر ما د حملی د تنظیم کوونکی فکر کاوه. ما ځوابونو ته ادامه ورکوله (د متهم هغه ادعا چی د جرم ځای، او وخت کی د ده نشتوالی ثابت کری). د ملی امنیت کارمندان داسی بنکاره کیدل چی دوی پوهیدل چی د پینسی ځای کی زه نه وم ولی بیا یی هم غوښتل زما څخه معلومات ترلاسه کری... خو دوی پدی ټولو باور نه درلود. دوی وویل، "که ته چیری مونږ ته رښتیا ونه وایی مونږ به دی ووهو".

مخکی له دی چی دوی زما په وهلو پیل وکری، دوی زه پرمخی وغځولم داسی حال کی چی لاسونه می شاتنه تړل شوی او غاړه می کړه وه او پینسی می هوا خواته پورته وی... کله چی زه پدی حال کی وم دوی زه دوه ځله په شا باندی په کبیل ووهلم او بیا په پښو... دغه وخت شپه وه او زما سترگی تړل شوی وی، نو زه مطمین نه یم (چی آیا دا کبیل و که نه).

دا که هر شی و، ډیر کلک و. زه فکر کوم دا کبیل و، ځکه چی زما په پښو کی کوچنی سوری یا زخم و چی فکر کوم د کبیل نریو سیمونو باندی سوری شوی وو... دوی زما په وهلو پیل وکړ، زما څخه یی پوښتل، او بیا یی زما په وهلو پیل کاوه. کله چی دوی زما په وهلو بیا پیل وکړ، ما د درد له کبله په چغو پیل وکړ... دوی بیا زه ودرولم، او حویلی ته یی وایستلم او هلته یی ودرولم، په سمندت باندی، دپنځه دقیقو لپاره.

بیا... دوی دهلیر ته یوورم، سترگی یی راته پرانستلی، ما لمونځ وکړ، او بیا زه کوتی ته یوورلای شوم. 100

توفیقی نمبر ۱۸۵، نومبر ۲۰۱۰

دا ډول ناوړه چلند په دی معنی دی چی تحقیق کورونکو وهل ځکه کارول چی د توفیقی په اطلاع مقاومت مات کری او نرم یی کری تر څو په راتلونکو تحقیقاتو کی ورڅخه معلومات واخیستلای شی. 101 پداسی حال کی شواهد دا بنسی چی د وهلو محرک د توفیقی انکار وی چی د تحقیق پر مهال معلوماتو ورکولو څخه انکار کوی، خو د د وهلو پر وخت د ځانگړیو معلوماتو د ترلاسه کولو لپاره نه وو استعمال شو. د تحقیقاتو په وخت کی چی کله توفیقی اقرار نه دی کری، نو یواځی ورته په خوله بد او رد ویل شوی او هیڅکله داسی نه دی شوی چی له وهلو سم له واره وروسته ورڅخه پوښتنی وشی. په عمومی توگه توفیقیانو د لومړی ځل تحقیق په دوران کی وهل شوی او کله

97 توفیقی نمبر ۲۰۲، ۱۹۰، ۱۸۶، ۱۸۵، ۱۸۳، ۱۸۲، ۱۸۰، او ۲۰۴ یوبلی چی دپښو په تلو وهل شوی. توفیقی ۲۰۲ او ۱۸۵ هم بلی چی دوی یو یا دوه ځلی په شاباندی وهل شوی. توفیقیانو عموتوگه بلی چی دکومه ځایه دوی سترگی تړل شوی وی نه پوهیږی په څه شی باندی وهل شوی. توفیقیانو نمبر ۱۸۲، ۱۸۰، ۱۸۵، او ۱۸۶ ویلی دوی فکر کوی چی برقی کبیل باندی وهل شوی. توفیقی نمبر ۲۰۴ ویلی دوی فکری کوی چی داوبو پلاستیکی پایپ وو.

98 توفیقی نمبر ۱۸۶.

99 توفیقی نمبر ۱۸۰ او ۱۸۶ ویلی دا هغه څه دی چی واقع شوی. توفیقی ۱۸۰ همدارنگه ویلی دوهلی پروخت دهغه په پښو اوبه اچول شوی.

100 خالی پریښودل شوی ځایونه د توفیقی دنامه دپټ پاتی کیدو په موخه پریښودل شوی.

101 توفیقی نمبر ۱۹۰، ۱۸۶، ۱۸۵، ۱۸۳، ۱۸۲، ۱۸۰، او ۲۰۴.

هم وروسته له دی خو څو ځله ورڅخه تحقیق شوی، خو په ځینو حالاتو کې په رښتیا هم کله چې ملی امنیت څو څو ځله تحقیقات کړی، دوی مات شوی دی بی له دی چې کوم فزیکي ناوړه چلند سره مخ شی.

د. د خوست ملی امنیت کی شکنجه

عمومی کتنه

یوناما د خوست ولایت د ملی امنیت ولایتی توقیف خانه کی ۳۱ تنه توقیفیانو سره مرکي کړی. ¹⁰² دیوناما لیدنی پرمهال، د ۱۶ ورځو په موده کی په اوسط توگه تقریبا ۱۹ او ۲۳ تنو ترمنځ توقیفیان توقیف کی ساتل شوی وو. ¹⁰³ د دی تعداد څخه ۱۸ تنه یی د نړیوالو نظامی ځواکونو له خوا، دافغان ملی امنیتي ځواکونو په گډون، او یا د "کمپاین فورس" عملیاتو کی چې نړیوال ځواکونه یا بهرنیان ورسره مله وی نیول شوی وو. ¹⁰⁴

دهغه مرکو پر بنسټ چې خوست کی ترسره شوی، یوناما داسی معتبره (اثباتیه) شواهد موندلی چې بنسکاره کوی چې د خوست ملی امنیت کارمندانو د معلوماتو او اقرار تر لاسه کولو په موخه توقیفیان په سیستماتیکه توگه شکنجه کړی. د خوست ملی امنیت په عمومی توگه د اوږده وخت لپاره درولو څخه (چې له خوب او نورو احساسونو څخه محرومیت ورسره وی)، ځورندولو او وهلو څخه د شکنجی په توگه کار اخیستی. اکثره وخت د رسیدوسره سم او مخکی له دی چې کوټی ته یوورلی شی، تحقیق کوونکی په لنډه توگه له توقیفی څخه پوښتنی کوی. که چیری توقیفی د جرم په وارد شوی اتهام اقرار ونه کړی، د ملی امنیت کارمند وایی چې توقیفی درواغ وایی او کاردانو ته امر کوی چې نوموری بهر ته یوسی او ویی دروی. وړاندی تحقیق کی ځورند ول، وهل، په جبر سره لا زیات درول، او کوټه کی پاتی کیدل شاملیری. یوځل چې توقیفی په هغه څه چې باید اقرار وکړی گوته ولگوی، بیا نو د ملی امنیت تحقیق کوونکی د توقیفی څخه نه تحقیق کوی او نه یی هم شکنجه کوی که د هرڅومره وخت لپاره د ملی امنیت توقیف خانه کی پاتی شی.

د یو توقیفی وینا چې څرنگه د خوست ملی امنیت کارمندانو له خوا د اقرار تر لاسه کولو په موخه وهل شوی او جبراً درول شوی وو.

لومړی شپه زه بهر ودرول شوم، سترگی می ترلی وی. زه به بیا بیا بهر ته ویستل کیدم او درول کیدم، زه په دقیقه توگه نه پوهیږم دا څوځله تکرار شو، مگر زه مجبور کړای شوی وم چې ساعتونو لپاره د شپي په دوران کی او د ورځی په دوران کی هلته ودریږم. ددی په منځ کی تحقیق کیده، وهل کیدم او بیا به درول کیدم. زه ترهغه چې ولار وم مخامخ دیوال ته به می کتل، زه دیوال ته نږدی ولار وم، ځینی وخت د ورځی په دوران کی سوری ته به ولار وم، ځینی وخت به لمر ته ولار وم. زه به کله کله بیهوښه کیدم او لویدم نو ځکه دا ډیره سخته ده چې یاد کړم زه کله بهر درول شوی وم.

کله به چې زه بهر درول شوی وم دوی اوبه نه راکولی چې ویی حکم، او گاردانو چې ماته کتل ډیر بی ادبه وو. په مجموع کی زه تقریبا دوه شپي او ورځی درول شوی وم، دغه په دوامداره شکل وو کله یوساعت لپاره، کله پنځه ساعتو لپاره. کله به مجبور وم ودریږم او کښیښم او بیا ودریږم ترڅو چې به دومره ستړی شوم چې نور می نشو کولای بیا به دوی وهلم. دلته د دریدو ترمنځ راڅخه تحقیق هم کیده.

وروسته له یوی شپي دریدو سبا سهار باندی زما څخه تحقیق وشو. دهغه لومړی ځل په دوران کی، د یو (تحقیق کوونکی) له خوا راڅخه تحقیق وشو. بله ورځ بل تحقیق کوونکی راڅخه تحقیق وکړ او ویی وهلم. لومړی هلک راڅخه په لومړی ورځ کی دری واری تحقیق وکړ. هغه زه متهم کولم چې د (مخالفینو) سره اړیکی لرم او د خاصو قوماندانانو د نومونو په هکله یی راڅخه پوښتل... ما هغوی نه پیژندل... له ما څخه د

¹⁰² ددی راپور لپاره، د ۲۰۱۰ کال اگست څخه تر ۲۰۱۱ می پوری یوناما د خوست ملی امنیت کی توقیفیانو سره مرکي کړی .

¹⁰³ دغه ارقام د خوست ملی امنیت کی د توقیفیانو د راپور پر اساس دی. دغه معلومات هغه ۱۴ تنو توقیفیانو چې پخوا له مرکي د ملی امنیت توقیف خانې توقیف کی ساتل شوی وو وړاندی کړی .

¹⁰⁴ خوست کی، "کمپاین فورس" عمومی توگه د خوست د محافظ قوا ته ویل کیږی (Khost Protection Force)، او ځینو توقیفیا بیا همدی نامه سره بنودلی.

دوه ساعتو لپاره وشو. او بيا زه ووهل شوم. هغه زه په دوو شیانو ووهلم. یود اوبو زیر رنگی پایپ چی بیومتر اوربد و او د بوتل خولی په اندازه بری درلود. دلته د اوبو دری نور پایپونه هم وو. ولی هغه زیر رنگی باندی زه ووهلم بیا هغه د برق کیبل نه کار واخیست. دا نری د برق لاینونه یوځای شوی وو او تور رنگ ډبل پوښ بی درلود. زه فکر کوم یو له دی لینیو څخه سور پلاستیکی پوښ درلود، ولی نورو ټولو تور پوښ درلود. دی ټولو د یوی گوتی په اندازه پلنوالی درلود....

زه په پښو ووهل شوم، په شپه کی په شا باندی، او همدارنگه دچپ لاس پورتنی برخی(مت) باندی کله چی هغه زه په پښو ووهلم زه په زمکه باندی غځیلی وم او پښی می په چوکی باندی وی او کله چی هغه زه په شا، ښکته، او نوروځایونو ووهلم زه مجبور وم چی ښکته وغځیرم....

وهل اخرکی ودرول شول کله چی ما اقرار وکړ. دوی ځینی شیان په کاغذ ولیکل، او ماپه هغه گوته ولگوله. ما نه غوښتل چی اقرار وکړم او تیرو ورځو کی می انکار کړی وو، ولی وروسته له دی ټولو ما نه شو کولای چی دا حالت نور وزغمم.

وروسته زما د اقرار څخه دوی زه نور ونه ووهلم. اوس زخمونه، شنه تیپونو نښی او تورخالونه لرم، او زیات وخت لپاره دا د لیدو وړ دی، ولی زه په خپته کی یو سوځونکی درد لرم چی له کیله بی زه په سختی سره قدم وهم.

توقیفی نمبر ۱۰۰،۲۰۱۱ اپریل

د اوږد وخت لپاره جبری درول

هغو توقیفیانو چی د فزیکي بد رفتاری خبر بی ورکړی، د ۱۱ تنو څخه ۶ تنو ویلی چی دوی مجبور کړای شوی وو چی اوږده وخت لپاره ودریری. ¹⁰⁵ اوږده وخت لپاره درول هغه وخت پیل کیدل چی کلبه به توقیفی همکاري نه ښودله، نو تحقیق کوونکی گارد ته امر وکړ چی هغه بهر ته یوسی. ¹⁰⁶ یو توقیفی نقل وکړ چی یو تحقیق کوونکی داسی وویل "که چیری هغه توضیحات او اقرار ونکړ، هغه پریردی ټوله شپه ودریری". ¹⁰⁷

توقیفیانو خبر ورکړی چی د ملی امنیت مسؤلینو به توقیفیان دتوقیف خانی انگر ته وایستل او پداسی حال کی درول کیدل چی کڅوړه به بی ورپه سرکوله، لاسونه بی ولچک او پښی به بی ور زولانه وی. ¹⁰⁸ داسی حال کی چی کینیاستل منع وو، د ملی امنیت کارمندانو ځینی توقیفیان مجبورول چی په مکرره توگه کښینی او ودریری. ¹⁰⁹ اکثر توقیفیانو چی د زیات وخت لپاره درول شوی وو، ویلی دی چی دوی ته ډیر لږی اوبه ورکړای شوی یا هم هیڅ اوبه نه دی ورکړای شوی، حتی که چیری دوی د اوږد وخت لپاره لمر ته په مستقیمه توگه درول شوی وو. ¹¹⁰ د جبری درولو وخت د پام وړ تفاوت لری، او ټولو توقیفیانو نه شو کولای چی په دقیقه توگه وخت حساب کړی.

دشکنجی دی ډول کی د فشار مختلف وضعیتونه راځی چی بی خوبی، او حواسی محرومیت دی. پر توقیفیانو باندی د دی تحمل گران وو. یو توقیفی چی د څو ورځو لپاره مجبور کړای شوی وو چی ودریری وویل "کله چی

¹⁰⁵ توقیفی نمبر ۱۰۰،۲۰۱۱،۸۷،۸۴،۸۲ او ۱۰۰.

¹⁰⁶ ځانگړی توگه د لاندی شمیرو توقیفیانو له خوا ادعا شوی ۸۲،۸۷، ۹۰.

¹⁰⁷ توقیفی ۸۷.

¹⁰⁸ توقیفی نمبر ۱۰۰،۲۰۱۱،۸۷،۸۴،۸۲ او ۱۰۰ پروسیجر بی تشرح

کر(معلومات بی ورکړل).

¹⁰⁹ توقیفیان نمبر ۸۲، ۱۰۰.

¹¹⁰ استنتی د ۸۷ نمبر توقیفی چی نوموړی ویلی چی کله اوبه غوښتلی ورته ورکول کیدی.

دوی کوتی ته بوتلم، ما د دوه یا دری ورځو لپاره حرکت نشو کولای. ما په شا کی درد درلود، او ما احساس نه کاوه چی ما گنی پښی درلودی".¹¹¹

خوړندول

دریو څخه دوه برخې توقیفیانو په خوست کی چاچی د بدنی (فزیکي) بدرفتاری خبر ورکړی ویلی چی دوی خوړند کرای شوی وو. ¹¹² دوه لږ متفاوت د خوړندولو میتودونه بیان شوی. دری تنو توقیفیانو ویلی چی دوه جوړی ولچکونه یوځای شوی ول ترڅو دوی د کرکی فلزی پنجری څخه وځړوی. ¹¹³ ملی امنیت مسؤلینو د دوی لاسونه د یو ولچک سره تړلی وو او بل ولچک یو طرف یی دلاسو ولچک کی اچولو او بل سر یی (طرف) د کرکی فلزی پنجری کی اچولو. ¹¹⁴ دری تنه توقیفیانو دا میتود په لږ تفاوت سره داسی بیان کړی: د دوی لاسونه د یو جوړه ولچک پواسطه تړل شوی وو او بیا هغه ځنځیر چی مخکی لا د کرکی فلزی پنجره کی بند و، د بل ولچک په ذریعه د هغه ولچک ځنځیر کی اچول کیده چی د توقیفی لاسونه پری تړلی وو. ¹¹⁵

له دی صرف نظر چی خوړندول ځنگه کیدل، خوړندولو په اثر د توقیفی بازوگان د هغه د سر له سطحی پورته کښ پاتی کیدل او شابه یی دیوال ته وه او اکثر حالاتو کی د توقیفی د پښو گوتی به سختی سره پرځمکه لږیدلی. ¹¹⁶

داسی استنباط کیری چی ممکن د دی خوړند ولو موخه دتوقیفی (ماتول) راضی کول وی ترڅو رسمی اقرار ورڅخه واخستل شی. هیڅ توقیفی هم ونه ویل چی د خوړندیدو دوران کی دوی څخه تحقیق شوی. دوه توقیفیانو ویلی چی تحقیق کوونکو دوی یوځای پریښی وو ترڅو چی رابښکته کرای شول. د ملی امنیت کارمندانو دوی څخه غوښتل چی اقرار وکړی یا هم گوته ولگوی. ¹¹⁷ دری توقیفیانو ویلی چی دوی خوړند حالت کی یوځای پریښودل شوی وو، ولی وخت نا وخت تحقیق کوونکی راتله او دوی څخه پوښتل چی آیا اقرار ته تیار دی یا همداشان یی پریږدی. ¹¹⁸

دپلاستیکی پایپ او برقی کیبل سره وهل

بشپړه توگه ټولو توقیفیو د خوست ملی امنیت کی ویلی چی دوی پلاستیکی پایپ، برقی کیبل یا هم دواړو سره وهل شوی. ¹¹⁹ د توقیفیانو بیانات داسی څرگندوی چی د وهلو موخه د معلوماتو او اقرار ترلاسه کول وو. ¹²⁰ څرنگه چی یو توقیفی داسی بیان کړه:

دوی ماته وویل چی دوی ته رښتینی کیسه وکړم. ما ورته وویل چی مخکی می وویل. دوی وویل "نه مونږ ته رښتیا کیسه وکړه، د خپلو تروریستی کړنو." کله چی ما ورته وویل چی زه څه ویلو ته نلرم، دوی په کیبل باندی زما په وهلو پیل وکړ

توقیفی نمبر ۹۰، ۲۰۱۱ می

¹¹¹ توقیفی نمبر ۹۰.

¹¹² توقیفیان نمبر ۹۱، ۹۰، ۸۷، ۸۴، ۸۲ او ۱۰۱.

¹¹³ توقیفیان نمبر ۸۷، ۸۴، او ۱۰۱.

¹¹⁴ ملی امنیت توقیف خانی کوتوکی او دفتر داخل نورو کوتوکی داسی کرکی چی حداقل پنځه سانتی متره فلزی اوسپنیزی پنجری یی درلودی د یوناما لخوا لیدل شوی.

¹¹⁵ توقیفی نمبر ۹۰، ۸۲، او ۹۱. دغه توقیفیان ډیر دقیق نه وو داځکه چی یو جوړه ولچک مخکی څخه فلزی پنجره کی تړل شوی وو، داځکه دغو د ځنځیر فکر کړی اوسی، دیوناما دلیدنی پریښت چی دتوقیف خانی څخه درلوده داسی نتیجه کیدی شی چی دی توقیف خانه کی دخوړند کولو له پاره دوه جلا ځایونه وو، او هر ځای کی مختلف میتود خوړند کیدل.

¹¹⁶ توقیفی نمبر ۸۲ وویل هغه نشو کولای چی پښی یی ځمکی سره پوره توگه ولکیری: توقیفی ۸۷ او ۹۱ په واضح توگه ونه ویل چی آیا هغوی پوره ډول پښی زمکی سره لگیدی یا نه.

¹¹⁷ توقیفی نمبر ۹۰، او ۹۱.

¹¹⁸ توقیفی نمبر ۸۲، ۸۴، او ۸۷. داموضوع دمرکی په دوران کی د ۱۰۱ نمبر توقیفی سره بحث شوی نه وه.

¹¹⁹ توقیفی نمبر ۱۰۱، ۱۰۰، ۹۱، ۹۰، ۸۴، ۸۱، او ۲۵۷.

¹²⁰ توقیفی نمبر ۱۰۱، ۱۰۰، ۹۱، ۹۰، ۸۴، او ۲۵۷.

توقیفیانو په کیبل او پایپ دواړو وهل زغمل. دوی پلاستیکی پایپ داسی تشریح کړ چی تقریبا یومتر اوږد وو او ۲،۵،۲ سانتي متره قطر یی درلود.¹²¹ اکثر و ویلی چی زیر رنگ یی درلود ولی ځینو بیا ویلی چی سور او شین پایپونه وو او همدارنگه یو یا زیات (برقی) سیمونه برابر قطر سره یوځای پیچل شوی وو.^{123،122}

توقیفیانو خبر ورکړی چی د بدن په مختلفو برخو وهل شوی، ولی تقریبا ټولو ویلی چی دوی پرشا او د پښو په تلو وهل شوی.¹²⁴ ځینو توقیفیانو ویلی چی دوی مخ په زمکه پراته وو.¹²⁵ کله چی دوی په پښو وهل کیدل، نور و بیا ویلی چی دوی ناست وو او ملی امنیت کارمند د دوی پښی پورته نیولی وی او یا هم دوی په زمکه پراته وو او خپلی پښی یی چوکی باندی ایښی وی.¹²⁶ پرته د میتودونو په نظر کی نیولو، توقیفیانو ویلی چی په ټوله موده کی دوی لاسونه ولچک، او پښی یی زولانه وی.¹²⁷ د دوی پر سر باندی کڅوړه نه وه اچول شوی.¹²⁸

توقیفیانو تاکید کړی چی د بدرفتاری دی میتود ډیر زیات درد درلود. یو توقیفی وویل، مانه شوکولای چی بوتان په پښو کړم، ځکه زما پښی پرسیدلی وی.¹²⁹ یوبل تن توقیفی وویل د پنځو ورځو لپاره، حتی زه لمانځه کی هم نه شوم دریدلی.¹³⁰

د خوست ملی امنیت کی د ماشومانو شکنجه

دهغه توقیفیانو په منځ کی، چی د شکنجی په اړه معتبر او یوشان ځوابونه ورکړی ماشومان هم وو چی د خوست ولایت ملی امنیت کارمندانو له خوا د تحقیق دوران کی شکنجی په اړه مفصل او وضاحت سره معلومات ورکړی. یوناما د ۸ تنو سره مرکی کړی چی د ۱۸ کلونو څخه کم عمر کی وو (یو تن ۱۵ کلن وو، دری تنه ۱۶ کلن، دوه تنه یی ۱۷ کلن وو) او څلورو تنو ویلی چی دوی مجبور کړای شوی وو چی غلط اقرار وکړی.¹³¹

دری ماشومانو خبر ورکړی چی دوی په کیبل تر هغی وهل شوی ترڅو چی تحقیق کونکو ته یی هغه معلومات ورکړی کوم چی غوښتل یی.¹³² دوه تنو نورو ویلی چی دوی ته برقی شاک ورکول شوی تر هغی چی اقرار یی وکړ.¹³³ بل ماشوم ویلی چی هغه په سر باندی تر هغی وهل کیده ترڅو چی بیهوشه شوو.¹³⁴ سره له دی نوموړی ماشوم وویل چی د ملی امنیت دوه تنو کارمندانو دلرگو په لښته دهغه تناسلی آله خوره کړه او په جنسی تیری یی تهدید کړ.

یوناما ومونده چی دوه تنه ماشومان د اوږده وخت له پاره په دریدو مجبور کړای شوی وو.¹³⁵ دواړو ماشومانو ویلی چی دوی (ولچک او زولانه) بهر کی د ورځی پرمهال لمر ته اوږد وخت له پاره درول شوی وو. دوی

¹²¹ توقیفیان نمبر ۱۰۰،۹۱،۹۰،۸۴،۸۰ او ۱۰۱ .
¹²² توقیفیانو نمبر ۱۰۰،۸۲،۸۴،۸۰، او ۱۰۱ ویلی چی دوی زیر پایپ سره وهل شوی، توقیفی نمبر ۹۰ ویلی چی دسور رنگی پایپ سره وهل شوی، توقیفی نمبر ۹۱ ویلی چی شین رنگی پایپ سره وهل شوی. توقیفی نمبر ۱۰۰ ویلی "دلته دری نور هم داوبو پایپونه وو، ولی هغه زیر کارولو." یوناما دیوی لیدنی په دوران کی دخوست ملی امنیت څخه دوه دانشاندی زیر رنگی پایپونه د ملی امنیت دفتر کی ولیدل.
¹²³ توقیفی نمبر ۹۱،۹۰،۸۰، او ۱۰۰ خبر ورکړی چی ټول دوی برقی کیبل سره وهل شوی: ولی توقیفی نمبر ۹۱ زیات جزیاتو سره توضیحات ورکړل.
¹²⁴ توقیفی نمبر ۱۰۰،۹۱،۹۰،۸۴، او ۱۰۱ خبر ورکړی چی دپښو په تلو وهل شوی، او توقیفی نمبر ۸۰ او ۲۵۷ ویلی چی دی په پښو وهل شوی ولی مشخص کړی نده چی په کومه برخه.
¹²⁵ توقیفیانو نمبر ۹۰،۹۰، او ۱۰۱ .
¹²⁶ توقیفی نمبر ۸۰، او توقیفی نمبر ۸۴ او ۱۰۰ .
¹²⁷ توقیفی نمبر ۸۴، ۸۰ او ۹۰ ویلی چی دوی پدی شکل وو، ولی توقیفی نمبر ۹۱، ۱۰۱، ۱۰۰، او ۲۵۷ دمرکی دوران کی پدی هلکه څه ندی ویلی .
¹²⁸ پدی هلکه توقیفیانو نمبر ۹۰،۸۴،۸۱، او ۹۱ او ۱۰۱ ویلی یا په دقیق ډول دهغوی ویناوو څخه استنباط شوی.
¹²⁹ توقیفی ۸۴ .
¹³⁰ توقیفی نمبر ۸۰ .
¹³¹ توقیفی نمبر ۳۵۵، ۳۵، ۸۴، ۸۳، ۸۲، او ۳۵۶ مرکه شوی، او توقیفیان نمبر ۳۵۰، ۸۴، ۸۲، او ۳۵۵ دجبری اقرار خبر ورکړی.
¹³² توقیفی نمبر ۸۴، ۸۲، او ۳۵۰ .
¹³³ توقیفی نمبر ۸۲، او ۸۴ .
¹³⁴ توقیفی نمبر ۳۵۵ .
¹³⁵ توقیفی نمبر ۸۲، او ۸۴ .

همدارنگه ویلی چی د دوی لاسونه یو ولچک باندی تړل شوی وو او بل ولچک یوسر د دوی د لاسونو ولچک کی وو او بل سر یی داوسپنیزی پنجری یوه میله کی اچول شوی وو. دغه ډول ځوابونه په ځانگری توگه خوست ولایت ملی امنیت کارمندانو له خوا د تحقیق دوران کی د اقرار تر لاسه کیدو په موخه ترسره شوی.

ر. د لغمان ملی امنیت کی شکنجه

یوناما د لغمان ولایت ملی امنیت توقیف خانه کی ۲۱ تنه توقیفیانو سره مرکه کړی. ¹³⁶ یوناما ومونده چی د ملی امنیت په دی توقیف خانه کی توقیفیان حداقل د ۱۰ ورځو له پاره ساتل شوی وو. ¹³⁷ د ۲۱ تنو توقیفیانو له جملی څخه چی مرکه ورسره شوی ۱۴ تنو ویلی چی تحقیق کونکو دوی سره بد چلند کړی، په شمول د یو ماشوم چی ۱۴ کاله عمر یی درلود. ¹³⁸ څوارلس تنو ویلی چی لومړی مرحله کی د ملی امنیت کارمندانو له خوا نیول شوی دی، په داسی حال کی چی څلور تنو نورو بیا ویلی چی د ملی پولیسو له خوا نیول شوی. ¹³⁹

ځینو توقیفیانو وویل چی دوی کله چی یوناما له توقیفخانی څخه د مانیټورینگ لیدنه کوله، پټ کړای شوی وو. د دی ډول ادعاوو او د توقیفیانو هغه غیر عادی ویری چی د خپل ځان سره د چلند په هکله یی د یوناما مرکه کونکو ته ښکاره کړه، د لغمان ملی امنیت کی یی د شکنجی د ځینو اړخونو مستند کول ستونزمن کړی وو.

د داسی ستونزو سره سره، یوناما زیات دقیق او معتبره شواهد وموندل چی د اقرار تر لاسه کیدو په موخه د لغمان ولایت ملی امنیت کارمندانو په سیستماتیکه توگه توقیفیان شکنجه کړی. د یو توقیفی وینا پر بنسټ، تحقیق کونکو د لرگیو په لښته او پلاستیکی پایپونو باندی توقیفیان د پښو په تلو، شا، او سر باندی وهل. ¹⁴⁰ همدارنگه دوی ویلی چی تحقیق کونکو دوی په څپیره، سوکانو، لتو(لغتو) وهلی او همدارنگه د دوی بیضی (هگی) یی کش کړیدی. ¹⁴¹

یو توقیفی د بیلگی په توگه د شکنجی په هکله معلومات ورکړل چی د لغمان ملی امنیت کی اکثره توقیفیان ورسره مخ شوی:

زما څخه دری ځله تحقیق وشو – په دوهمه شپه او د دریمی ورځی او څلورمی ورځی په سهار کی. په دوهمه او دریمه ورځ، د تحقیق دوران کی زه د لرگیو په لښتو ووهل شوم... دوی زما څخه وپوښتل چی ولی ما (مخ جرمی عمل ترسره کړ چی نوموړی ورباندی متهم و)، او همدارنگه یی زه نورو پښو په اړوند هم متهم کولم... دوی به زما څخه یوڅو پوښتنی کولی، او کله به چی زما ځواب د دوی نه خوښیده، دوی به وهل. دوی به په لښته او سوکانو وهل. (توقیفی په خپل لاس او گوتو سره ښکاره کړ چی لښته حد اقل یو متر اوږده او یوسانتي متر پلنه وه). زه یواځی د پښو په تلو وهل شوی یم. زما شا ځمکی خواته وه او پښی می زولانه او دچوکی دپاسه وی. د تحقیق دروان کی یی دوه یا دری ځله وهل، چی هر ځل کی څوځلی وهل شوم.... په دوهمه، دریمه او څلورمه ورځ ما په اسنادو گوته ولگوله.

توقیفی نمبر ۱۳۳، مارچ ۲۰۱۱

¹³⁶ توقیفی نمبر ۱۱۴، ۱۰۹، ۱۴۸، ۱۴۷، ۱۴۶، ۱۴۵، ۱۴۳، ۱۴۲، ۱۳۵، ۱۳۴، ۱۳۳، ۱۲۸، ۱۲۷، ۱۲۶، ۱۲۵، ۱۲۴، ۱۲۳، ۱۱۵، ۱۴۹، او.

۱۵۰.

¹³⁷ دلغمان ولایت ملی امنیت کی ۱۳ توقیفیانو په هکله دیوناما له خوا دغه معلومات د راجسټر کتاب، څارنوالانو، او قضاتو څخه درسمی نیونی او انتقال پر بنسټ جمع شوی.

¹³⁸ توقیفی نمبر ۱۴۷، ۱۴۶، ۱۴۳، ۱۳۵، ۱۳۴، ۱۳۳، ۱۲۸، ۱۲۷، ۱۲۶، ۱۲۵، ۱۲۳، ۱۱۵، ۱۱۴، او ۱۴۹. توقیفی نمبر ۱۴۶ توضیحات

ورنکړل، او توقیفی نمبر ۱۳۴ خپله وینا بنده کړه کله چی نوموړی احساس وکړ چی کوم محافظ دده وینا ته غوږ نیولی.

¹³⁹ توقیفی نمبر ۱۵۰، ۱۴۸، ۱۴۶، ۱۴۵، ۱۴۳، ۱۴۲، ۱۲۸، ۱۲۷، ۱۲۶، ۱۲۵، ۱۲۴، ۱۱۵، ۱۱۴، ۱۰۹، او ۱۵۱ دملی امنیت له ځوانیول شوی وو، او توقیفی نمبر ۱۲۶، ۱۲۳، او ۱۴۷ دملی پولیسو له خوا نیول شوی وو.

¹⁴⁰ توقیفی نمبر ۱۴۷، ۱۴۳، ۱۳۵، ۱۳۴، ۱۳۳، ۱۲۸، ۱۲۷، ۱۲۵، ۱۱۴، او ۱۴۹ ویلی چی تحقیق کونکو دلرگیو لښتی او پلاستیکی پایپونه کارولی. هغو څخه چی وپوښتل شول چی تشریح کړی هغه شیان چی دوی پری وهل شوی، وویل دا تقریباً یو متر اوږ او یویا دری سانتي متره قطر لرونکی وو. توقیفی نمبر ۱۱۴، ۱۴۷، ۱۴۳، ۱۳۵، ۱۳۴، ۱۳۳، ۱۱۵، او ۱۴۹ وویل چی دبدن په کومه برخه وهل شوی.

هغه توقیفیاو چی ډیر دقیق معلومات ورکړل چی دوی دپښو په تلو څرنګه وهل شوی وو.

¹⁴¹ توقیفی نمبر ۱۲۶، ۱۲۳، ۱۱۴، او ۱۳۵: توقیفی ۱۱۵، ۱۳۳، او ۱۳۵: توقیفی نمبر ۱۱۴.

- یوناما دپکتیا ولایت ملی امنیت توقیف خانه کی د ۱۶ تنو توقیفیانو سره مرکي ترسره کړی. ¹⁵² یوتوقیفی خبر ورکړ چی شکنجه شوی. دا توقیفی په هغه توقیف خانه کی د ۲۰۱۰ کال اگست څخه ۲۰۱۱ اکتوبر تر منځه څوځلی په توقیف کی ساتل شوی وو.
- یوناما د ارزگان ولایت ملی امنیت توقیف خانه کی ۲۳ تنه توقیفیانو سره مرکه کړی. ¹⁵³ د ۲۰۱۰ می څخه تر ۲۰۱۰ اکتوبر پوری په هغه توقیف خانه کی ساتل شوو توقیفیانو هیڅ یوهم په یاده موده کی د شکنجی یا بد رفتاری په هلکه راپور ورنکړ.

یادو توقیف خانوکی د شکنجی یا بد رفتاری یوی یا څو پیښو موندل په دی توقیف خانو کی د شکنجی کولو امکان نه ردوی. کیدای شی دا موندنی د هغی مودی پوری یا هغه توقیفیانو پوری مربوط اوسیری چی د منازعی اړوند توقیفیانو سره په کی مرکي شوی دی.

د ملی امنیت نوری توقیف خانی

یوناما ۱۵ موقعیتونو کی چی د ملی امنیت ۱۷ توقیف خانی په کی شاملی وی د شکنجی اړوند یوشمیر ادعا گانی ترلاسه کړی. چی دغه ولایتونه عبارت دی له بدخشان، بادغیس، بغلان، بلخ، دایکندی، فراه، هلمند، کنر، کندز، ننگرهار، سمنگان، سرپل، وردگ، زابل، او دکابل (ریاست ۱۷/۴۰، ریاست ۱۸/۳۴، او ریاست ۱) څخه. د دی ولایتونو کی یادوشوو ۱۷ توقیف خانوکی په مجموعی توگه ۱۲۶ توقیفیانو سره مرکي شوی. لدی جملی څخه ۳۴ تنو (۲۵ سلنه) ادعا کړی چی دوی له دی توقیف خانو څخه یوه کی شکنجه شوی. د دی راپور لیکلو تر وخته، د شوو مرکو د شمیر پر اساس او پر دی اساس چی د دی ادعاوو د ارزونی او رضایت بخشه تصدیق لپاره وړاندی پلټنو ته ضرورت دی، یوناما د دی ادعا گانو تصدیق نه کوی. د یادو ادعا گانو په هلکه د یوناما بررسی روانه ده.

۴- دافغان ملی پواسطه شکنجه او ظالمانه، غیر انسانی یا تحقیر کونکی چلند

یوناما د ۱۱۷ د منازعی اړوند توقیفیانو سره مرکي کړی چی د ۱۹ ولایتونو د پولیسو ۲۲ نظارتخانو کی ساتل کیدل. ¹⁵⁴ یوناما معتبره شواهد ترلاسه کړی چی ۴۱ تنه (۳۵ سلنه) د افغان ملی پولیس او افغان سرحدی پولیسو لخوا په ۱۹ ولایتونوکی شکنجه او بدرفتاری سره مخ شوی. ¹⁵⁵ یوناما همدارنگه د ملی پولیسو یوشمیر نورو نظارتخانوکی د شکنجی او بدرفتاری اتهامات ترلاسه کړی. د دی راپورلیکلو تر وخته یوناما د یادو ادعاگانو اعتبار دی تصدیق کړی او پلټنی بی روانی دی.

د یوناما تحقیق تردی دمه څرگندوی چی د ملی پولیسو ځینی کارکوونکی په ځینو سیموکی د نیونی او تحقیق پرمهال شکنجه، ظالمانه، او تحقیروونکی چلند کوی. همدارنگه داسی بنکاری چی د ملی پولیسو لپاره په دی اړه ځینی نور محرک عوامل هم شته. د د هغه شمیرڅخه چی د بدرفتاری ادعا یی کړیده ۳۱ سلنه ویلی چی د نیونی پروخت یا هم چک پوست کی وهل شوی، ۲۳ سلنه وایی چی ولسوالی مرکز کی، او ۲۵ سلنه یی د ولایت امنیه قوماندانی بنودی. یواځی ۶۰ سلنه خلکو چی مرکه ورسره شوی ادعا کړی چی بدرفتاری د تحقیق دوران کی ورسره شوی. (باید ویل شی د دی ارقامو مجموعه له ۱۰۰ څخه زیاتیری چی علت یی دا دی چی ځینو خلکو څو ځایونوکی د شکنجی څخه شکایت کړی).

¹⁵² توقیفی نمبر ۱۷۸، ۱۷۶، ۱۷۴، ۱۷۲، ۱۷۰، ۱۶۸، ۱۶۶، ۱۶۴، ۱۶۲، ۱۶۰، ۱۵۸، ۱۵۶، ۱۵۴، ۱۵۲، ۱۵۰، ۱۴۸، ۱۴۶، ۱۴۴، ۱۴۲، ۱۴۰، ۱۳۸، ۱۳۶، ۱۳۴، ۱۳۲، ۱۳۰، ۱۲۸، ۱۲۶، ۱۲۴، ۱۲۲، ۱۲۰، ۱۱۸، ۱۱۶، ۱۱۴، ۱۱۲، ۱۱۰، ۱۰۸، ۱۰۶، ۱۰۴، ۱۰۲، ۱۰۰، ۹۸، ۹۶، ۹۴، ۹۲، ۹۰، ۸۸، ۸۶، ۸۴، ۸۲، ۸۰، ۷۸، ۷۶، ۷۴، ۷۲، ۷۰، ۶۸، ۶۶، ۶۴، ۶۲، ۶۰، ۵۸، ۵۶، ۵۴، ۵۲، ۵۰، ۴۸، ۴۶، ۴۴، ۴۲، ۴۰، ۳۸، ۳۶، ۳۴، ۳۲، ۳۰، ۲۸، ۲۶، ۲۴، ۲۲، ۲۰، ۱۸، ۱۶، ۱۴، ۱۲، ۱۰، ۸، ۶، ۴، ۲، ۰.

¹⁵³ دغه شمیری څخه ۱۳ تنه توقیفیان د ۲۰۱۰ اکتوبر څخه مخکی مرکه شوی کله چی یوناما په ملی سطحه دتوقیف خانو سیستماتیکه نظارت پروگرام په لاره واچاوه، او دا هغه مرکوکی شامل ندی کوم چی ۲۰۱۰ اکتوبر او ۲۰۱۱ جون ترمنځه ترسره شوی. یوناما په ارزگان کی دتوقیف خانو څخه سیستماتیکه نظارت د ۲۰۱۰ جون کی پیل کړی وو. لس تنه توقیف یان چی په ملی سطحه نظارت پروگرام چی ۲۰۱۰ اکتوبرکی پیل شوی وو عبارت دی له توقیفی نمبر ۳۲۴، ۳۰۶، ۳۰۲، ۳۰۰، ۲۹۸، ۲۹۶، ۲۹۴، ۲۹۲، ۲۹۰، ۲۸۸، ۲۸۶، ۲۸۴، ۲۸۲، ۲۸۰، ۲۷۸، ۲۷۶، ۲۷۴، ۲۷۲، ۲۷۰، ۲۶۸، ۲۶۶، ۲۶۴، ۲۶۲، ۲۶۰، ۲۵۸، ۲۵۶، ۲۵۴، ۲۵۲، ۲۵۰، ۲۴۸، ۲۴۶، ۲۴۴، ۲۴۲، ۲۴۰، ۲۳۸، ۲۳۶، ۲۳۴، ۲۳۲، ۲۳۰، ۲۲۸، ۲۲۶، ۲۲۴، ۲۲۲، ۲۲۰، ۲۱۸، ۲۱۶، ۲۱۴، ۲۱۲، ۲۱۰، ۲۰۸، ۲۰۶، ۲۰۴، ۲۰۲، ۲۰۰، ۱۹۸، ۱۹۶، ۱۹۴، ۱۹۲، ۱۹۰، ۱۸۸، ۱۸۶، ۱۸۴، ۱۸۲، ۱۸۰، ۱۷۸، ۱۷۶، ۱۷۴، ۱۷۲، ۱۷۰، ۱۶۸، ۱۶۶، ۱۶۴، ۱۶۲، ۱۶۰، ۱۵۸، ۱۵۶، ۱۵۴، ۱۵۲، ۱۵۰، ۱۴۸، ۱۴۶، ۱۴۴، ۱۴۲، ۱۴۰، ۱۳۸، ۱۳۶، ۱۳۴، ۱۳۲، ۱۳۰، ۱۲۸، ۱۲۶، ۱۲۴، ۱۲۲، ۱۲۰، ۱۱۸، ۱۱۶، ۱۱۴، ۱۱۲، ۱۱۰، ۱۰۸، ۱۰۶، ۱۰۴، ۱۰۲، ۱۰۰، ۹۸، ۹۶، ۹۴، ۹۲، ۹۰، ۸۸، ۸۶، ۸۴، ۸۲، ۸۰، ۷۸، ۷۶، ۷۴، ۷۲، ۷۰، ۶۸، ۶۶، ۶۴، ۶۲، ۶۰، ۵۸، ۵۶، ۵۴، ۵۲، ۵۰، ۴۸، ۴۶، ۴۴، ۴۲، ۴۰، ۳۸، ۳۶، ۳۴، ۳۲، ۳۰، ۲۸، ۲۶، ۲۴، ۲۲، ۲۰، ۱۸، ۱۶، ۱۴، ۱۲، ۱۰، ۸، ۶، ۴، ۲، ۰.

¹⁵⁴ بخشان، بادغیس، بغلان، بلخ، دایکندی، فراه، هرات، کابل، کندهار، کاپیسا، خوست، کنر، کندز، لغمان، ننگرهار، پکتیا، تخار، ارزگان، او زابل ولایتونه.

¹⁵⁵ توقیفی نمبر ۱، ۲، ۱۶، ۱۸، ۲۱، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۳، ۴۴، ۴۵، ۴۶، ۴۷، ۴۸، ۴۹، ۵۰، ۵۱، ۵۲، ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۵۶، ۵۷، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۶۳، ۶۴، ۶۵، ۶۶، ۶۷، ۶۸، ۶۹، ۷۰، ۷۱، ۷۲، ۷۳، ۷۴، ۷۵، ۷۶، ۷۷، ۷۸، ۷۹، ۸۰، ۸۱، ۸۲، ۸۳، ۸۴، ۸۵، ۸۶، ۸۷، ۸۸، ۸۹، ۹۰، ۹۱، ۹۲، ۹۳، ۹۴، ۹۵، ۹۶، ۹۷، ۹۸، ۹۹، ۱۰۰، ۱۰۱، ۱۰۲، ۱۰۳، ۱۰۴، ۱۰۵، ۱۰۶، ۱۰۷، ۱۰۸، ۱۰۹، ۱۱۰، ۱۱۱، ۱۱۲، ۱۱۳، ۱۱۴، ۱۱۵، ۱۱۶، ۱۱۷، ۱۱۸، ۱۱۹، ۱۲۰، ۱۲۱، ۱۲۲، ۱۲۳، ۱۲۴، ۱۲۵، ۱۲۶، ۱۲۷، ۱۲۸، ۱۲۹، ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۳۲، ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۵، ۱۳۶، ۱۳۷، ۱۳۸، ۱۳۹، ۱۴۰، ۱۴۱، ۱۴۲، ۱۴۳، ۱۴۴، ۱۴۵، ۱۴۶، ۱۴۷، ۱۴۸، ۱۴۹، ۱۵۰، ۱۵۱، ۱۵۲، ۱۵۳، ۱۵۴، ۱۵۵، ۱۵۶، ۱۵۷، ۱۵۸، ۱۵۹، ۱۶۰، ۱۶۱، ۱۶۲، ۱۶۳، ۱۶۴، ۱۶۵، ۱۶۶، ۱۶۷، ۱۶۸، ۱۶۹، ۱۷۰، ۱۷۱، ۱۷۲، ۱۷۳، ۱۷۴، ۱۷۵، ۱۷۶، ۱۷۷، ۱۷۸، ۱۷۹، ۱۸۰، ۱۸۱، ۱۸۲، ۱۸۳، ۱۸۴، ۱۸۵، ۱۸۶، ۱۸۷، ۱۸۸، ۱۸۹، ۱۹۰، ۱۹۱، ۱۹۲، ۱۹۳، ۱۹۴، ۱۹۵، ۱۹۶، ۱۹۷، ۱۹۸، ۱۹۹، ۲۰۰، ۲۰۱، ۲۰۲، ۲۰۳، ۲۰۴، ۲۰۵، ۲۰۶، ۲۰۷، ۲۰۸، ۲۰۹، ۲۱۰، ۲۱۱، ۲۱۲، ۲۱۳، ۲۱۴، ۲۱۵، ۲۱۶، ۲۱۷، ۲۱۸، ۲۱۹، ۲۲۰، ۲۲۱، ۲۲۲، ۲۲۳، ۲۲۴، ۲۲۵، ۲۲۶، ۲۲۷، ۲۲۸، ۲۲۹، ۲۳۰، ۲۳۱، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۳۴، ۲۳۵، ۲۳۶، ۲۳۷، ۲۳۸، ۲۳۹، ۲۴۰، ۲۴۱، ۲۴۲، ۲۴۳، ۲۴۴، ۲۴۵، ۲۴۶، ۲۴۷، ۲۴۸، ۲۴۹، ۲۵۰، ۲۵۱، ۲۵۲، ۲۵۳، ۲۵۴، ۲۵۵، ۲۵۶، ۲۵۷، ۲۵۸، ۲۵۹، ۲۶۰، ۲۶۱، ۲۶۲، ۲۶۳، ۲۶۴، ۲۶۵، ۲۶۶، ۲۶۷، ۲۶۸، ۲۶۹، ۲۷۰، ۲۷۱، ۲۷۲، ۲۷۳، ۲۷۴، ۲۷۵، ۲۷۶، ۲۷۷، ۲۷۸، ۲۷۹، ۲۸۰، ۲۸۱، ۲۸۲، ۲۸۳، ۲۸۴، ۲۸۵، ۲۸۶، ۲۸۷، ۲۸۸، ۲۸۹، ۲۹۰، ۲۹۱، ۲۹۲، ۲۹۳، ۲۹۴، ۲۹۵، ۲۹۶، ۲۹۷، ۲۹۸، ۲۹۹، ۳۰۰، ۳۰۱، ۳۰۲، ۳۰۳، ۳۰۴، ۳۰۵، ۳۰۶، ۳۰۷، ۳۰۸، ۳۰۹، ۳۱۰، ۳۱۱، ۳۱۲، ۳۱۳، ۳۱۴، ۳۱۵، ۳۱۶، ۳۱۷، ۳۱۸، ۳۱۹، ۳۲۰، ۳۲۱، ۳۲۲، ۳۲۳، ۳۲۴، ۳۲۵، ۳۲۶، ۳۲۷، ۳۲۸، ۳۲۹، ۳۳۰، ۳۳۱، ۳۳۲، ۳۳۳، ۳۳۴، ۳۳۵، ۳۳۶، ۳۳۷، ۳۳۸، ۳۳۹، ۳۴۰، ۳۴۱، ۳۴۲، ۳۴۳، ۳۴۴، ۳۴۵، ۳۴۶، ۳۴۷، ۳۴۸، ۳۴۹، ۳۵۰، ۳۵۱، ۳۵۲، ۳۵۳، ۳۵۴، ۳۵۵، ۳۵۶، ۳۵۷، ۳۵۸، ۳۵۹، ۳۶۰، ۳۶۱، ۳۶۲، ۳۶۳، ۳۶۴، ۳۶۵، ۳۶۶، ۳۶۷، ۳۶۸، ۳۶۹، ۳۷۰، ۳۷۱، ۳۷۲، ۳۷۳، ۳۷۴، ۳۷۵، ۳۷۶، ۳۷۷، ۳۷۸، ۳۷۹، ۳۸۰، ۳۸۱، ۳۸۲، ۳۸۳، ۳۸۴، ۳۸۵، ۳۸۶، ۳۸۷، ۳۸۸، ۳۸۹، ۳۹۰، ۳۹۱، ۳۹۲، ۳۹۳، ۳۹۴، ۳۹۵، ۳۹۶، ۳۹۷، ۳۹۸، ۳۹۹، ۴۰۰، ۴۰۱، ۴۰۲، ۴۰۳، ۴۰۴، ۴۰۵، ۴۰۶، ۴۰۷، ۴۰۸، ۴۰۹، ۴۱۰، ۴۱۱، ۴۱۲، ۴۱۳، ۴۱۴، ۴۱۵، ۴۱۶، ۴۱۷، ۴۱۸، ۴۱۹، ۴۲۰، ۴۲۱، ۴۲۲، ۴۲۳، ۴۲۴، ۴۲۵، ۴۲۶، ۴۲۷، ۴۲۸، ۴۲۹، ۴۳۰، ۴۳۱، ۴۳۲، ۴۳۳، ۴۳۴، ۴۳۵، ۴۳۶، ۴۳۷، ۴۳۸، ۴۳۹، ۴۴۰، ۴۴۱، ۴۴۲، ۴۴۳، ۴۴۴، ۴۴۵، ۴۴۶، ۴۴۷، ۴۴۸، ۴۴۹، ۴۵۰، ۴۵۱، ۴۵۲، ۴۵۳، ۴۵۴، ۴۵۵، ۴۵۶، ۴۵۷، ۴۵۸، ۴۵۹، ۴۶۰، ۴۶۱، ۴۶۲، ۴۶۳، ۴۶۴، ۴۶۵، ۴۶۶، ۴۶۷، ۴۶۸، ۴۶۹، ۴۷۰، ۴۷۱، ۴۷۲، ۴۷۳، ۴۷۴، ۴۷۵، ۴۷۶، ۴۷۷، ۴۷۸، ۴۷۹، ۴۸۰، ۴۸۱، ۴۸۲، ۴۸۳، ۴۸۴، ۴۸۵، ۴۸۶، ۴۸۷، ۴۸۸، ۴۸۹، ۴۹۰، ۴۹۱، ۴۹۲، ۴۹۳، ۴۹۴، ۴۹۵، ۴۹۶، ۴۹۷، ۴۹۸، ۴۹۹، ۵۰۰، ۵۰۱، ۵۰۲، ۵۰۳، ۵۰۴، ۵۰۵، ۵۰۶، ۵۰۷، ۵۰۸، ۵۰۹، ۵۱۰، ۵۱۱، ۵۱۲، ۵۱۳، ۵۱۴، ۵۱۵، ۵۱۶، ۵۱۷، ۵۱۸، ۵۱۹، ۵۲۰، ۵۲۱، ۵۲۲، ۵۲۳، ۵۲۴، ۵۲۵، ۵۲۶، ۵۲۷، ۵۲۸، ۵۲۹، ۵۳۰، ۵۳۱، ۵۳۲، ۵۳۳، ۵۳۴، ۵۳۵، ۵۳۶، ۵۳۷، ۵۳۸، ۵۳۹، ۵۴۰، ۵۴۱، ۵۴۲، ۵۴۳، ۵۴۴، ۵۴۵، ۵۴۶، ۵۴۷، ۵۴۸، ۵۴۹، ۵۵۰، ۵۵۱، ۵۵۲، ۵۵۳، ۵۵۴، ۵۵۵، ۵۵۶، ۵۵۷، ۵۵۸، ۵۵۹، ۵۶۰، ۵۶۱، ۵۶۲، ۵۶۳، ۵۶۴، ۵۶۵، ۵۶۶، ۵۶۷، ۵۶۸، ۵۶۹، ۵۷۰، ۵۷۱، ۵۷۲، ۵۷۳، ۵۷۴، ۵۷۵، ۵۷۶، ۵۷۷، ۵۷۸، ۵۷۹، ۵۸۰، ۵۸۱، ۵۸۲، ۵۸۳، ۵۸۴، ۵۸۵، ۵۸۶، ۵۸۷، ۵۸۸، ۵۸۹، ۵۹۰، ۵۹۱، ۵۹۲، ۵۹۳، ۵۹۴، ۵۹۵، ۵۹۶، ۵۹۷، ۵۹۸، ۵۹۹، ۶۰۰، ۶۰۱، ۶۰۲، ۶۰۳، ۶۰۴، ۶۰۵، ۶۰۶، ۶۰۷، ۶۰۸، ۶۰۹، ۶۱۰، ۶۱۱، ۶۱۲، ۶۱۳، ۶۱۴، ۶۱۵، ۶۱۶، ۶۱۷، ۶۱۸، ۶۱۹، ۶۲۰، ۶۲۱، ۶۲۲، ۶۲۳، ۶۲۴، ۶۲۵، ۶۲۶، ۶۲۷، ۶۲۸، ۶۲۹، ۶۳۰، ۶۳۱، ۶۳۲، ۶۳۳، ۶۳۴، ۶۳۵، ۶۳۶، ۶۳۷، ۶۳۸، ۶۳۹، ۶۴۰، ۶۴۱، ۶۴۲، ۶۴۳، ۶۴۴، ۶۴۵، ۶۴۶، ۶۴۷، ۶۴۸، ۶۴۹، ۶۵۰، ۶۵۱، ۶۵۲، ۶۵۳، ۶۵۴، ۶۵۵، ۶۵۶، ۶۵۷، ۶۵۸، ۶۵۹، ۶۶۰، ۶۶۱، ۶۶۲، ۶۶۳، ۶۶۴، ۶۶۵، ۶۶۶، ۶۶۷، ۶۶۸، ۶۶۹، ۶۷۰، ۶۷۱، ۶۷۲، ۶۷۳، ۶۷۴، ۶۷۵، ۶۷۶، ۶۷۷، ۶۷۸، ۶۷۹، ۶۸۰، ۶۸۱، ۶۸۲، ۶۸۳، ۶۸۴، ۶۸۵، ۶۸۶، ۶۸۷، ۶۸۸، ۶۸۹، ۶۹۰، ۶۹۱، ۶۹۲، ۶۹۳، ۶۹۴، ۶۹۵، ۶۹۶، ۶۹۷، ۶۹۸، ۶۹۹، ۷۰۰، ۷۰۱، ۷۰۲، ۷۰۳، ۷۰۴، ۷۰۵، ۷۰۶، ۷۰۷، ۷۰۸، ۷۰۹، ۷۱۰، ۷۱۱، ۷۱۲، ۷۱۳، ۷۱۴، ۷۱۵، ۷۱۶، ۷۱۷، ۷۱۸، ۷۱۹، ۷۲۰، ۷۲۱، ۷۲۲، ۷۲۳، ۷۲۴، ۷۲۵، ۷۲۶، ۷۲۷، ۷۲۸، ۷۲۹، ۷۳۰، ۷۳۱، ۷۳۲، ۷۳۳، ۷۳۴، ۷۳۵، ۷۳۶، ۷۳۷، ۷۳۸، ۷۳۹، ۷۴۰، ۷۴۱، ۷۴۲، ۷۴۳، ۷۴۴، ۷۴۵، ۷۴۶، ۷۴۷، ۷۴۸، ۷۴۹، ۷۵۰، ۷۵۱، ۷۵۲، ۷۵۳، ۷۵۴، ۷۵۵، ۷۵۶، ۷۵۷، ۷۵۸، ۷۵۹، ۷۶۰، ۷۶۱، ۷۶۲، ۷۶۳، ۷۶۴، ۷۶۵، ۷۶۶، ۷۶۷، ۷۶۸، ۷۶۹، ۷۷۰، ۷۷۱، ۷۷۲، ۷۷۳، ۷۷۴، ۷۷۵، ۷۷۶، ۷۷۷، ۷۷۸، ۷۷۹، ۷۸۰، ۷۸۱، ۷۸۲، ۷۸۳، ۷۸۴، ۷۸۵، ۷۸۶، ۷۸۷، ۷۸۸، ۷۸۹، ۷۹۰، ۷۹۱، ۷۹۲، ۷۹۳، ۷۹۴، ۷۹۵، ۷۹۶، ۷۹۷، ۷۹۸، ۷۹۹، ۸۰۰، ۸۰۱، ۸۰۲، ۸۰۳، ۸۰۴، ۸۰۵، ۸۰۶، ۸۰۷، ۸۰۸، ۸۰۹، ۸۱۰، ۸۱۱، ۸۱۲، ۸۱۳، ۸۱۴، ۸۱۵، ۸۱۶، ۸۱۷، ۸۱۸، ۸۱۹، ۸۲۰، ۸۲۱، ۸۲۲، ۸۲۳، ۸۲۴، ۸۲۵، ۸۲۶، ۸۲۷، ۸۲۸، ۸۲۹، ۸۳۰، ۸۳۱، ۸۳۲، ۸۳۳، ۸۳۴، ۸۳۵، ۸۳۶، ۸۳۷، ۸۳۸، ۸۳۹، ۸۴۰، ۸۴۱، ۸۴۲، ۸۴۳، ۸۴۴، ۸۴۵، ۸۴۶، ۸۴۷، ۸۴۸، ۸۴۹، ۸۵۰، ۸۵۱، ۸۵۲، ۸۵۳، ۸۵۴، ۸۵۵، ۸۵۶، ۸۵۷، ۸۵۸، ۸۵۹، ۸۶۰، ۸۶۱، ۸۶۲، ۸۶۳، ۸۶۴، ۸۶۵، ۸۶۶، ۸۶۷، ۸۶۸، ۸۶۹، ۸۷۰، ۸۷۱، ۸۷۲، ۸۷۳، ۸۷۴، ۸۷۵، ۸۷۶، ۸۷۷، ۸۷۸، ۸۷۹، ۸۸۰، ۸۸۱، ۸۸۲، ۸۸۳، ۸۸۴، ۸۸۵، ۸۸۶، ۸۸۷، ۸۸۸، ۸۸۹، ۸۹۰، ۸۹۱، ۸۹۲، ۸۹۳، ۸۹۴، ۸۹۵، ۸۹۶، ۸۹۷، ۸۹۸، ۸۹۹، ۹۰۰، ۹۰۱، ۹۰۲، ۹۰۳، ۹۰۴، ۹۰۵، ۹۰۶، ۹۰۷، ۹۰۸، ۹۰۹، ۹۱۰، ۹۱۱، ۹۱۲، ۹۱۳، ۹۱۴، ۹۱۵، ۹۱۶، ۹۱۷، ۹۱۸، ۹۱۹، ۹۲۰، ۹۲۱، ۹۲۲، ۹۲۳، ۹۲۴، ۹۲۵، ۹۲۶، ۹۲۷، ۹۲۸، ۹۲۹، ۹۳۰، ۹۳۱، ۹۳۲، ۹۳۳، ۹۳۴، ۹۳۵، ۹۳۶، ۹۳۷، ۹۳۸، ۹۳۹، ۹۴۰، ۹۴۱، ۹۴۲، ۹۴۳، ۹۴۴، ۹۴۵، ۹۴۶، ۹۴۷، ۹۴۸، ۹۴۹، ۹۵۰، ۹۵۱، ۹۵۲، ۹۵۳، ۹۵۴، ۹۵۵، ۹۵۶، ۹۵۷، ۹۵۸، ۹۵۹، ۹۶۰، ۹۶۱، ۹۶۲، ۹۶۳، ۹۶۴، ۹۶۵، ۹۶۶، ۹۶۷، ۹۶۸، ۹۶۹، ۹۷۰، ۹۷۱، ۹۷۲، ۹۷۳، ۹۷۴، ۹۷۵، ۹۷۶، ۹۷۷، ۹۷۸، ۹۷۹، ۹۸۰، ۹۸۱، ۹۸۲، ۹۸۳، ۹۸۴، ۹۸۵، ۹۸۶، ۹۸۷، ۹۸۸، ۹۸۹، ۹۹۰، ۹۹۱، ۹۹۲، ۹۹۳، ۹۹۴، ۹۹۵، ۹۹۶، ۹۹۷، ۹۹۸، ۹۹۹، ۱۰۰۰، ۱۰۰۱، ۱۰۰۲، ۱۰۰۳، ۱۰۰۴، ۱۰۰۵، ۱۰۰۶، ۱۰۰۷، ۱۰۰۸، ۱۰۰۹، ۱۰۱۰، ۱۰۱۱، ۱۰۱۲، ۱۰۱۳، ۱۰۱۴، ۱۰۱۵، ۱۰۱۶، ۱۰۱۷، ۱۰۱۸، ۱۰۱۹، ۱۰۲۰، ۱۰۲۱، ۱۰۲۲، ۱۰۲۳، ۱۰۲۴، ۱۰۲۵، ۱۰۲۶، ۱۰۲۷، ۱۰۲۸، ۱۰۲۹، ۱۰۳۰، ۱۰۳۱، ۱۰۳۲، ۱۰۳۳، ۱۰۳۴، ۱۰۳۵، ۱۰۳۶، ۱۰۳۷، ۱۰۳۸، ۱۰۳۹، ۱۰۴۰، ۱۰۴۱، ۱۰۴۲، ۱۰۴۳، ۱۰۴۴، ۱۰۴۵، ۱۰۴۶، ۱۰۴۷، ۱۰۴۸، ۱۰۴۹، ۱۰۵۰، ۱۰۵۱، ۱۰۵۲، ۱۰۵۳، ۱۰۵۴، ۱۰۵۵، ۱۰۵۶، ۱۰۵۷، ۱۰۵۸، ۱۰۵۹، ۱۰۶۰، ۱۰۶۱، ۱۰۶۲، ۱۰۶۳، ۱۰۶۴، ۱۰۶۵، ۱۰۶۶، ۱۰۶۷، ۱۰۶۸، ۱۰۶۹، ۱۰۷۰، ۱۰۷۱، ۱۰۷۲، ۱۰۷۳، ۱۰۷۴، ۱۰۷۵، ۱۰۷۶، ۱۰۷۷، ۱۰۷۸، ۱۰۷۹، ۱۰۸۰، ۱۰۸۱، ۱۰۸۲، ۱۰۸۳، ۱۰۸۴، ۱۰۸۵، ۱۰۸۶، ۱۰۸۷، ۱۰۸۸، ۱۰۸۹، ۱۰۹۰، ۱۰۹۱، ۱۰۹۲، ۱۰۹۳، ۱۰۹۴، ۱۰۹

یوناما دکندهار په څو ولسوالیو کې د ملی پولیسو کارکوونکو له خوا د شکنجې او بدرفتاری اثباتیه شواهد موندلی. لاندې بیلگه یو له هغه مثالونو څخه ده چې هغه توقیفې تجربه کړې چې مرکه ورسره شوی:

تقریباً ۳۵ ورځې وړاندې، دسهار ۱۱ بجو وخت کې یو ګروپ پولیس زما کورته راغلل او زه یې ونیولم. دوی زما لاسونه ولچک کړل او د ولسوالی پولیس قوماندانې ته یې یوړم. د دوی په دفتر کې یو ګروپ د پولیسو زما څخه وپوښتل چې آیا ما په دی اڅرو کې کوم څوک وژلی. (دوی ماته د بیوتن نوم واخیست چې ما نه پیژانده او ما هغه ته هیڅ نه دی کړی). ما وویل ما هیڅوک ندی وژلی او زه ټول وخت خپل کور کې وم. دوی ویل "که چیرې ته اقرار ونه کړی مونږ به دی ووژنو". دوی همدارنگه زما څخه وغوښتل چې د که د یادې وژنې مسؤلیت واخلم دوی به ما ونه وهی. ما وویل چې ما هغه شخص ندی وژلی. دوی زما لاسونه شاته ولچک کړل داسې شکل چې چپ لاس دورې دپاسه او ښی لاس بازو شاته (او وهلو یې پیل وکړ. دوی زه په یو برقی سیم سره وهلم. دوهلو په جریان کې دوی زما څخه غوښتل چې اقرار وکړم چې ما نوموړی.... په... ولسوالی کې وژلی (توقیفې د وهلو روغی شوی څلور نښې په ښی پښې، د ښی پښې پرمخ او په شا باندې وښودې. هره نښه تقریباً ۱۵ سانتي متره اوږده او دوه سانتي متره بری درلود، کوم چې د نوموړی وینا پراساس د کیبل د وهلو له کبله پیداشوی وی). ما په جرم اقرار ونه کړ، یوڅه وخت وروسته مسؤلینو لښتو سره دپښو په تلو وهلم. چې ډیر درد ناک و. دوی تقریباً ۲۰ دقیقو له پاره په دواړه پښو په تلو وهلم (توقیفې دپښو په تلو د وهلو جوړ شوی زخمونه وښودل کوم چې څرګنده توګه ښکاره کیبل). دا ډیر سخت وهل وو. دوی زما څخه جامی ویاسلی او تهدید یې کړم چې که چیرې اقرار ونکړم زما تناسلی آله به راڅخه پری کړی. یوچاقو یې وښوده، ما فکر وکړ چې دوی ممکن داسې وکړی او بیا ما اقرار وکړ چې د یاد جرم مرتکب شوی یم. کله چې ما اقرار وکړم بیا دوی زه ونه وهلم ولی لاسونه یې راته ولچک ساتل ټولې ورځې چې هلته وم. دوی زه خپل نظارتخانه کې څلور نوری ورځې وساتلم مخکې له دې چې دکندهار ملی امنیت توقیف خانې ته انتقال شم.¹⁵⁶

توقیفې نمبر ۳۷۴، جولای ۲۰۱۱

توقیفیانو سره مرکو کې د شکنجې او بدرفتاری یوشمیر نوری بیلګې هم شته چې د ملی پولیسو له خوا ځینو نورو ځایونو کې ورته اشاره شوی.

- دکندهار ولایت ارغنداب ولسوالی د ملی پولیسو نظارتخانه کې درې پولیس افسران یو توقیفې سره تماس نیسی، یو توکر دتوقیفې پر خوله اچوی، سپرمو کې ګوتی ننه باسی، او په خپلو لاسونو هغه په شا باندې وهی. دوی پوښتل چې آیا هغه طالب قوماندان و او د دوی په چک پوست باندې د حملو مسؤل دی که څنگه. دوی دا وهل تکرارول تر هغو چې توقیفې د یاد اتهام رد کولو.¹⁵⁷ (فبروری ۲۰۱۱)
- دکندهار ولایت دامان ولسوالی کې، پولیسانو یو توقیفې د تحقیق په دوران کې شکنجه کړی و. دوی د توقیفې مخ پټ کړی و او لاسونه یې شاته ورته ولچک کړی وو، پولیسانو توقیفې په مسلسل توګه د بیت الخلا په چت کې ځرولی پداسې شکل چې یوه رسی یې ولچک کې اچولی او بل سر د رسی چت کې بند و. وروسته له یوه ساعته هغه مجبور کړای شوی وو چې اقرار وکړی چې نوموړی طالب و. پولیسو نوموړی د کندهار ولایت نظارتخانه ته انتقال کړ چېرته چې هغه دوه ورځې په یوه بیت الخلا کې پداسې حال کې ساتل شوی و چې مخ یې پټ و.¹⁵⁸ (مارچ ۲۰۱۰)
- د تحقیق په سلسله کې، د کندهار ولایت امنیت قوماندانې کې ملی پولیسو یو توقیفې په کیبل باندې د پښو په تلو وهلی، او په څپړو یې وهلی او مکرراً یې په فلزی میله په شا باندې وهلی. ملی پولیسو دهغه څخه

¹⁵⁶ دامنیتې دلایلو او توقیف ډیپنډګلوی ډیپټ ساتل کېدو په موخه دولسوالی نوم ندی اخستل شوی (پټ ساتل شوی).

¹⁵⁷ توقیفې نمبر ۲۳۰.

¹⁵⁸ توقیفې نمبر ۲۹۰.

غوبنتلی وو چی یا د یو محلی قوماندان په وژلو اعتراف وکړی یا هم زیات رقم رشوت ورکړی. 159 (اپریل ۲۰۱۱).

- دکنز ولایت دشت ارچی ولسوالی کی ملی پولیسو او محلی پولیسو توقیفی ولچک کړی، توپک او راکت لانچرو سره په متو، پنبو او شاباندی وهلی او تناسلی آله یی ورتاوه کړیده. دوی د د وسلی د شتون په ادعا د هغی د خای په هلکه پوښتل. 160 (می ۲۰۱۱)
- د ارزگان ترینگوت نظارتخانه کی پولیسانو توقیفی خوځلی وهلی، جوشی اوبه یی په سرباندی وراچولی او چپ لاس یی ورته په سگرت سوځولی. نوموړی په منفجره موادو انفجار او خای پر خای کولو تورن و. یوناما د توقیفی په چپ لاس شپږ خایه دسوځیدو خایونه لیدلی. 161 (نومبر ۲۰۱۰)

دافغان ملی پولیسو له خوا دماشومانو شکنجه

یوناما موندلی ده چی څو تنو مرکه شوو توقیفی ماشومانو د افغان ملی پولیسو له خوا شکنجه او بدرفتاری راپور ورکړی. لاندی قضیه د بدرفتاری دراپورونو اندازه بیانونی :

- دخوست ولایت ملی پولیسو قوماندانی کی، د طالبانو دغریتوب د انکار څخه وروسته، یو د ۱۶ کلونو ماشوم زمکه باندی کیکارل شوی و او یو پولیس تحقیق کونکی له خوا په ورون، ملا، او سرباندی په لښته وهل شوی و او بیا د اوبو پلاستیکی پایپ او برقی کیبل باندی وهل شوی و. ماشوم د اعتراف ورفو باندی گوته ولگوله. ماشوم جبر سره مجبور کړای شوی و چی اسنادو باندی گوته ولگوی.
- همدارنکه دخوست د ملی پولیسو مرکز کی، دری ورځو موده کی د ملی پولیسو کارمندانو یو ۱۶ کلن ماشوم د تحقیق دوران کی شکنجه کړ. 162 یوه لښته د نوموړی ماشوم د پښو ترمنځ کله شوی وه او دپښو په تلو برقی کیبل او پایپ سره وهل شوی و. هغه ته په گوته کی برقی شاک ورکړل شوی و. ماشوم جبر سره مجبور کړای شوی و چی اسنادو باندی گوته ولگوی او په جرم اقرار وکړی.
- د کنز ولایت ملی پولیسو قوماندانی که یو ۱۶ کلن هلک شکنجه شوی و. 163 یو پولیس افسر نوموړی څخه تحقیق کړی او پوښتل یی چی آیا هغه طالب و او هغه ته یی ویلی چی هغه باید اقرار وکړی په اتهام باندی. هلک انکار وکړ او هغه مکرر ډول په څپړو او لتو (لغتو) وهل شوی و. پولیس افسر نوموړی هلک جبر سره مجبور کړی و ه چی یوه پارچه کاغذ باندی گوته ولگوی.

۵- د نړیوالو نظامی ځواکونو له خوا د توقیفیانو استول ملی امنیت او ملی پولیسو ته

زه تقریباً XXX میاشتی د مخه د افغانستان او پاکستان سرحد ترمنځ د سرحدی پولیسو له خوا ونیول شوم. دوی چابیز عملیات پر لاره اچولی وو. ما یو تجارتي موتر کی سفر کاوه. سرحدی پولیسو هر موتر او مسافر پلټلو. دوی زما بدن هم تلاشی کړ او بولیک یی ترلاسه کړ چی یوچا خپل دوست ته کندهار کی استولی وو. ما هغه لیک راوړلو. دوی زه ونیولم او یوه کوته کی یی ساتلم. کله چی شپه شوه دوه سرحدی پولیس افسران راغلل او زما څخه یی تحقیق وکړ. دوی زما څخه وغوښتل چی لیک او طالبانو فعالیت په هکله ورته ووايم. ما وویل زه نه پوهیږم. دغه افسرانو په سینه باندی و غځولم او په بوتانو یی ووهم. دوی وپوښتل چی آیا دالیک زما پوری اړه لری. سبا ورځ دوی زه د کندهار ملی امنیت مرکز ته انتقال کړم.

159 توقیفی نمبر ۵۷.

160 توقیفی نمبر ۵۴.

161 توقیفی نمبر ۲۳۲.

162 توقیفی نمبر ۳۵۵.

163 توقیفی نمبر ۵۸.

ما د ملی امنیت توقیف خانی برنده کی څلور ورځی تیری کړی د څلورمی ورځ شپه کی د ماښام ۹ بجو خواو شا کی ملی امنیت مسوولینو یو تحقیق غوښتنه وکړه. دوی زما لاسونه تیر او بیر (چپ لاس می داوړی دپاسه او بڼی لاس مت څخه شاته) و تیرل. درې تنه کارمنداو وو. دوه تنو ونیولم او دریم تن وهلم. هغه تور رنکی برقی سیم درلود (دیوی گوتی په اندازه بند) او په لاسونو، شا او سر باندی یی وو هلم. دی وهلو تقریبا درې ساعته دوام وکړ. د وهلو په دروان کی دوی زما څخه غوښتل چی اقرار وکړم چی ما د طالبانو لیک افغانستان او پاکستان ته وره راوړه. ما د اتورونه رد کول.

وروسته له تحقیق او وهلو دوی زه د څلورو ورځو لپاره برنده کی پرېښودم. دوی بیا تحقیق ونه کړ. زما د رسیدو په اتمه شپه دوی زه د تحقیق کوتی ته بوتلم. هلته برنده کی بیر توقیفیان وو. ملی امنیت کارمندانو به دوی یو یو د تحقیق دوران کی وهل.

ما په مجموع کی دوه میاشتی او شل ورځی په ملی امنیت کی تیری کړی. ما هیڅکله هم د ملی امنیت څارنوال ونه لید. یوه میاشت مخکی محکمی ته یوړلای شوم. زه دوه کاله بند باندی محکوم شوم " د طالبانو لیک استولو په تور".

په استثنا د هغه دوه تنه توقیفیانو چی کانادایانو له خوا نیول شوی وو نور هر توقیفی چی ملی امنیت له خوا نیول شوی و مجبور و چی زما په شان حالت تیر کړی. حتی هغه توقیفیان چی امریکایانو له خوا ملی امنیت ته ورکړای شوی وو او ملی امنیت له خوا شکنجه او تحقیق تری کیده. هغو دوه تنو د کانادایانو توقیفیانو چی د ملی امنیت کارمندانو له خوا تحقیق ورڅخه شوی و د ملی امنیت له خوا د بېرقتاری شکایت نه درلود.

توقیفی نمبر ۳۷۲، مارچ ۲۰۱۱

د یوناما توقیف خانو څخه لیدنه کی ۸۹ توقیفیانو سره مرکی شاملی دی چی د نړیوالو ځواکونو له خوا یواځی یا هم افغانانو سره په گډه نیول شوی وو بیا ملی امنیت یا ملی پولیسو نظارتخانی ته استول شوی وو. یوناما داسی اثباتیه شواهد موندلی چی ۱۹ تنه د ۸۹ تنو څخه د ملی امنیت د ۹۰/۱۲۴ ریاست توقیف خانه کی او د لغمان ملی امنیت کی شکنجه شوی او درې تنه د ملی پولیسو نظارتخانه کی (دکنز او ترینکوټ ملی پولیس). دغه حالت وایی چی باید یو قوی نظارت د ټولو توقیفیانو څخه وشی چی ملی امنیت یا ملی پولیسو ته ورکول کیږی او د امکان په صورت کی چیرته چی دشکنجی قوی شواهد موجود وی دا د انتقال پروسه باید وځنډول شی.

د ایساف قانون اجازه ورکوی چی په جنگ یا هم تروریزم سره مبارزه کی نیول شوی اشخاص باید چی ۹۶ ساعتونو کی دننه بیرته آزاد کړای شی او یا هم افغان مسوولینو ته ولیرل شی.¹⁶⁴ ویل کیږی چی کانادا، انگستان، او دامریکا متحده ایالاتو د احتیاط د اختیارولو اعلان کړی چی اجازه ورکوی چی ۱۴ ورځو په موده کی توقیفیان انتقال کړی. "د ایساف مقررات (د نړیوالو قوانینو سره په مطابقت کی) دا هم وایی چی په هیڅ حالت کی باید توقیفیان (خلک) داسی خای ته وانه ستول شی چی دشکنجی او بدقتاری خطری موجود وی "¹⁶⁵ د 2007 کال په سپتمبر کی د افغانستان حکومت او ایساف هیوادونو تر منځ دوه اړخیزو او څو اړخیزو موافقو په اړه د لیکونو

¹⁶⁴ وزارت دفاع گردی میز د رابرت هارورد، دکنو قواوو قوماندان ۴۳۵، www.dodlive.mail/ (۲۷ جنوری ۲۰۱۰). لاس رسی http://www.defence.gov/Blog_files/Blog_assets/20100127pdf > Harward.transcript.pdf.
¹⁶⁵ وگوی:

" US Monitoring of detainee transfers in Afghanistan : International Standards and Lessons from the UK and Canada" Human Rights Institute , Columbia Law School, December 2010, page 6 >

www.law.columbia.edu/ipimages/.../afghanBriefingPage%20final.pdf په دغه ویب پاڼه کی هم کتلی شی:

په تبادلې کې ایساف ته اجازه ورکړل شوی چې د ملي امنیت هغو توقیف خانو څخه لیدنه وکړي چې انتقال شوي توقیفیان ساتل کېږي تر څو د هغوی سره د چلند کتنه وکړي.¹⁶⁶

د امریکا او نورو د ایساف قواو، دانګستان او کانادا په شمول، ویل شوي چې ۲۰۰۹ او ۲۰۱۰ کلونو کې تقریباً ۲۰۰۰ وګړي د افغانستان نظارتخانو ته استولي.¹⁶⁷ په کانادا او انګلستان کې قضایي فیصلو په مختلفو وختونو کې د وسله والو ځواکونو له خوا د ملي امنیت توقیف خانو ته د توقیفیانو انتقال وخت په وخت ځنډولی دی.¹⁶⁸ د دواړو هیوادونو په قضی کې، د محکمې فیصلې د هغو معلوماتو پر اعتبار وی چې په ځانګړو ځایونو کې د ملي امنیت له خوا توقیفیانو سره بد رفتاری او شکنجې صورت موندلې. (کابل او کندهار). انګلستان د کندهار او کابل ملي امنیت ته د توقیفیانو استول ځنډولی. کانادا د کابل د ملي امنیت ټولو توقیف خانوته د توقیفیانو استول درولی غیر له کندهار د عدلیه وزارت د سرپوزی محبس څخه. کانادا او انګلستان دولتونو د نظارت یو پروګرام په ټولو هغه توقیف ځایونو کې په لاره اچولې چې دوی افغان چارواکو ته توقیفیان سپارلې.

د امریکا متحده ایالاتو لاتر اوسه هغه ځایونو کې چېرته چې دوی توقیفیان افغان چارواکو ته سپارلې د نظارت پروګرام په لاره ندي اچولې. یو امریکایي دولتي کارمند یوناماته څرګنده کړه چې د امریکا سفارت یو پلان نهایی کړی چې د توقیفیانو سپارلو وروسته نظارت صورت ونیسي چې افغان دولت ته وړاندې شوی ترڅو رسیدګی ورته وشي. سفارت ویلي چې دا وړاندې شوی پروګرام د امریکې لپاره یوه مثبته لاره ده چې د افغانستان د دولت سره کار وکړي تر څو دامنه کړي چې د توقیف سیستم یې مصنئون، دامن او انسانی دی.¹⁶⁹

د ۲۰۱۱ کال جولای په لومړیو کې، د هغه راپور پر بنسټ چې یادو ولایتونو کې د ملي امنیت او ملي پولیسو نظارتخانو کې د شکنجې په هلکه ورکړل شوی وو امریکایي ځواکونو د دایکنډی، کندهار، ارزګان، او زابل ولایتونو ملي امنیت او ملي پولیسو ته د توقیفیانو سپارل ودرول.¹⁷⁰ ایساف یوناما ته څرګندونه وکړه چې دولت څخه وغواړي دغه موضوع بررسی کړي او څرګنده یې کړه چې دوی به د توقیفیانو انتقال پروسه دوهم ځلې پیل نکړي تر هغې چې حالات د قناعت وړ شوی نه وي.

د ۲۰۱۱ سپتمبر په لومړیو کې، د دی راپور د موندنو په ځواب کې، ایساف اعلان وکړ چې دوی د توقیفیانو انتقال د یو ټاکلي وخت له پاره د احتیاطي عمل په توګه درولی.¹⁷¹

ملي امنیت او ملي پولیسو ته د توقیفیانو د انتقال د ځنډولو د امریکایي ځواکونو او ایساف د پالیسي وروستبي پریکړې د امریکا پر نظامي مرستو وضع شوی قانوني محدودیتونه هم منعکسوي چې په Leahy Law کې بیان شوي. د امریکې د بهرنیو تخصیصونو قانون او د دفاع وزارت د تخصیصونو قانون امریکا له دی څخه منع کوي چې هغو بهرنیو هیوادونو امنیتي ځواکونو ته چې هغې کې د شکنجې په هلکه د امریکې د بهرنیو چارو وزارت معتبر شواهد موجود وي، مالي، تسلیحاتي او بشپړیزې مرستې ورکړي تر هغې چې د بهرنیو چارو وزارت

¹⁶⁶ د لیک تبادلې لاس رسي هغه توقیفیانو ته چې افغانستان دولت ته استول کېږي، سپتمبر ۶ ۲۰۰۷. وګورئ: ¹⁶⁷

Department of Defense Bloggers Roundtable with Robert Harward, Camandar <Joint Task Force435, www.dolive.mil/ (27 January 2010).

Amnesty International and BDDLA v. Chief of the Defence Staff, 2008 F.C. 162 (Can) 85-87 and Queen in re: Maya Evan v. secretary of state for Defence, (2010) EWHC 1445 (q.b) (u.k) 43.

[د کانادا استیناف محکمې وموندل چې هغه ادعا ګانې چې د کانادایانو له خوا ملي امنیت ته سپارل شوي توقیفیانو په برخه کې موجودې دي ډیرې معتبرې وي. د بریتانیا سترې محکمې دا رد کړه چې توقیفیانو دی د هلمند او کندهار توقیف ځایونو ته نه استول کېږي بلکه توصیه یې وکړه چې باید نظارت یې وشي، خو کابل کې (چې د توقیفیانو انتقال لا د مخه درول شوی و) یې د توقیفیانو انتقال منع کړ ځکه چې هلته د شکنجې احتمال قوي و او د بشري حقونو د کنوانسیون له مخې داسې انتقال منع دی.]

¹⁶⁹ یوناما د امریکا د دولت چارواکي سره مرکه ۲۹ اګست ۲۰۱۱، کابل
¹⁷⁰ یوناما د ۲۰۱۱ کال اګست د ایساف قوماندانانو سره او کندهار ولایت ملي امنیت مرستیال سمونوال عبدالوهاب سره ولیدل. د توقیفیانو انتقال ځنډول د FRAGO سره په موافقه د ۲۰۱۱ کال جولای ۱۲ نېټه وه.

¹⁷¹ دیوناما لیدنه د ایساف مسوولینو سره، ۲۰۱۱ سپتمبر کابل، او ۲۰۱۱ کال سپتمبر ۷ د ایساف دوپاند جنرال کارستن جیکوبسن، "مونږ خبر یو چې دملګرو ملتونو راپور خپرېدونکی دی او مونږ هغه ته ګورو. مونږ دټولو توقیفیانو استول ندي ځنډولی ولې ځانګړي ځایونو ته." همدارنګه ۲۴ شمېره فوت نوټ وګورئ.

پریکړه وکړی چې نوموړی دولت موثر اصلاحی تدابیر عملی کړی.¹⁷² دافغانستان قضیه کی، هغه وخت امریکا کولای شی چې د توقیفیانو انتقال بیا ځلی پیل کړی چې د افغانستان دولت مناسب تدابیر اختیار کړی او د ملی امنیت او ملی پولیسو مسؤلین چې د شکنجی او بدرفتاری مسؤل دی محاکمی ته راکاری.

۶- د ملی امنیت او ملی پولیسو د توقیفیانو د شکنجی او سؤاستفادی حساب ورکونه

یوناما دا موندلی چې شکنجی او بدچلند په هکله د ملی امنیت ریاست او د افغان ملی پولیس د مسؤلینو حساب ورکونه ډیره ضعیفه او غیرشفافه ده او په ډیره کمه کچه تطبیقیری. پر افغان ملی پولیسو او ملی امنیت د ادارو په حیث، او د دوی پر جرایمو او تخلفاتو، د ناوړه چلند او شکنجی په شمول، ډیر محدود خپلواک قضایی یا بهرنی نظارت موجود دی.

د جنایی یا بدرفتاری غیرمسلکی چلند اکثره قضیو ته د ملی امنیت ریاست د مسؤلینو له خوا په داخلی شکل رسیدگی شوی. د ملی امنیت ریاست لوړپوړی چارواکی یوناما ته وویل چې یوازی دوه قضیې د ملی امنیت ریاست له خوا څیړل شوی دی چې یو یی هم پر مظنون باندی وارد شوی اتهام نه دی تعقیب کړی.

الف- د ملی امنیت د مسؤلینو د حساب ورکونی تدابیر

د جرایمو د تعقیب او انضباطی اقداماتو له پاره قانونی نظارت او میکانیزم

که څه هم اساسی قانون وایی چې د پولیسو او مسلح ځواکونو او ملی امنیت مسؤلینو جزایی دوسیو ته باید د خاص قانون دلاری رسیدگی وشی، د ملی امنیت لپاره د داخلی احتساب چوکاټ قانونی بنسټ معلوم نه دی او نه هم څرگند دی.¹⁷³ سره له دی چې د ملی امنیت د دندو زیاته برخه د ملی امنیت قانون تر پوښ لاندی راځی، نظارت او حساب ورکونه یی په یاد قانون کی نده ځای شوی. دا څرگنده نه ده چې آیا د جمهورری ریاست کوم بل محرم فرمان د ملی امنیت د قانونی چوکاټ لپاره شته او که څنگه؛ په عمل کی د ملی امنیت څخه د نظارت لپاره شته دی.

د شکنجی، بدرفتاری یا هم د قانونی طی مراحل څخه سرغړونی هره ادعا باید چې د ملی امنیت داخلی تحقیق کوونکی ته واستول شی چې د عدلی طب هیئت په مرسته د توقیفی ادعا بررسی کوی. که چیری ادعا د قانونی تعقیب وړ وگنل شی نو قضیه باید چې دزیاتی بررسی په موخه د ملی امنیت څارنوال ته واستول شی او د احتمال په صورت کی متهم کارمند محاکمه شی.¹⁷⁴ پدی ځای کی واضحه ده چې یوه قضیه څرنگه پرمخ وړل کیږی. د ملی امنیت یولور پوری کارمند په وینا، د شکنجی یا بد رفتاری ثابته ادعا چې محکمی ته استول کیږی لومړی باید " د ملی امنیت ځانگړی محکمی " کی رسیدگی ورته وشی- یوداخلی محکمه چې د ملی امنیت کارمندان پکښی گډون لری. ورسته د دی ابتدایه محکمی څخه جزا قضایی حکم ته انتقال کوی او دا پریکړه د ملی امنیت دوهمی محکمی ته استول کیږی. قضیه یواځی هغه وخت دستری محکمی امنیت عامه دیوان ته استول کیږی چې استیناف مرحلی ته ورسیری. ددی پروسیجر پر اساس، جوړه محکمه کی د جزایی اجراتو موقت قانون تطبیق کیږی، په داسی حال کی چې حکم د عسکری جزاء او جزاء قانون له مخی کیږی.

له دی لومړنی داخلی د احتساب جوړښت څخه بغیر، د ملی امنیت مسؤلینو پواسطه د بدچلند ادعا گانو د بررسی او تعقیب یو جلا جریان هم شته. د لوی څارنوال دفتر د وینا پر اساس کله چې د شکنجی یا بد رفتار یا سو استفادی ادعا ښکاره شی، د فساد پر ضد مبارزی یو څارنوال ته دا ممکنه ده چې مخکی له فساد پر ضد محکمی څخه

¹⁷² فوټ نوت ۲۸ وگوری.

¹⁷³ دافغانستان اساسی قانون ۱۳۴ ماده

¹⁷⁴ یوناما لیدنه د سیدنورالله سادات استناف ریس او محب الله محب دقضای تعقیب او نظارت عمومی مدیر ،قضای تعقیب مدیریت سره ، دافغانستان لوی څارنوالی سره ، ۲۰۱۱ کال جولای ۵ کابل.

جزایي بررسۍ او تعقيب تر لاس لاندې ونيسۍ. په دې حالت کې، ملي امنيت مسؤلين بايد د جزایي اجرائو موقت قانون، فساد سره د مبارزې قانون او د جزا قانون څخه کار واخلي.

داسې بنکاري چې هغه قضیې چې ياد جزایي احتسابي کړنښه کې کارول شوي وي، کمې دي. د ملي امنيت په برخه کې داسې حالت چې د ملي امنيت محکمې څخه په کې کار اخيستل شوي وي، داسې نه بنکاري چې د کله هم د شکنجې يا سواستفادې ادعا گانې د پروسيجر دې مرحلې ته رسيدلي وي. د ملي امنيت يو مشرکارمند يوناما ته وويل چې په دې آخرو کلونو کې د شکنجې دوه قضیې يې بررسې کړې، يوکې هم د ملي امنيت متهم کارمند مجازات کړای شوي ندي.¹⁷⁵ دمتکرره وړانديزونو سره سره، ملي امنيت يوناما ته د شکنجې او سواستفادې باندې متهم کارمندانو انطباضي او جزایي اقدام په هکله معلومات ور نکړل.

د فساد ضد رسیده گيو کې د ملي امنيت د کارمندانو جزایي بررسۍ او تعقيب هم رامنځته شوي دي. دلوی څارنوالی په شمول منابعو په آخرو دوه کلونو کې ننه قضیې وښودلې چې د ملي امنيت د کارمند د فساد قضیه يې بررسې، عدلی تعقيب کړی او پایله کې محکوم شوی. يوه له دې قضیو کې شکنجه موجوده وه، چې دا پر دې دلالت کوي چې د ملي امنيت داخلي نظارت په نسبت د فساد ضد بهرني نظارت قوي دي.¹⁷⁶ سره له دې هم له دوی څخه هيڅ يو ميکانيزم يو مؤثر منع کوونکی نه دی ثابت شوی ځکه چې بيا هم شکنجې دوام موندلې په داسې حال کې چې يواځې محدودې قضیې د داخلي نظارت او يا بهرني نظارت د ميکانيزمونو له لارې تعقيب شوي دي.

د ملي امنيت نظارتی کمیسیون

د ۲۰۱۰ کال د دسمبر په ۲۸ مه د ملي امنيت د بهرنيو اړيکو ريس د يو کمیسیون جوړيدو اعلان وکړ چې د ملي امنيت ټولو توقيف خانو څخه دتوقيف اړوند ټولو موضوعاتو د شکنجې، بدرفتاری، او عمومي وضعیت په شمول نظارت کوي.¹⁷⁷ دغه کمیسیون کې د ملي امنيت درې جدا ریاستونو استازی (ریاست ۱۸،۲۴، او ۳۳) او حقوقی سلاکار، او د اړوند دفترو ریسانو استازو گډون درلود. د ملي امنيت پ وينا، دغه کمیسیون ته دنده سپارل شوی وه چې په غیر مترقبه توگه (پرته له مخکې خبرتيا څخه) د افغانستان ولاياتو ته د ملي امنيت توقيف خانو څخه ليدنی په موخه سفر وکړي. دغه هيئت بايد د ملي امنيت قضایو دوسيه کتلې وای چې آیا د قانونی طی مراحلو اړوند موضوعات په کې شته يا نه، او توقيفیانو سره مرکې وکړي چې آیا د ملي امنيت کارمندانو څخه د شکنجې او بدرفتاری شکایتونه شته که څنگه.¹⁷⁸ دغه هيئت، وروسته د نظارتی سفرونو د پای ته رسيدو څخه بايد د ملي امنيت عمومي ريس ته راپور ورکړي وای.

د ۲۰۱۱ کال جنوري او فبروري او ایلوکی يوناما د ياد هيئت نظارت کله چې دوی د هرات، کندهار او جلال اباد توقيف خانو څخه ليدنه کوله تعقيب کړ. يوناما د يادو تحقیقاتو د وسعت او کیفیت په برخه کې ځینی ستونزې وليدې. د يوناما غوښتنې سره سره، ملي امنيت د دغه نظارتی کمیسیون پایلې او وړانديزونو په هکله هيڅ معلومات وړاندې نکړل، چې ایا دې استازو د جزایي يا انطباضي اقدام لپاره کوم څه پيدا کړل که څنگه او دا چې د ناوړه چلند او سوء استفادې په هکله تحقیقاتو سفارش يې وکړ که نه. داڅرگنده نده چې ياد کمیسیون اوس هم فعالیت کوي که نه.

ب- د ملي پوليسو مسؤلينو د حساب ورکونی تدابير

ملي پوليس دواړه داخلي او بهرني نظارتی جوړښتونه د بدرفتاری په هکله لری خو زیاته اندازه قضیې چې د ملي پوليسو په وړاندې وي ورته په داخلي توگه د کونيو چارو وزارت له خوا رسيدگي کيږي. د پوليس بدرفتاری او جرايمو باندې ډير محدود خپلواک يا بهرني نظارت شته، که څه هم د ملي پوليسو له خوا ترسره شوي جرايم بايد

¹⁷⁵ يوناما ليدنه دملي امنيت حقوقی سلاکار سره، لوی پاسوال سيد ظهور رسولی، ۲۰۱۱ کال ۱۸ جنوري، کابل.

¹⁷⁶ ديوناما ليدنه دسيد نورالله سادات سره، دمرفعی ريس او محب الله محب عمومي مدير دقضای تعقيب او قضای نظارت، قضای څارنوال بخش، دافغانستان لوری څارنوال دفتر، ۲۰۱۱ کال جولای ۵، کابل.

¹⁷⁷ دملي امنيت بهرنيو اړيکو ريس احمدضيا سراج، ليک دسره صليب نړيوالی کمیټې ته، ۲۰۱۰ ددسمبر ۲۸. يوناما او داستراليا، کانادا، او انگستان سفارتونو سياسی څانگو ته نوموړی ليک کاپی شوی وو.

¹⁷⁸ ديوناما ليدنه دملي امنيت حقوقی سلاکار سيد ظهور رسولی سره، کابل ۲۰۱۱ جنوري ۱۸.

چی دلوې څارنوالی نظامی څانګې ته واستول شې ترڅو بررسی او نظامی څارنوال له خوا محاکمې ته وړاندې شې.¹⁷⁹ لږ داسې معلومات شته چې کورنیو چارو وزارت دی د مجرمو پولیسو قضیه قضایې ارګان ته استولی اوسې. اوس مهال په ملی پولیسو باندې بهرینې نظارت پراختیا موندلې د پولیسو نظارتی جوړښت د افغانستان بشري حقونو خپلواک کمیسیون په چوکاټ کې جوړشوی ترڅو د پولیسو بدرفتاری څخه نظارت وکړي. اینده کې به ولیدل شي چې څرنګه د دی دفتر کارکوونکي ګمارل کيږي او څومره به دوی پولیسو، د دوی دفترونو، د قضایاوو دوسیو او نورو تسهیلاتو او ودانیو ته لاس رسې ولري. یوناما په دی نظر ده چې دا جوړښت به ممکن په ملی پولیسو ملکي حساب ورکونی ته پراختیا ورکړي که چیرې جوړښت او منابع یې په مناسبه توګه برابر شي.

دکورنیو چارو وزارت داخلي حساب ورکونی جوړښت د ملی امنیت په نسبت زیات او پرمختللی دی، که څه هم دوی لږ ارتباط او همکاري یو له بله سره لري. دکورنیو چارو وزارت رامنځته شوی پالیسي د پولیس افسران پدې مکلف کړي چې د خپل لاس لاندې افسرانو د بدرفتاری او جرایمو خبر ورکړي. همدارنګه عام اتباع هم کولای شي د داسې سرغړونو راپور خاص دفتر له لاری (مرکزي دفتر ۱۱۹) خبر ورکړي. یاد دفتر قضیه څیړي او پریکړه کوي چې آیا قضیه د وړاندې بررسی ارزښت لري که نه. که چیرې یوه قضیه د بررسی وړ وګڼل شي، نو قضیه دکورنیو چارو وزارت درې ګونو جوړښتونو څخه یو ته چې د پولیسو سرغړونو دبررسی صلاحیت لري استول کيږي: د تفتیش ریاست، د جنډر، بشر حقونو او ماشومانو حقونو مدیریت، یا هم دجنایې تحقیقاتو ریاست ته. د مرکزی دفتر ۱۱۹ د رجعت ورکونی سیستم سربیره، درې واړه واحدونه کولای شي له افرادو څخه مستقیماً راپور، یا شکایات یا قضیې واخلي چې ادعا کوي چې کوم د پولیسو کارمند قانون مات کړي، یا د افرادو د حقوقو په برخه کې یې مسلکي سرغړونه کړي.

دا چې څرنګه دا مختلف مدیریتونه او دفترونه یو د بل سره متقابل عمل کوي او تر کومې کچې د ناوړه چلند قضیو په بررسی کې هماهنگي کوي روښانه نه ده او نه یې فعالیتونه روښانه دي. سربیره پر دی، دا معیار هم معلوم نه دی چې کوم وخت کې باید یوې قضیې ته په داخلي توګه رسیده ګي وشي نسبت دی ته چې بهر کوم نظامي څارنوال ته واستول شي. په دی توګه په اجرائتو کې د دوګانګي او دا چې د جدي جرایمو قضیې او د بشري حقونو څخه سرغړونې لکه شکنجه، نسبت دی ته چې باید څارنوال ته واستول شي، په داخلي توګه ورسره معامله وشي، احتمال ډیر زیات دی. په دی برخه کې هم جدي تشویشونه شته چې د جدي سرغړونو قضیې به څنګه بررسی کيږي، ځکه چې داسې ښکاري چې د داخلي تحقیق پروسې جوړونو لپاره کومه ځانګړې پالیسي او معیار نشته چې د پولیسو د سواستفادی قضیو کې د شاکي، قرباني، یا هم شاهد محرمیت تأمین کړای شي.

۷- قانونی طی مراحل څخه سرغړونه او خپل سری توقیف

یوناما وموندله چې ۹۳ سلنه منازعي اړوند توقیفیان اوسط توګه ۲۰ ورځې په توقیف کې تیروي مخکې له دی چې په جرم متهم شي او عدلیه وزارت محبس ته واستول شي، په داسې حال کې چې قانون کې دا موده ۷۲ ساعته ښودل شوی.¹⁸⁰ د یوناما کتنو کې پر دی هم رڼا اچول شوی هغه اداري چې تحقیق کوي د څومره وخت لپاره توقیفی ساتلای شي:

- د ملی امنیت ولایتي توقیف خانو کې توقیفیان په اوسط توګه د ۱۵ ورځو له پاره ساتل شوي وو. ۹۲ سلنه د ټاکلې وخت ۷۲ ساعته څخه زیات وخت له پاره ساتل شوي وو چې د ابتدایي نظارت وخت دی.
- توقیفیان د ملی امنیت مرکزی توقیف خانه ریاست ۹۰/۱۲۴ کې د اوسط وخت ۱۵ ورځو له پاره ساتل شوي وو. له دی توقیفیانو څخه، سل سلنه د ۷۲ ساعته څخه زیات، ۲۴ سلنه د ۱۵ ورځو له پاره او شپږ

¹⁷⁹ په جرمي قضایاوو کې د پولیسو د بهرني نظارت نوري لاري هم شته چې په هغی کې د لویو جرایمو د کاري ډلې د فساد ضد واحد او د جمهور رئیس د دفتر د نظارت عالی کمیته شاملیږي. په لوړه کچه فساد کې د پولیسو د دخالت قضیې د دی ادارو د لایحې له مخې د دوی په واسطه بررسی شوي دي. دا معلومه نه ده چې هغه قضیې چې دی دفترونو بررسی کړي د داخله وزارت له خوا ور معرفی شوي او که د دوی د شکایاتو په هکله خپلواکه تحقیق نتیجه ده.

¹⁸⁰ دغه رقم رسمي نیوني او استوني معلومات دتوقیفیانو، راجستر کتاب، څارنوالی، او قضاتوپه شمول د ۱۱۶ منازعي اړوند قضایاوو د معلوماتو څخه تر لاسه شو. دکومو په اړوند چې یوناما توانیدلې وه چې اړین معلومات راجمع کړي.

سلنه د ۳۰ ورځو له پاره ساتل شوی وو. دغه توقیفیانو مخکې لدی چی ۹۰/۱۲۴ ریاست ته واستول شوی اوسط توگه څلور ورځی د ملی امنیت توقیف کی تیری کړی ¹⁸¹.

- ملی امنیت ۱۷/۴۰ ریاست مرکزی توقیف خانه کی توقیفیان اوسط توگه د ۱۲۶ ورځو له پاره ساتل شوی وو. ¹⁸² پداسی حال کی چی د نافذه قانون پر بنسټ په رسمی توگه، دغه ځای توقیف خانه نه ده، خو عمل کی ورڅخه کار اخستل کیږی.
- منازعی اړوند توقیفیان د ملی پولیسو توقیف خانه کی اوسط توگه د ۷ ورځو له پاره ساتل کیدل، ۵۵ سلنه د ۷۲ ساعتو څخه زیات وخت له پاره مخکې له متهم کیدو او لیږلو پاتی شوی. ¹⁸³
- هغه توقیفیان چی د نړیوالو ځواکونو له خوا نیول شوی اوسط توگه ۱۱ ورځی توقیف کی ساتل شوی مخکې له دی چی ملی پولیسو یا ملی امنیت نظارت ته ولیږل شی. ¹⁸⁴

دغه موندنی رامنځته شوی تشویش تقویه کوی چی کله توقیفی "خپل ځان دهغه چا په لاس کی وینی کوم چی د بررسی مسولیت هم لری او له همدی کیله علاقمند وی چی اقرار او نور معلومات تر لاسه کړی ترڅو قضیه حل شی". ¹⁸⁵ پداسی حال کی چی ۴۶ سلنه منازعی اړوند توقیفیان چی یوناما مرکه ورسره کړی د محکمې څخه مخکې توقیف موده کی شکنجی تجربه کړی، یواځی یوسلنه د یادو توقیفیانو ویلی چی د عدلیه وزارت محابس، توقیف خانه، او ماشومانو اصلاح او تربیت مرکز کی بد رفتاری ورسره شوی. ¹⁸⁶ د یوناما موندنی څرگندوی چی د تعیین شوی میعاد په پام کی نه نیولو او عدم مراعات په صورت کی چی توقیفی د ملی پولیسو او ملی امنیت توقیف کی د ډیری مودی لپاره پاتی کیږی، دا د خپل سری توقیف سبب گرځی او د شکنجی پر وړاندی د توقیفی د لا زیات زیانمندی سبب گرځی.

دافغانستان اساسی قانون او جزا قانون، که څه هم په کی د زیاتو قانونی طی مراحلو مصونیتو او قانونی حراست پیشینی شوی چی شکنجه، بد رفتاری او غیرقانونی توقیف په جزایی سیستم کی منع شوی. اساسی قانون او د جزایی اجرائو موقت قانون دواړه قضاتو ته لارښونه کوی چی ټول شواهد د اقرار په شمول چی جبر سره اخیستل شوی اوسی رد کړی. ¹⁸⁷ پولیس او څارنوالان باید چی روښانه توگه د وخت پیروی (مراعت) وکړی کوم چی د جزایی اجرائو موقت قانون کی د عاجلو بررسیو غوښتونکی دی او توقیفی هغومره وخت توقیف کی وساتل شی څومره چی ضروری اوسی. توقیفی حق لری چی د نیونی پروخت کی مدافع وکیل ولری. ¹⁸⁸

د جرم د واردولو لپاره له جبری اقرار څخه استفاده

دقانونی مصونیت برخلاف، قانونی طی مراحلو تضمین په دوامداره توگه په عمل کی، څرنگه چی د دی راپور موندنی یی څرگندوی، په ټول جزایی اجرائو سیستم کی له نظره غورځول کیږی. د قانون تطبیقونکی او څارنوالان په بشپړه توگه د په محکمه کی د خپل عدلی تعقیب لپاره د مدعی علیه پر جرم اقرار باندی تکیه کوی. په دی ترتیب محکمې په خپل ځای کی په ډیرو لږو حالاتو کی دا څیری چی اقرار به په جبری توگه اخستل شوی وی، حتی که مدعی علیه یا مدافع وکیل د محکمې په دروان کی اعتراض هم وکړی. داسی بنکاری چی نه پولیس،

¹⁸¹ دغه رقم دتوقیفیانو له خوا دتوقیف مودی په اساس جوړ شوی کوم چی دوی ۹۰/۱۲۴ ریاست توقیف خانه کی تیر کړی.

¹⁸² دارقم دتوقیفیانو دمعلوماتو په اساس جوړ شوی چی دملی امنیت ۱۷/۴۰ ریاست مرکزی توقیف خانه کی تیر کړی .

¹⁸³ دا ارقام د راجستر په کتابونو کی احصائیو، څارنوالانو او قاضیانو څخه اخیستل شوی چی د شخړی اړوند ۳۸ قضی په کی شاملیږی چی یوناما د هغوی په هکله معلومات راغونډ کړای شول.

¹⁸⁴ دا ارقام د هغو معلوماتو پر اساس ولاړ دی چی توقیفیانو په توقیفخانه کی د خپل توقیف د دوران په هکله شریک کړی دی چی د نړیوالو نظامی ځواکونو له خوا پر مخ بیول کیږی. یوناما د داسی ۴۹ توقیفیانو سره مرکی کړی چی معلومات یی ورکړی.

¹⁸⁵ A/HRC/13/39/Add.5, para. 88.

¹⁸⁶ توقیفی نمبر ۱۰۴ ادعا کړی چی نوموری دمحبس مدیر له خوا وهل شوی وو.

¹⁸⁷ داساسی قانون پر بنسټ، "وینا، اقرار یا شهادت چی دمتهم یا بل شخص څخه په جبر سره تر لاسه شوی اوسی باطل دی. جرم باندی اقرار په رضایت سره دباصلاحیته محکمې کی دقاضی پر وړاندی اوسی". (اساسی قانون، ۳۱ ماده) جزای اجرائو موقت قانون ۵ ماده ۴ - ۵ بند او ۷ ماده وایی چی "مظنون او متهم باید دهیڅ ډول تهدید او قزیکی او روانی فشار لاندی ونه نیول شی". کوم چی "دهغوی اقرار یا وینا باید په بشپړه توگه ازاده فضاکی تر لاسه شی"، او هغه شواهد چی غیر قانونی یا قانون په پام کی نه نیولو سره جمع شوی اوسی اعتبار نلری او باید چی محکمه دهغی پر بنسټ حکم ونکړی.

¹⁸⁸ اساسی قانون، ۳۱ ماده: جزای اجرائو موقت قانون ۳۲ (۳) او ۳۸ مادی.

نه ملی امنیت، نه څارنوالان او نه هم قضات د دارنگه معلوماتو اعتبار، د اتهام بنسټ، صورت دعوا او ترلاسه شوی شواهد، چې په روښانه توګه په غیرقانوني لارو ترلاسه شوی، تر پوښتنې لاندې راولی.

یاد شوی اعمال د افغانستان قانون څخه سرغړونه ده، نړیوال بشري حقونو او معیارونو او د متخصصینو د نظر سره سمون نه لری چې هغوی په دی عقیده دی چې که معلومات د شکنجی له لاری ترلاسه شوی اوسی، اعتبار نلری او د یوشخص مجر موالی او بیګناهی باندی دلالت نشی کولای.

دقانونی وخت د حد او په پروسیجرونو کی د مصونیتونو نه رعایت

ملی پولیس او د ملی امنیت مسؤلین د وخت ټاکلی مودی او قانونی هدایاتو ته د بندی د ساتلو د ځای په برخه کی اهمیت نه ورکوی چې د توقیف قانونیت تر سوال لاندی راولی او داسی حالات منځ ته راوړی چې په هغی کی په جبر سره اقرار اخیستل ډیر عام وی. لکه څنګه چې قانونی پروسه پر مخ ځی، هماغه شان قانون دا لازمی کوی چې مظنون، متهم یا محکوم شوی باید له یو ځای څخه بل ځای ته منتقل کړای شی – یعنی د ملی پولیسو او یا ملی امنیت له توقیف ځای څخه محبس ته واستول شی.

دجراي اجرااتو موقت قانون پربنسټ، پولیس باید چې مظنون د ۷۲ ساعتو څخه زیاتی مودی له پاره توقیف کی ونه ساتی کله چې دوی لمړنی تحقیقات وکړی، یوشخص باندی اتهام واردوی او دوسیه ابتدایی څارنوال ته سپاری، څوک چې د پولیس ادعا د توقیف لپاره تاییدوی.¹⁸⁹ یوځل چې توقیفی په جرم باندی متهم شی څارنوال د نیونی له ورځی څخه حد اکثر ۳۰ ورځی وخت لری ترڅو تحقیقات وکړی او د نوموړی مظنون په وړاندی اتهام نامه جوړه.¹⁹⁰ پدی مرحله کی، توقیفی باید چې توقیف ځانی ته انتقال شی چې د عدلیه وزارت د محابسو عمومی ریاست له خوا اداره کیږی.¹⁹¹

دتوقیف خانو د مسؤولیت جلا والی په دی منظور طرح شوی چې تضمین شی چې توقیفی د اوږد وخت له پاره یواځی د تحقیق مسؤلینو اختیار کی پاتی نشی ترڅو په جبر او بدرفتاری سره د اقرار اخستلو څخه مصون واوسی. دغه مصونیت ډیر ضروری دی ځکه چې د جزایی اجرااتو قانون کله چې یوشخص ونیول شی د تحقیقاتو لومړی مرحله کی قضاییه قوی ته د توقیف قانونی والی باندی د نظارت واک نه دی ورکړی. برعکس د ډیر لږ قضایی نظارت لاندی څارنوال دا اختیار لری چې د اتهام د واردیدو څخه د محاکمی پوری وخت لنډ کړی یا یی اوږد کړی.¹⁹²

زیات شمیر څارنوالان د ملی امنیت ضد قضایاوو کی خپل د تحقیق صلاحیت ملی امنیت ته ورکوی او انتظار باسی ترڅو چې ملی امنیت خپلی لمړنی څیړنی پای ته ورسوی او توقیفی دعدلیه وزارت محبس ته واستول شی بیا توقیفی څخه تحقیق کوی چې دا شاید څومیاشتی ونیسی.

ځینو قضایاوو کی څارنوال خپله صورت دعوا د ملی امنیت له خوا راټولو شوو معلوماتو پربنسټ جوړوی. د څارنوالانو د صلاحیت انتقال دغه سیستم د دی معنی لری چې ځینی توقیفیان د ابتدایه محکمی پیل پوری نه څارنوال او نه هم قاضی سره کتلای شی چې د نیونی وخت څخه ددری میاشتو پوری داوخت غول کیدی

¹⁸⁹ پولیس قانون ۱۵ او ۲۵ مادی، او جزای اجرااتو موقت قانون ۳۱ ماده عدلی پولیس ته حکم کوی چې ۲۴ ساعتونوکی باید مظنون څخه پوښتنی وکړی او نوموړی ته دنیول کیدو دلایل روښانه شی. لدی وروسته د ۳۴ مادی پربنسټ څارنوال ۴۸ ساعتونوکی دپولیس پوښتنی تایید کړی او پولیس تحقیقات مطالعه کړی.

¹⁹⁰ دا ۳۰ ورځی هغه ۷۲ ساعته چې د نیوونکی اداری سره شخص تیر کړی هم په بر کی نیسی چې د سیاسی او مدنی حقونو نړیوال کمیسیون په ۳۱ او ۳۴ مادو کی راغلی چې د توقیفی د نیول کیدو له وخت څخه تر ۱۵ ورځو پوری څارنوال ته وخت ورکوی چې خپل تحقیق تمام کړی او صورت دعوا جوړه کړی او یا اتهام رد کړی او شخص خوشی کړی. (د نوموړی کنوانسیون ۳۶مه ماده) که دعوی جوړه شی، محکمه باید د دعوی یوه کاپی توقیفی ته ولیری او د محاکمی لپاره باید یوه نیټه تعیینه کړی.

¹⁹¹ داد قضاییه قوی مسؤلینو عمومی نظردی، که څه هم قانون په څرکنده توګه د توقیف ځانی او توقیف په هکله کوم روښانه تعریف نلری. دمحابسو او توقیف ځایونو قانون، رسمی جریده شمیره ۹۲۳ (۲۰۰۷ کال جولای ۱) ۷ ماده. ددی راپور لیکلو په وخت کی وزیرانو شورا پریکړه کړیوه چې پرته دماشومانو داصلاح او تربیت ځایونو دټولو محابسو او توقیف خانو مسؤولیت دعدلیه وزارت څخه کورنیو چارو وزارت ته انتقال کړی. دضرورت وړ قانون تغییرات تر لاس لاندی وو. یوناما مرکه د عدلیه وزارت دمحابسو عمومی رییس سره، ۲۰۱۱ جون ۷.

¹⁹² جزای اجرااتو موقت قانون ۶ او ۵۳ مادی ۳ بند ب پراګراف.

شی. 193 د داسی سیستم نه موجودیت چی هغی کی توقیفی وکرای شی خپل توقیف قانونیت باندی محکمی ته اعتراض وکړی، دا حالت دافغانستان مکلفیت څخه چی د مدنی اوسپاسی حقونو نړیوال کنوانسیون پروراندی یی لری "دا تضمین چی هر افغان نیول شوی یا توقیفی هرڅه ژر محکمی ته یا نورو عدلی نهادونوته وړاندی شی.... او هم د افغانستان اساسی قانون څخه چی افراد د خپل سری توقیف څخه ساتی" سرغرونه ده.¹⁹⁴

اکثر ملی پولیسو او ملی امنیت مسؤلینو یوناما ته ویلی چی دوی نشی کولای قانونی وخت مراعات کړی ځکه ۷۲ ساعته لږ وخت دی چی موثره تحقیقات اوبررسی وکړی او د توقیفی پر وړاندی معلومات جمع کړی په ځانگری توگه ملی امنیت ضد قضایاوکی. دوی همدارنگه لوجیسټیکی ستونزی هم یادی کړی. د توقیف پرسونل ضرورت هغه ځایونوکی چی خراب سرکونه لری، خراب امنیت، د توقیف ځای او د نیونی ترمنځ اوږد واټن، نامناسب او محدوده عدلی بشری منابع هغه دلایل دی چی د ۷۲ ساعتونو نه مراعت کولو باعث گرځی.

د ملی امنیت اړوند متهمو افرادو د تحقیقاتو او د دوسبو وړاندی وړلو په برخه کی د جزایی اجراتو د موقت قانون هر ډول بیا کتنه باید د توقیفیانو د قانونی مصونیت او نور تضمینونه، لکه د نیول کیدو له شیبی څخه مدافع وکیل ته لاسرسی، او دا حق چی ډیر ژر د یو با اعتباره محکمی پر وړاندی حضور ومومی او خپل د نیول کیدلو قانونیت معلومه کړی، لا پیاوړی کړی.

مدافع وکیل ته محدوده لاس رسی

مدافع وکیل ته لاسرسی نه لرل بله ستونزه ده چی د قانونی طی مراحل څخه تخطی جدی کوی چی د ملی امنیت او ملی پولیس د جبری اقرار اخیستلو او شکنجی، او د توقیف د سلسلی او وخت د مراعات مخنیوی کوی. د افغانستان قانون پر اساس یو توقیفی په ټولو مرحلو کی د مدافع وکیل لرلو حق لری، ولی له ۳۲۴ تنو څخه چی یوناما د ملی پولیس او ملی امنیت توقیف خانو کی مرکی ورسره کړی، یواځی یوتن ویلی چی مدافع وکیل ته یی لاس رسی درلود. تقریباً ټولو مدافع وکیلانو او حقوقی مرسته کوونکو یوناما ته ویلی چی دوی ډیره محدوده لاس رسی د ملی امنیت توقیف خانو ته لری ځکه چی د ملی امنیت کارمندان توقیفیانو ته د دوی د لاس رسی مانع کیږی. د ملی امنیت مسؤلینو په زیاتو قضایاو کی تایید کړی چی دوی فکر کوی چی د مدافع وکیلانو لاس رسی توقیفیانو ته د ملی امنیت د تحقیقاتو مانع گرځی. وکیل مدافع ته د توقیفیانو د لاسرسی په هکله د یوناما د سوال په ځواب کی د ملی امنیت د یوی ولایتی توقیف خانی مسؤل نظر د ملی امنیت مسؤلینو عمومی نظر بنسکارندوی کوی:

*البته چی نه! مدافع وکیلان مخکی د محکمی نه توقیفیانو ته لاسرسی نه لری: دا د ملی امنیت له اصولو څخه دی... مدافع وکیلان په موکل باندی نفوذ لرلای شی او شاید چی بررسی د خطر سره مخ کړی. که چیری مونږ مدافع وکیلانو ته اجازه ورکړو چی زموږ توقیفیانو سره معامله وکړی، دوی به زموږ کار ته زیان ورسوی. د نیول شوی شخص تحقیق باید د بهرنیو وگرو په غیاب کی وشی.*¹⁹⁵

د ملی امنیت څارنوال ځینو ولایتونو کی دا ستونزی تایید کړی، ویی ویل "د دوه کلونو موده کی زه دلته یم، یوه قضیه هم راته معلومه نه ده چی مدافع وکیل د خپل موکل سره د ملی امنیت توقیف خانه کی لیدلی وی" ¹⁹⁶ د ملی امنیت هیڅ یو مسؤل هم معلومات نه درلودل چی توقیفی دتوقیف ټولو مرحلوکی دمدافع وکیل لرلو حق لری.¹⁹⁷

په عمل کی، تحقیقاتو او نورو بررسیو دوران کی د توقیفیانو څخه استازیتوب نه کیږی. یواځی یوتن له ۳۲۴ منازعی اړوند توقیفیانو څخه چی ملی امنیت او ملی پولیسو توقیف خانوکی یوناما مرکی ورسره کړی ویلی چی نوموړی مدافع وکیل ته لاس رسی درلود. څلویښت سلنه منازعی اړوند توقیفیان او محبوسین وروسته له هغی چی

¹⁹³ پورتنی ماخذ

¹⁹⁴ دمدنی او سیاسی حقونو نړیوال کنوانسیون، ۹ ماده (۱) او (۳) بند او دافغانستان اساسی قانون ۲۳ مادی (۱) (۳) بندونه، ۲۴ مادی (۱) او ۲۷ مادی (۱) (۲) بند.

¹⁹⁵ دملی امنیت لایتی دفتر مسؤل سره مرکه، ۲۰۱۱ اپریل ۱۷.

¹⁹⁶ دیو ولایت ملی امنیت څارنوال سره مرکه، ۲۰۱۰ نومبر.

¹⁹⁷ دملی امنیت مسؤلینو په دری ولایتونوکی یوناماته ویلی چی مدافع وکیلان اجازه نلری چی ددوی توقیف خانو ته لاس رسی ولری. (دملی امنیت ولایت مسؤلینو یا دملی امنیت ۱۷/۴۰ ریاست مسؤل سره په دری ولایتو کی مرکه ۲۰۱۰ اکتوبر او نومبر او اپریل ۲۰۱۱).

عدلیه وزارت اړوند توقیف ځایونو ته انتقال شوی ویلی دی چې دوی مدافع وکیل درلود. عمومی توګه هغه توقیفیانو چې دفاع ورڅخه شوی وه (مدافع وکیل بی درلود) ویلی دی چې مدافع وکیل یې د ابتدایه محکمې جریان کی او یا هم وروسته نیولی دی.

۸- د حکومت او نړیوالو غبرګون (ځواب)

د افغانستان حکومت

د عدلی سیستم اصلاح او پراختیا له پاره د حکومت اولویتونه، د عدلی سیستم د ضعف تصدیق کوی. په دی کی د ډونرانو د مرستو او ملی پانګونې ستراتیژیک استعمال له لاری د خپل سر توقیفونو او د محبوسینو د حقوقو محافظت او پراختیا ته ضرورت شاملیږی. ملی پراختیا ستراتیژي او د قانون او عدالت د ټولو لپاره د ملی اولویتونو پروګرام د اولویتونو کلیدی اهداف مشخصوی چې د قانون د تطبیق او عدلی سیستم حاکمیت (د ۲۰۱۰ اګست څخه ۲۰۱۳ پوری) په لاره کی د هیواد د عدلی ادارو پرمختیا او د ډونرانو مرستو ته جهت ورکوی.

د محبوسینو حقوقو په هکله، د قانون او عدالت د ټولو له پاره د ملی اولویت پروګرام خپل هدف ټاکي چې "د افغانانو باور پر دی چې قانون قانون کولای شی د دوی څخه محافظت او دفاع وکړی دیو فر یا یو ملت په توګه" ورغوی. د توقیف د لازیات مسؤلانه تدابیرو د عملی کولو له لاری د محبوسینو د بشري حقوقو پراختیا، د دی یوه متوقعه نتیجه ده.

په دی تدابیرو کی د هغو افزارو معرفی چې توقیفیان په لا ښه توګه تعقیبوی او په لا روښانه توګه یې تنظیموی، چې در توقیفیانو د قضیو د تعقیب سیستم به په کی وی، د مرکزی محبس ریاست ته د محبوسینو په هکله د ټولو معلوماتو د مجموعی انتقال، د عدلی طب د شواهدو د وړاندی کولو او ساتلو د میکانیزم رامنځ ته کول، او د محبوسینو د غیر قانونی توقیف په صورت کی د جبران په نظر کی نیول، د خپل سری توقیفونو د واقعاتو په شمول، راځی. که چیری په سمه توګه تطبیق شی، دا ټول تدابیر به د شکنجی او ناوړه چلند په وړاندی د مصؤنیت په توګه عمل وکړی او د طرح کولو موخه یې پر اقرار باندی د محاکمی د اساسی شواهدو د منبع په توګه د عدلی جزایی سیستم اتکاء کمول دی.¹⁹⁸

د حکومت او نړیوالو د قانون د حاکمیت د اصلاحاتو تأکید هم د فساد پر وړاندی پر مبارزی او له صلاحیت څخه سوء استفاده باندی دی او د ملی ادارو د نظارت لپاره یې ځانګړی تدابیر وړاندی کړی دی. د قضایی قوانینو اصلاح د قانونی طی مراحلو د ضمانتونو پر حمایت او پر قانونی خونديتوبونو تمرکز لری چې تر دی دمه د دی راپور د موندنو له مخی یې دواړه مثبت او منفي نتایج لرلی دی.

د ماشومانو به برخه کی، د افغانستان حکومت او ملګرو ملتونو د ۲۰۱۱ کال د جنوری په ۳۰ مه ملی امنیتي ځواکونو کی د ماشومانو د جذب او استعمال د مخنیوی کاری پلان لاسلیک کړ. دا کاری پلان هغه فعالیتونه احتوا کوی چې دا ډاډمنوی چې هغه ماشومانو سره چې تصور کیږی د وسله والو ډلو سره تړاو لری د ماشومانو د عدلی نړیوالو معیارونو سره سم چلند وشي، او دا چې د داخلی وزارت، ملی امنیت او د دفاع وزارت د هغو ماشومانو د ځانګړو قضایاوو د پر مخ بیولو په خاطر چې د وسله والو ډلو سره تړاو لری او نیول کیږی، ځانګړی ترینګ ورکړی او پروسیجرونه جوړ کړی. د دی پلان د تطبیق د قاعدی راپور هم ملی امنیت مکلفوی چې د ملی امنیت کارکوونکو له خوا د ۱۸ کلونو څخه کمو توقیفیانو سره د ناوړه چلند واقعاتو کی تحقیات وکړی او عاملین یې عزل کړی.

نړیوال همکاران

د افغانستان نړیوال شریکان او ډونران له ډیرو کلونو راهیسی د افغانستان د جزایی عدلی سیستم سره تخنیکي مرستی کوی او ملاتړ یې کوی تر څو قوانین، عملی پروسیجرونه او د ملی امنیت او ملی پولیسو په شمول مسلکی برخورد لا هم ښه شی. د امریکي د عدلی او خارجه وزارتونو د ملی امنیت څارنوالانو ته ډیری تربیوی

¹⁹⁸ د ملی الویت پروګرام د قانون او عدالت ټولوله پاره (حکومت داری پرګرام ۵)، جون ۲۰۱۱.

مرستی کړی دی چی د جرایمو د لوی کاری گروپ او د ډونرانو د مرستو پروگرامونو له لاری عملی شوی.¹⁹⁹ همدا شان، گن شمیر قاضیانو، څارنوالانو او جنایی تحقیق کوونکو ته به داخله وزارت او ملی پولیسو کی د مسلکی تریننگونو، ظرفیت لوړولو او مهارتونو د ودی پروگرامونه تطبیق شوی دی چی هدف یی د دوی د مسلکی ظرفیت ښه کول او د جرایمو، بی ثباتی او تروریزم پر وړاندی د مبارزی مؤثریت لوړل و.²⁰⁰

د ملی امنیت پرسونل لپاره د توقیف، استخباراتو راټولو او تحقیق کولو په برخه کی د نړیوالو مادی مرستی او د حمایت اندازه لا په عامه توگه معلومه نه ده. د مختلفو سفارتونو استازو یوناما ته څرگنده کړه چی د نړیوالو مرستندویو تر منځ یو د هماهنگی میکانیزم شته چی د هڅو له دوگانگی څخه مخنیوی کوی. ډونرانو هم د زیاتو غوښتنو سره سره په دی هکله زیات معلومات شریک نه کړل.

ویل کیږی چی ملی امنیت له جرمنی، بریتانیا، او امریکی څخه تخنیکي مرستی او تریننگ ترلاسه کوی.²⁰¹ د امریکی د عدلیه وزارت د بیلابیلو عدلی پروگرامونو له لاری گن شمیر د عدلی سکتور مشاورینو ملی امنیت ته مشوری او مرستی رسولی دی چی د جرایمو د لوی کاری ډلی له لاری او د مستقیمو مرستو پروگرامونو په ذریعه د ملی امنیت مختلفو ادارو ته رسول شوی دی.²⁰² د امریکی خارجه وزارت د ملی امنیت د تربیی لپاره قراردادی کارکوونکی استخداموی. دا معلومه نه دی چی په دی تریننگونو کی د بشری حقونو برخه هم شامله ده او که نه.

په توقیف خانو کی د ملی امنیت ناوړه چلند او د استخباراتو راټولو ناوړه لاری کیدای شی د احتساب د تدابیرو د عملی کولو، د نظارت تطبیق او د قوانینو او پالیسی گانو د اصلاح او ملی امنیت کارکوونکو ته د شکنجی او زور او نورو غیر قانونی لارو څخه بغیر د توقیفیانو سره د مصاحبو د تریننگ په برخه کی هڅو شریکولو له لاری سمیدلای شی. یوناما په دی باور ده چی داسی هڅی چی د نړیوال حمایت لاندی تربیوی پروگرامونه او د مرستو د پروژي او پروگرامونه عملی شی (لکه څنگه چی د حکومت نورو ادارو سره شوی)، به مرسته وکړی چی ملی امنیت سره مرسته وکړی چی د شکنجی او ناوړه چلند څخه لاس واخلی او دا هڅی باید د مناسبو خونديتوبونو او د ضرورت وړ کوبښ سره ملی وی.

۹- پایله (حل)

یوناما د خپل توقیف خانو د نظارت په مرسته د ملی امنیت او ملی پولیسو په یو شمیر توقیف خانو کی په سیستماتیکه توگه د شکنجی او ناوړه چلند قوی نمونی او کرنی وموندلی. په ډیرو نورو داسی تسهیلاتو کی، یوناما د ناوړه چلند کرنی او ادعاوی مستندی کړی چی د شکنجی او ناوړه چلند د احتمال تشویش زیاتوی. دا ادعا گانی وړاندی پلټنی او تحقیق او د ټولو مراجعو له خوا عاجل اقدام غواړی. د تحقیق د هغو میتودونو استعمال لکه څوړندول، وهل، برقی شاک ورکول، په سختو شرایطو کی راوستل، او پر جنسی تیری تهدیدول د نړیوال بشری حقونو قانونی او معیارونو، د افغانستان قوانینو او امنیتي ځواکونو د مسلکی معیارونو له مخی د منلو وړ نه دی. بالخصوص، هغه ناوړه سلوک چی د توقیف شوو ماشومانو پر وړاندی وموندل شو، په ښکاره دا څرگندوی چی باید ملی امنیت او ملی پولیس په عاجله توگه اصلاحی اقدامات وکړی تر څو مناسب نظارت او احتساب په ټولو سطحو کی تأمین کړی.

ملی امنیت او ملی پولیس د دی لپاره چی خپل ریکارډ ښه کړی او خپل د بشری حقونو مکلفیتونه پوره کړی، باید په جدی توگه سیستمیک اصلاحات راوی او هر ډول شکنجه او ناوړه چلند ودروی. د دی لپاره چی ټول د

¹⁹⁹ FBI ریس دافغانستان دستروجرایموسره مبارزی نظارتخانه پرنستل غوندی"، اعلامیه، ۲۵،

فبروریو ۲۰۱۰. <http://Kabul.usembassy.gov/pr-02252010.html>

²⁰⁰ دافغانستان له پاره دقانون او حکم وجهی صندوق، کلنی مختگ راپور ۲۰۱۰ (UNDP Afghanistan) لاسرسی وړ په

<http://www.undp.org.af/whowere/undpafghanistan/project/sbgs/prg-otfa.htm>

²⁰¹ Mark Sedra, Geneva Centre for the Democratic Control of Armed Forces, Security Sector Transformation

in Afghanistan, Working paper No. 143, August 2004, www.dcaf.ch/-docs/WP143.pdf

²⁰² داروپا پولیسو قانون حاکمیت سلاکار سره دیوناما لیدنه، ۲۱ جولای ۲۰۱۱، کابل

ملی امنیت او ملی پولیسو کارکوونکی وپوهیږی چی شکنجه څه شی دی او پوه شی چی د دی لارو استعمال د افغانستان د اساسی قانون، جزا قانون او نړیوالو قوانینو له مخی غیر قانونی دی، او د داسی اعمالو کوونکی او هغوی چی سترگی ورڅخه پتی کری باید عدلی تعقیب او انضباطی جزاء سره مخ شی، ځانگری او بیړنیز داخلی تعلیم ته ضرورت دی.

نړیوال حمایت او مرستی کولای شی په دی قوی رول ولوبوی. د مرستندویه هیوادونو د تمویل پریکړی باید پر دی ولاړی وی چی ملی امنیت او ملی پولیس د شکنجی له منځه وړلو او د تحقیق د ناوړه لارو څخه د نه استفادی لپاره اقدام وکړی چی باید د مناسبو خونديتوبونو سره یوځای وی. باید د تحقیق په هغه میتودونو کی چی فشار په کی نه وی، د محاسبو معاصر مدیریت او اداره او د شکنجی د منع او د قانونی تحفظ د احترام په برخه کی د ملی قانونی نورمونو او نړیوالو معیارونو، او قانونی طی مراحلو حق په برخه کی ټریننگ ورکول ډیر حیاتی ارزښت لری. په اوسنیو حالاتو کی چی له نړیوالو امنیتی ځواکونو څخه امنیتی مسؤلیت ملی امنیتی ځواکونو ته انتقالیږی، دا لازمی او ډیره مهمه ده چی ملی امنیت او ملی پولیس توقیفیانو سره ناوړه سلوک نه کوی او د خپل سری توقیف او غلط سلوک له وجی نارضایتی گانی لا ډیری نه کوی.

یوناما د شکنجی او ناوړه سلوک او د پخپل سر توقیف د ستونزو د له منځه وړلو په موخه مشخصی سپارښتنی کوی چی د اصلاح او پر وخت مرستی او همکاری په روحیه یی افغان چارواکو او نړیوالو شریکبانو ته وړاندی کوی.

۱۰- سپارښتنې

د ملی امنیت ریاست ته:

- د ملی امنیت په ټولو توقیف خانو کې باید ژرتر ژره داسې اقدامات ونيول شي چې شکنجه او ناوړه چلند ودرول شي بالخصوص په هغه توقیف ځایونو کې چې داسې اعمال د تحقیق د میتود په توګه کارول کېږي:
- د هرات، کندهار، خوست او لغمان ولایتي دفترونو او په کابل کې د دی ریاست د تروریزم ضد مبارزې د ۱۲۴/۹۰ ریاست په توقیف خانو کې د ملی امنیت د شکنجې او بدرفتارۍ ټولو راپورونو په هکله دی تحقیق وکړي. هغه کارکوونکي چې مسؤل ګڼل کېږي باید له دندې څخه لیري، عدلی تعقیب او مجازات شي. خپلواکه ناظرینو ته دی اجازه ورکړ شي تر څو له دغو تحقیقاتو څخه نظارت وکړي. د دغو تحقیقاتو د موندنو او اصلاحی اقداماتو په هکله دی په ښکاره راپور ورکړي شي.
- ژرتر ژره دی لارښوونې صادر کړي چې په او ناوړه چلند په ټولو حالتونو کې او د ملی امنیت ریاست ټولو کارکوونکو لپاره منع کړي. او هغوی او د دوی امرین دی له دی څخه خبر کړي چې د دغسې اعمالو د ارتکاب، امرورکونې یا پټونې په صورت کې به عدلی تعقیب او مجازات کېږي.
- ټولو مستقلو ناظرینو ته، د افغانستان د بشر د حقونو خپلواک کمیسیون، یوناما، د سره صلیب نړیوالی کمیټې او نورو ته دی د ملی امنیت په ټولو توقیف ځایونو کې د بشپړ، دوامداره او بی له ځنډه نظارت اجازه ورکړي.
- د ملی امنیت ریاست د فعالیتونو او د توقیف خانو څخه د نظارت د کمیسیون د کار طریقې ته دی بیا کتنه وشي، تشخیص دی کړي چې ولې دغه کمیسیون په یادو شوو توقیف خانو کې ترسره شوی شکنجې نه دی رابرسیره کړي. داسې روشونه دی خپل کړي چې په راتلونکي کې د توقیف خانو موثر نظارت تأمین کړي.
- د بهرنی احتساب یو میکانیزم دی تطبیق کړي چې د ملی امنیت په توقیف خانو کې د ناوړه چلند راپورونو په برخه کې خپلواکه او رڼو تحقیقاتو ته اجازه ورکړي.
- داښمنه دی کړي چې د ملی امنیت ټول مستنطقین او د هغوی امرینو ته د تحقیق د قانونی او مؤثرو کړنلارو، تحقیق د بدیلو لارو (لکه عدلی طب) په برخه کې او د داخلی او نړیوالو قوانینو په هکله چې شکنجه او ناوړه سلوک منع کوي، د نړیوالو شریکبانو په مرسته ترینګ ورکړل شي.
- هغه پالیسي ګانې او کړنې دی تعدیل کړي چې مدافع وکیلانو ته اجازه ورکوي تر څو توقیفیانو ته لاس رسې ولري. مدافع وکیلانو ته د دی اجازه هم ورکړ شي چې له ټولو توقیف خانو څخه لیدنه وکړي او حقوقی خدمات ټولو توقیفیانو ته د محاکمې په هره مرحله کې د افغانستان د قوانینو سره سم وړاندې کړي.
- توقیفی سره د کورنۍ د غړو د لیدنې پ هکله پالیسي دی تعدیل کړای شي. ژر تر ژره دی د توقیفی کورنۍ د توقیفی له حال څخه خبره کړي او د ملی امنیت د نیونې په صورت کې د ډیر مشخص او معقول دلیل په موجودیت کې دی که د کورنۍ بیړنۍ خبرونه ممکنه نه وي، حد اکثر تر ۱۸ ساعتونو پوری کورنۍ خبره کړي. د کورنۍ غړو ته دی د توقیفی د لیدلو اجازه ورکړي.

دافغانستان ملی پولیس ته:

- ژر تر ژره دی داسې اقدامات ونیسي چې شکنجه او ناوړه چلند ودرول شي:
- د ملی پولیسو په ټولو نظارتخانو کې دی د شکنجې او بدرفتارۍ ټولو راپورونو په هکله تحقیق وکړي، او هغه کارکوونکي چې مسؤل ګڼل کېږي باید له دندې څخه لیري، عدلی تعقیب، اظباطی اقداماتو سره مخ او مجازات شي.

- د ټولو تحقیقاتو خپلواکه نظارت او د موندنو او اصلاحی اقداماتو په هکله په آزاده توګه رپورټ ورکولو ته دی اجازه ورکړی.
- د افغانستان د بشري حقونو خپلواک کمیسیون، یوناما، د سره صلیب نړیوالی کمیټی او نورو خپلواکه ناظرینوت دی د ملی پولیسو او داخله وزارت په ټولو نظارتخانو کې د نظارت اجازه وکړی.
- داسی هدايات دی صادر او عملی کړی چی په هغو کی پولیسو ته هدایت ورکړ شی چی د جنایی تحقیقاتو د ځانګی، د تروریزم سره د مبارزی ځانګی او یا دی ته ورته نورو ځانګو څخه یوازی یو شمیر محدود افسران کولای شی تحقیقات تر سره کړی. د قانونی او مؤثرو تحقیقاتو او د شکنجی او ناوړه چلند د منع کولو قانونی منع کیدلو په هکله دی د معیاری اجراآتو پروسیجر او لارښودونه صادر کړای شی.

د افغانستان حکومت ته:

- هغه قانونی چوکاټ او پروسیجرونه دی طرح کړی چی د ملی امنیت اجراءات علنی او شفافه کړی، او ډاډمنه دی کړی چی دا قانونی پروسیجرونه د شدیدو جرمی خطاګانو، د ملی امنیت له خوا د بندیانو د شکنجی او ناوړه چلند په شمول، خارجی تحقیقاتو او عدلی تعقیب او په ملکی عدلی سیستم کی رسیدگی ته زمینه برابره کړی.
- د هر ډول نظارتی اداری او د بشري حقونو سازمانونو، د افغانستان د بشري حقونو خپلواک کمیسیون، د سره صلیب نړیوالی کمیټی او یوناما په شمول، ته دی توقیف ځایونو او زندانونو ته لاسرسی تأمین کړی.
- په هر ولایت کی دی په کافی اندازه د مسلکی مدافع وکیلانو شتون ډاډمن کړی.
- د شکنجی او ناوړه چلند د متاثرینو او مصدومینو لپاره دی د معاضی او جبران مؤثر او د لاسرسی وړ میکانیزمونه جوړ کړی.
- د شکنجی، نورو ظالمانه، غیر انسانی یا تحقیروونکو چلندونو او سزاګانو پر ضد دی اختیاری پروتوکول تصویب کړی او یو محلی مؤثر او خپلواک د نظارت یو سیستم دی جوړ کړی (چی کیدای شی د بشري حقونو د خپلواک کمیسیون تر چتر لاندی وی).

ستری محکمی ته:

- د ابتداییه او مرافعه محاکمو قاضیانو ته هدایت ورکړ شی چی د شکنجی او جبری اقرارونو ټولی ادعاګانی وڅیړی او څرنگه چی په اساسی قانون او د جزایی اجراءاتو په موقت قانون کی تصریح شوی دی د شکنجی له لاری د معلوماتو د لاس ته راوړلو روش په جدی توګه منع کړی.

ستری محکمی ، عدلی وزارت ، کورنیو چارو وزارت او پارلمان ته:

- د جزایی اجراءاتو موقت قانون دی بیا وکتل شی او د توقیفی حق چی هرڅه عاجل محکمی ته وړاندی شی باید پیشبینی شی او مخکی د محکمی څخه توقیف باندی اعتراض حق دی د محکمی بیړنی حکم سره سم تضمین شی.

هغه هیوادونو ته چی افغانستان کی سرتیری لری او نورو ښیدخله هیوادونو ته:

- د ملی امنیت ریاست او د افغان ملی پولیسو توقیف خانو او مرکزونو ته چی هلته د شکنجی او ناوړه چلند ادعاګانی موجود دی د توقیفیانو انتقال دی وځنډول شی. د ملی امنیت ریاست د هغو توقیف خانو د نظارتی میکانیزم بیا کتنه دی وکړی چی توقیفیان هلته انتقالیږی او د دی ډاډ دی حاصل شی چی توقیفیان د شکنجی له خطر سره نه مخامخ کیږی.

- د ملی امنیت ریاست او افغان ملی پولیس توقیف خانو ته د انتقال د پالیسی گانو بیا کتنه دی وشی تر څو مناسب ضمانتونه تأمین شی او په گډو عملیاتو کی برخه اخیستل، د مالی منابعو برابرول، د انتقال پروسه، گډی استخباراتی اړیکې او نور روشنو څخه دی د شکنجی د مخنیوی او د پولیس او ملی امنیت د اصلاح د وسایلو په توگه استفاده وشی.
- د ملی پولیسو او ملی امنیت د پرسونل او تسهیلاتو ظرفیت ته دی د توقیفیانو پر بشری حقونو او د توقیف پر طریقو ټریننگ او تربیی له لاری د نړیوالو بشری حقونو معیارونو مطابق وده ورکرای شی.
- د ملی امنیت او ملی پولیسو ټولو مستطقیانو او د هغوی امرینو ته دی د تحقیقاتو پر قانونی او مؤثرو میتودونو او بدیلو د تحقیق روشنو (لکه عدلی طب) ټریننگ په موخه هڅی لا زیاتی کری.

ضمیمه ۱: د تطبیق وړ قانون

۱. د شکنجې، ظالمانه، غیر انساني او سپکاوی نه ډک چلند څخه قانونی مخنیوی

د نړیوال قانون له مخی مکلفیت

څو نړیوال تړونونه، چي افغانستان د هغی عضو دی، شکنجه یی منع کړی ده. د دی له جملی څخه د شکنجی، غیر انساني او سپکاوی نه ډک چلند او سزاگانو پر ضد کنوانسیون، د سیاسی او مدنی حقونو کنوانسیون (آی سی سی پی آر)، د ژنیو د ۱۹۴۹ کال تړونونه، د روم منشور او نړیوال جنایی محکمه او د ماشومانی د حقونو نړیوال قانونو (سی آر سی) ۳۷ مادی لومړی بند څخه عبارت دی²⁰³.

دولت مکلفیت لری چي د شکنجی پر ضد، د هغی منع والی ته درناوی وکړی، او نه تجزیه کیدو نه مفهوم یی دادی چي د دی تعلیق کول او بندیز لگولو کی پاتی راتلل هیڅ جواز نه لری. پرته له کومی استثنا، که د جنگ حالت وی او یا د جنگ گواښ وی، خپل منځی سیاسی شخړی وی یا عمومی اضطرابی حالت، شاید د شکنجی لپاره لاره برابره کړی، چي په هر حالت کی تعذیب منع دی²⁰⁴. د دی سره، د سیاسی او مدنی حقونو د ۴،۲ مادی په رڼا کی هیوادونه د شکنجی، ظالمانه، غیر انساني، تحقیر امیز سلوک د ممانعت په هکله، د سیاسی او مدنی حقونو نړیوال کنوانسیون د ۷ مادی مطابق د خفت مجاز نه لری.

د ملی قانون له مخی مکلفیت

د افغانستان اساسی قانون له مخی د انسان تعذیب منع دی، هیڅوک نشی کولای چي له بل شخص څخه حتی د حقایقو تر لاسه کولو لپاره که څه هم تر تعقیب، نیونی یا توقیف لاندی وی او یا په جزا محکوم وی، د هغه د تعذیب اقدام وکړی یا یی د تعذیب امر ورکړی²⁰⁵. د ۲۰۰۵ کال د اطفالو قانون د ماشومانو پر وړاندی د شدید مجازاتو مخنیوی کوی²⁰⁶.

د افغانستان د جزا قانون له مخی شکنجه جرم دی. د دی قانونی د ۲۷۵ مادی مطابق که یو رسمی مامور د تورن څخه د اعتراف اخستلو په موخه تعذیب کړی، نو د اوږدی مودی په حبس محکومیری چي د پنځه کلونو څخه تر ۱۵ کلونو پوری وی²⁰⁷.

د تعذیب تعریف

په دی راپور کی د تعذیب په هکله تعریف، د شکنجی پر ضد کنوانسیون څخه اخستل شوی دی.

د دی کنوانسیون په هدف، د تعذیب کلمی مفهوم، هغه عمل چي له امله یی په ارادی ډول یو کس ته فزیکي یا روانی، شدید درد او یا زورونه ورکړل کیږی، چي په پایله کی د نوموړی څخه په خپله یا د بل کس په هکله معلومات او یا اعتراف تر لاسه کړی، د یو فعل له امله چي یو کس تر سره کړی وی یا بل څوک د یو فعل مرتکب شوی وی، سزا ورکړل کیږی، یا یو مظنون چي گوندی د یو فعل مرتکب شوی او دا ورباندی په خپله یا دریم کس تهدیدیری او زور باندی اچول کیږی، یا د یو رنگ تبعیض له امله چي د نورو وجوهاتو پر اساس وی، د کوم

²⁰³ د افغانستان دولت د شکنجی پر ضد کنوانسیون ۱۹۸۷ د جون په میاشت کی تصویب کړی، (آی سی سی پی آر) د ۱۹۸۳ د اپریل په میاشت کی، د ۱۹۵۶ د سپتمبر په میاشت کی د ژنیو کنوانسیون (په استثنا د دوه اضافی پروتوکولونو) د ۲۰۰۳ کال د فیبروری په میاشت کی د روم منشور نړیوال جنایی محکمه او په ۱۹۹۴ کی د ماشومانو د حقونو کنوانسیون تصویب کړه.

²⁰⁴ د شکنجی پر ضد کنوانسیون ماده ۲(۲).

²⁰⁵ د افغانستان د اساسی قانون ۲۹ ماده.

²⁰⁶ د اطفالو د قانون ۲۰۰۵، ۷ ماده.

²⁰⁷ قانون جزا ۲۷۵ ماده.

رسمی مرجع په هڅه او رضایت درد او اذیت لامل گرځی تعذیب ویل کیږی²⁰⁸. دا هغه درد او کړاو چې د قانونی د نه مخنیوی وړ او تصادفی محدودیتونو له کبله راپورته کیږی نه شاملیږی.

دا تعریف په څلورو عناصرو مشتمل دی (۱) د شدید درد او اذیت لامل کیږل (۲) ایرادی عمل (۳) د دی له لپاره چې یو معلومات یا اعتراف تر لاسه کړی، سزا ورکړی، تهدید، اجبار او تبعیض وی. (۴) مرتکب رسمی دنده او دولتی موقف ولری، د ایرادی او هدف عناصر د مرتکب خپل ذاتی انگیزو پر ځایی د حالاتو سره سم د ټاکل شوی اهدافو لپاره شامل وی²⁰⁹،.

د شکنجی پر ضد د کنسوانسیون په اساس هیوادونه مکلفیت لری، چې اغیزمن قانونی، اجرایی، عدلی او نور داسی گامونه واخلي، چې د خپل واک لاندی ټولو سیمو کی د تعذیب د کړونو مخنیوی وکړی،.

د شکنجی پر ضد د کنسوانسیون په ډاگه د لاندی کړنو غوښتنه کوی، چې عبارت دی له:

- جرم گنیل. د دی ډاډ ورکول چې د تعذیب ټول انواع د جزاء قانون له مخی جرم دی، په شمول د هغه کړونو چې یو کس د جرم سرته رسولو کی شریک گنیل کیږی یا په شکنجه ورکولو کی ونډه اخلی، او د دغه جرم شدت په نظر کولو سره د مناسب سزا وړ وی.
- پلټنی او او د زیانمن شوی شکایت: کله چې دی د تعذیبولو په هکله معقول او قوی احتمال وجود ولری، نو چټک او بی پری پلټنی دی تر سره شی، د دی ډاډ دی ورکړل شی، چې کوم څوک چې شکنجه شوی د شکایت حق لری، او صلاحیت لرونکو چارواکو له خوا په چټکه او بی طرفانه ډول څیړل شوی، او شکایت کونکی او گواهان د ناوړه چلند او تهدید نه خوندي دی.
- روزنه،،، ټول هغه کسان چې په نیونو او گروپونو کی شامل وی او هم د نیول شوو، توقیف شوو او بندی شوو کسانو سره د رویی د چال چلند اړوند وی د هغوی په روزنه کی د تعذیب د منع والی اړوند د زده کړی او معلوماتو ځایی پر ځایی کول.
- قواعد، لارښونی او طرز العملونه. په توقیف ځایونو، گروپونو یا د توقیف شوو سره چلند کی بنسټی مؤظفینو لپاره، د تعذیب د منع والی په موخه، په صادر شوو، قواعدو او لارښونو کی د شکنجی د ممانعت یادونه وشی، او د گروپونو قواعد، لارښونی، میتودونه، تعاملات او د نظارت او توقیف شوو سره د سلوک په اړه چمتووالی باید په دوامداره او سیستماتیک ډول تر بیا کتنی لاندی ونیول شی، تر څو د تعذیب را منځ ته کیدو مخنیوی وشی.
- اصلاح او بیا رغونه. د دی ډاډ ورکول، چې د شکنجی قربانی درملنه کیږی او د امکان تر حده د بشپړی بیا رغونی لپاره ټول ذرایع په کارول اچول، چې د توان جبری په روښانه او موزون ډول تر سره شی.
- د ممانعت اصول. دا اطمینان ورکول چې، هر هغه بیانیه چې د شکنجی په پایله کی منځ ته راغلی وی، د قضی د جریان پر وخت دی د شواهدو په ډول نه وړاندی کیږی.
- عدم انتقال. نه لیردونی،،، یو کس بل هیواد ته سپارل، چې هلته د هغی د شکنجی کولو قوی امکان وجود ولری²¹⁰،،، سر بیره پر دی که یو کس یو چاته او یا اداری ته د نظارت یا کنترول په موخه ورسپارل کیږی، چې د شکنجی او ناوړه چلن شهرت ولری، یا د ساتنی موزون گامونه نه وی اخستلی، نو دولت مکلفیت لری چې د داسی سپارلو له امله اړوند مرجع ته د امر ورکولو او انتقال کی د گډون له امله مجازات شی چې دا دولت د اغیزناک کړنو څخه یو دی چې د تعذیب مخنیوی وکړی²¹¹.

CAT/C/GC/2 (24 January 2008)

²⁰⁸ د شکنجی پر ضد کنسوانسیون لومړی ماده.

²⁰⁹ د شکنجی په ضد کمیټه، عمومی تبصره ۲ شمیره (د ۲ مادی تطبیق د غړیو هیوادونو لخوا)، CAT/C/GC/2 (24 January 2008).

Para, 9

²¹⁰ د شکنجی پر ضد کنسوانسیون ماده ۲-۴ او ۱۴-۱۰

²¹¹ د شکنجی په ضد کمیټه، عمومی تبصره ۲ شمیره (د ۲ مادی تطبیق د غړیو هیوادونو لخوا)، CAT/C/GC/2 (24 January 2008).

Para, 19

دولت مکلفیت لری چی د ظالمانه ، غیر انسانی او تحقیر کونکی چلند مخنیوی وکړی او یا ده مؤظفینو لخوا مجازات شی که هم دا مکلفیتونه د شکنجی په پرتله زیات پراخه نه دی ²¹².

۲- د خپل سری توقیف قانونی مخنیوی

د نړیوال قانون په اساس تعهدات

د مدنی و سیاسی حقونو نړیوال کنوانسیون چی افغانستان هغه ته ژمن دی څرگندوی چی " هر څوک د آدای او ځانی خونديتوب حق لری. هیڅوک باید په خپل سر توقیف یا ونه نیول شی . هیڅوک باید له خپلی ازادی څخه محروم نشی په استثنا د هغو حالتونو او مقرراتو چی د قانون په اساس تاسیس شوی وی. "

د مدنی او سیاسی حقونو د نړیوال کنوانسیون د ۷ او ۱۴ مادو سره جوړ ۹ ماده د ساتنی اساسی پروسیجرونه چی یو توقیف باید په خپل سر نه وی څرگندوی چی لاندی به ورته اشاره وشی. هر څوک چی توقیف شی باید د نیولو په وخت کی خبر شی چی ولې نیول شوی او د هغه په وړاندی کوم توروته پراخه دی. هر څوک چی د یو جنایی تور په اساس ونیول شی باید ژر تر ژره قاضی یا بل کوم افسر ته چی صلاحیت ولری تر څو قضای واک اعمال کړی راوستل شی او باید چی په یو معقول وخت کی محاکمه شی یا هم پریشودل شی. دا یوه عمومی قاعده نده کوم کس چی د محاکمی لپاره انتظار باسی باید توقیف شی، ددی لپاره چی کس محاکمی لپاره حاضر شی باید چی له هغه څخه ضامن واخستل شی که چیرته خوشی کیږی، او یا هم د قضایی پروسیجرونو په کوم بل پړاو کی تر څو قضاوت عملی شی. د مدنی او سیاسی حقونو نړیوال کنوانسیون همدارنگه څرگندوی چی که کوم څوک د نیولو یا توقیف په وسیلی له خپلی ازادی څخه محروم شو کولای شی چی محکمی ته ورشی تر څو محکمه د هغه د توقیف د غیری قانونی والی په صورت کی د هغه به خوشی کولو امر ورکړی. هر هغه څوک چی د خپل سری توقیف یا نیول کیدو قربانی دی باید چی د جبران یو تعمیم کونکی حق ولری. ²¹³

د ماشومانو د حقونو نړیوال کنوانسیون د ماشومانو حقونه تضمین کوی چی توقیف باید د اخیری وسیلی په توگه د لنډ محال لپاره وکارول شی، د کورنی د لیدلو او د هغوی سره د اړیکو د درلودلو حق کله چی ماشوم په توقیف کی وی، د مدافع وکیل د درلودلو حق، د برأت ذمه حق، ددی حق چی له توروته څخه ژر تر ژره خبرشی، ددی حق چی باید موضوع یی بی له زنده معلومه شی او ددی حق چی په زوره اړ نه ایستل شی چی اقرار وکړی او خپل ځان گناهکار کړی. ²¹⁴

د ملی قانون لاندی تعهدات

د افغانستان اساسی قانون په صریح توگه خپل سری توقیف منع کوی. دا په وسیع توگه د مدنی او سیاسی حقونو د نړیوال کنوانسیون د ۹ مادی (۱) عمومی اصول منعکس کوی. د اساسی قانون ۲۳ ماده (۱) او (۳) بندونه څرگندی چی آدای " د انسان طبعی حق دی" کوم چی دولت یی باید " احترام او ساتنه وکړی".

اساسی قانون شرط بردی چی دا حق د نورو له آزادی او له عامه مصالحو پرته چی د قانون له لیاری تنظیمیری حدود نه لری. او همدارنگه اساسی قانون تشریح کوی چی هیڅوک د قانون له حکمونو پرته توقیفیدای نشی. ²¹⁵

د افغانستان نور ملی قوانین د اساسی قانون دغه ضمانتونه منعکس کوی او د قانونی توقیف لپاره پروسیجرونه تعریف کوی. د ۱۹۷۶ کال د جزا قانون د قانونی توقیف لپاره مواد لری. د جزایی محاکمو د اصولو قانون د قانونی توقیف لپاره عمومی قانونی چوکاټ برابروی.

²¹²-د شکنجی پر ضد کنوانسیون ۱۶ ماده او د آبی سی سی پی ار ۷ ماده .

²¹³ د مدنی او سیاسی حقونو نړیوال کنوانسیون، ۹ (۱) ماده- (۵)

²¹⁴ د ماشومانو د حقونو کنوانسیون، ۳۷ (ب)-(ث) او ۴۰ (۲) (ب) ماده

²¹⁵ د افغانستان اساسی قانون، ۲۴ ماده (۱) او ۴۰ (۲) (ب)

په هر صورت دغه عمومی چوکاټ افغانانو ته دا حق نه ورکوی چې په چټکه توګه قاضی ته د لومړی ځل او بیا په دوری توګه راوستل شی ترڅو د خپل توقیف په نه قانونیت باندی په معقول وخت کې اعتراض وګړی، کوم چې د مدنی او سیاسی حقونو د نړیوال کنوانسیون د ۹ مادی (۳) بند او د افغانستان د اساسی قانون سره سره لګوی.

د پولیسو قانون هغه معیارونه چې د پولیسو د عمل لپاره اړین دی شرحه کوی.²¹⁶ د محابسو او توقیف ځایونو قانون هغه پروسیجرونه شرحه کوی چې د دغو ځایونو د قانونیت اود حالت د نظارت لپاره اړین دی.²¹⁷ د افغانستان اساسی قانون ددی حق ضمانت کوی چې هر څوک کولای شی چې له نیول کیدو سره سم له ځانه د اتهام د لرې کولو لپاره مدافع وکیل وټاکي.²¹⁸ دغه حق د مدافع وکیلانو په قانون کې هم تسجیل شوی دی.²¹⁹

د ماشومانو د سرغړونو قانون د ماشومانو د توقیف لپاره قانونی چوکاټ وضعه کوی او له دولت څخه غواړی چې خاص اقدامات د ماشومانو د حقونو او ګټو د خونديتوب لپاره پورته کړی. ماشوم هغه چاته ویل کیږی چې د ۱۸ کلنی عمر ې نه وی بشپړ کړی. ددی یادونه کوی چې ماشوم باید د خورا لیر مودی لپاره حصارشی. ماشوم باید چې مدافع وکیل ولری او پولیس وظیفه لری تر څو د ماشوم قانونی استازی ته د ماشوم د تورو په اړه خبر ور کړی. همدارنګه، له ماشوم سره باید ځانګړی کرنه ترسره شی چې له بالغو کسانو سره توپیر ولری او ماشوم باید چې د لنډی مودی لپاره توقیف شی. پولیس د ۲۴ ساعتونو د ننه کې باید څارنوال ته معلومات ورکړی او څارنوال یوه اوونۍ وخت لری ترڅو صورت دعوه ترتیب کړی. د توقیف موده صرف کیدایشی د دريو اوونيو لپاره وغزول شی تر څو څارنوال تحقیقات بشپړکړی.²²⁰

د محابسو او توقیف ځایونو قانون بیانوی چې ماشومان او بالغ کسان باید چې یو له بله بیل وساتل شی.²²¹ د ماشومانو د اصلاح او روزنی د مرکزونو قانون ۲ ماده تشریح کوی چې ماشومان باید صرف د ماشومانو د اصلاح او روزنی په مرکزونو کې وساتل شی.²²²

²¹⁶رسمی جریده، ۸۶۲ شمیره (۲۰۰۵)

²¹⁷رسمی جریده، ۸۵۲ شمیره (۲۰۰۵)

²¹⁸د افغانستان اساسی قانون، ۳۱ ماده

²¹⁹رسمی جریده، ۹۳۴ شمیره (۲۰۰۷)

²²⁰د ماشومانو د سرغړونو قانون، ۴، ۸، ۲۲، ۱۵، ۱۳، ۱۱ او ۳۰ ماده

²²¹د محابسو او توقیف ځایونو قانون، ۹ ماده (۴) (۲۰۰۵)

²²²رسمی جریده، ۹۶۹ شمیره (۱۴/۰۱/۲۰۰۹)

ضمیمه ۲: د افغانستان توقیف حایونوکی دمنازعی اړوند توقیفیانو سره چلند په باب د یوناما راپور په اړه د افغانستان دولت، د ملی امنیت ریاست او د داخلی وزارت نظری (اصلی متن چی په دری ژبه یوناما ته استول شوی دی)

مطالعه و بررسی گزارش هیئت معاونیت سازمان ملل متحد (UNAMA) در افغانستان و سفارشات درین مورد

ششم اکتوبر 2011

دولت جمهوری اسلامی افغانستان خود را ملزم میدانند تا کلیه قوانین نافذ کشور، میثاق های بین المللی حقوق بشر، کنوانسیونهای منع شکنجه و تمامی اصول پذیرفته شده بین المللی را به صورت کامل آن رعایت نماید و در جهت تحقق آن از انجام هیچ نوع مساعی دریغ نرزد. طی ده سال گذشته در بهبود پروسه توقیف، تحقیق، محاکمه و حبس متهمین و مجرمین به مشوره های سالم نهاد های ملی و بین المللی حقوقی و مدافعان حقوق بشر ارج گذاشته است و در تطبیق آن سعی به عمل آمده است. همچنان درین مورد احکام قوانین نافذ کشور به ویژه تحقق (ماده بیست و نهم فصل دوم قانون اساسی را که به منع تعذیب انسان حکم مینماید) رعایت مینماید.

علی الرغم آنکه دولت ج.ا.ا به تعهدات فوق متعهد است ولی به علت بروز و وجود مشکلات امنیتی و وجود مظاهر منفی فساد اداری هنوز هم چالشهای فرا این روند وجود دارد. گزارشات که مبین حقایق در نحوه توقیف، تحقیق، محاکمه و حبس متهمین و مجرمین باشد از جانب از نهاد ملی و بین المللی به نشر برسد مورد استقبال دولت ج.ا.ا قرار خواهد گرفت. لذا گزارش اخیر که توسط بررسی ها و نظر سنجی های مامورین یوناما تهیه گردیده است علی الرغم آنکه در بسا موارد با حقیقت قرین نیست ولی میتواند در جهت بهبود این پروسه عطف توجه ارگانهای حراست از قانون را جلب نماید.

به همین ترتیب گزارش اخیر که قرار است توسط UNAMA هیئت معاونت سازمان ملل متحد در افغانستان به نشر برسد، با وجود آنکه به صورت کل قرین به حقیقت نیست ولی میتواند در قسمت رفع کاستی های موجود ممد واقع گردد.

بعد از اینکه مسوده گزارش به دسترس مقام های دولت ج.ا.ا قرار گرفت وزارت امور داخله و ریاست عمومی امنیت ملی جهت تثبیت صحت و سقم گزارش به مامور نمودن هیئت های کاری میادرت ورزیدند که نتایج بررسی هیئت های ارگانهای فوق الذکر به شرح ذیل نگاشته میشود:

نظر و پاسخ ریاست عمومی امنیت ملی

به ارتباط گزارش UNAMA هیئت معاونت ملل متحد در افغانستان

ریاست عمومی امنیت ملی منحنیث ارگان کشف و جلوگیری از جرایم علیه امنیت داخلی و خارجی کشور، تمامی قوانین نافذ کشور، میثاقهای بین المللی حقوق بشر، کنوانسیون منع شکنجه و تمامی اصول پذیرفته شده بین المللی را اصل اساسی برای کار خویش قرار داده و در عملی نمودن آن خود را متعهد میدانند.

بخاطر ارج گزارای به اصل قانونیت در کشور، مشوره های سالم تمامی نهادهای ملی و بین المللی را در خصوص بهتر شدن وضعیت متهمین و اجرای اصل عدالت احترام گذاشته و در رفع نقایص میپردازد.

نقش سازمان های بین المللی در خشونت زدائی:

مشخص است که سازمانهای بین المللی حقوق بشر، یوناما، صلیب سرخ و دیگر نهادهای بین المللی بخاطر ساختن این جامعه جنگ کشیده کمک های زیادی را برای مردم ما نموده اند و بمنظور ایجاد یک جامعه قانونمند از هیچ نوع تلاش دریغ نورزیده اند که مردم افغانستان مدیون این کمک های بشر دوستانه شان میباشند، این نهادها توانسته اند بخاطر تحقق قانونیت در کشور الگوها و اصول پذیرفته شده جهانی را در رابطه به حقوق بشر به نیروهای امنیتی افغان پیشکش و نیروهای امنیتی و دستگاه های عدلی و قضائی کشور با کاربرد این موازین به پیشرفت های زیادی در امر تطبیق حاکمیت قانون و تأمین عدالت اجتماعی نایل شده اند. با وجود پیشرفت های چشمگیر، وظایف ادارات حراست از قانون و بطور خاص امنیت ملی خاتمه نیافته و به خاطر نیل به این آرمان شریف و انسانی همواره جد و جهد مینمایند.

دستگاه های امنیتی کشور:

ارتکاب جرایم و جنایات سنگینی همچون انفجار، انتحار، قتل عام مردم بیگناه باعث ایجاد رعب و وحشت در بین مردم شده، خسارات جانی و مالی زیادی را بیار آورده و طبیعی است که در عقب این اعمال یک تعداد جنایت کاران و تروریستان سازمان یافته که اکثراً از کشور های بیرونی حمایت و تمویل میشوند، قرار دارند.

نیروهای امنیتی کشور و از جمله امنیت ملی با وجود شقاوت و سنگدلی آنها رویه قانونمند و انسان دوستانه را در پیش گرفته، رفتاری که از آغاز دستگیری و تحقیق الی صدور حکم محکمه متکی بر اصول و موازین انسانی و اسلامی بوده و برای تحقق این اهداف، نظارت خانه ها و مدیریت های تحقیق امنیت ملی از طرف نهاد های ذیل مورد کنترل قرار گرفته و دسترسی کامل به آنها دارند:

1. کمیسیون سمع شکایات مشرانو جرگه
2. کمیسیون سمع شکایات ولسی جرگه
3. هیئت نظارت لوی حارنوالی ج.ا.ا
4. کمیته بین المللی صلیب سرخ
5. یوناما
6. هیئت نظارت بر محلات سلب آزادی ریاست عمومی امنیت ملی
7. کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان
8. وکلأ متهمین
9. هیئت های قوت های ناتو
10. هر آن کشوری که متهمین را به ریاست امنیت ملی تسلیم نموده وقتاً فوقتاً از متهمین دیدن مینمایند.

نهاد های فوق از نحوه برخورد، وضع معیشت، وضعیت آفتاب گیری، دسترسی به وسائل صحی، برخورد مستنطقین، نحوه رسیدگی به قضایای متهمین کنترل بعمل آورده، در بیشترین حالات رضایت نشان داده اند و بعضاً دساتیر لازم را در جهت اصلاح و بهبود وضعیت متهمین و محلات سلب آزادی امنیت ملی صادر کرده اند. امنیت ملی همواره از برنامه های نظارتی ارگانهای فوق الذکر و از جمله یوناما در مرکز و ولایات استقبال نموده و با آنها همکاری کرده و دسترسی به همه مراکز توقیف را فراهم کرده است.

س 2: در ارتباط توقیفی شماره (371) سال 2011 در کندهار که با شکنجه ولت و کوب از وی اقرار اخذ گردیده است.

ج 2: ریاست عمومی امنیت ملی در نظر دارد تا بخاطر قطع کامل هرگونه بدرفتاری و اعمال شایبه شکنجه و تقویه هرچه بیشتر قانون و عدالت برای اشخاص تحت تحقیق، و بمنظور تسریع و تقویه هرچه بیشتر یک سیستم شفاف و روشن عدلی و برچیدن معافیت و مسئولیت و مکلفیت همه در امر حاکمیت قانون در سرتاسر نظارت خانه های امنیت ملی، میتود تحقیق را هرچه بیشتر اصلاح و قانونمند ساخته و با ایجاد سیمینارها هرچه عاجل با استفاده از قانون اساسی کشور، میثاق ها و کنوانسیون های حقوق بشر، و تعهدات افغانستان مبنی بر عدم استفاده ابزاری از شکنجه تلاش بخرج داده و در این سیمینار برای ادارات امنیت ملی هشدار داده میشود که با متخلفین برخورد قانونی و جدی صورت خواهد گرفت، باید متذکر گردید با وجودیکه هیچگونه اسناد مشخصی بدسترس ریاست امنیت ملی از طرف یوناما قرار نگرفته در مورد رئیس و معاون ریاست امنیت کندهار تصمیم اتخاذ گردید تا از وظایف فعلی شان برطرف گردند و بجای آنها اشخاص دیگر توظیف گردند. همچنان دریافت های هیئات نظارت امنیت ملی به تاریخ 1390/07/06 رئیس امنیت ولایت فراه را در ظرف 24 ساعت به تعلیق وظیفوی درآورده است.

س 3: در مورد شکنجه های مخالف کرامت و حرمت انسان از قبیل شکنجه های چون برق دادن، تهدید بر تجاوز جنسی، کش کردن خصیه های متهمین و غیره مسائل

ج 3: این گونه شکنجه ها را که در گزارش آمده است بطور قطع امنیت ملی رد و تکذیب نموده و چنین ادعاها صحت ندارد. احکام قوانین کشوری و ارشادات اسلامی چنین اعمال را جرم و از جمله گناهان کبیره دانسته و بطور خاص در ماده بیست و نهم قانون اساسی واضحاً ممنوع قرار داده شده است ((ماده 29 تعذیب انسان ممنوع میباشد هیچ شخصی نمی تواند به مقصد کشف حقایق از شخص دیگر، اگرچه تحت تعقیب، گرفتاری یا توقیف و یا محکوم به جزا باشد، به تعذیب او اقدام کند یا امر دهد، تعیین جزای که مخالف کرامت انسانی باشد، ممنوع است)) مسئولین امور خلاف قانون اساسی کشور اقدام نمی ورزند و در صورت ارتکاب آن شدیداً مجازات میگردند.

س 4: گزارش هم چنان شواهدی در دست دارد که در ولایات هرات، کندهار، لغمان، اداره 124، کاپیسا، تخار از طرف مسئولین امور، متهمین مورد شکنجه و اذیت قرار گرفته اند.

ج 4: در این خصوص هیئت با صلاحیتی از طرف ریاست عمومی امنیت ملی توظیف گردید تا بدرفتاری های احتمالی را پی گیری و به مقام ریاست عمومی امنیت ملی گزارش دهند تا در زمینه تصمیم لازم اتخاذ گردد، در اداره 124 امنیت ملی تعداد زیادی از اعضای تحقیق آن سبکدوش گردیده و مسئولیت تحقیق به اعضای کاملاً مسلکی سپرده شده و به آنان توصیه های جدی صورت گرفته تا احترام به حقوق بشر را در بخش تحقیقاتی به گونه جدی رعایت و تطبیق نمایند.

س 5: از عدم دسترسی به وکیل مدافع در توقیف خانه های ریاست عمومی امنیت ملی شکایت بعمل آمده است.

ج 5: دسترسی به وکیل مدافع کدام مانع قانونی نداشته و ریاست عمومی امنیت ملی هیچ نوع ممانعتی در خصوص انتخاب وکیل مدافع ندارد. مشکل عمده نبود وکیل مدافع است که تعداد وکلای مدافع محدود بوده و نمی توانند به همه قضایا رسیدگی کنند. از جانبی وکلای مدافع در خصوص جرایم علیه امنیت داخلی و خارجی زیاد دلچسپی نشان نمی دهند و از طرف دیگر در ولایات نا امن اصلاً وکلای مدافع حضور نمی یابند که یکی از چالشهای عمده فرا راه این

پروسه میبایشد. با اینهمه طی تفاهم اخیری که میان انجمن وکلای مدافع و ریاست عمومی امنیت ملی صورت گرفته است برای آنها تسهیلات لازم در نظر گرفته شده تا بتوانند به تمامی متهمینی که در امنیت ملی تحت توقیف قرار دارند دسترسی پیدا کنند و از موکلین شان دفاع نمایند.

س 6: توقیف های خود سرانه و شکنجه متهمین سبب میشود که پروسه صلح را مورد سوال قرار دهد و به تعداد اشخاص مخالف دولت افزوده میشود.

ج 6: توقیف های خود سرانه؟؟ هیچ توقیفی در امنیت ملی بدون اسناد و مدارک و بدون اوامر مقامات ذیصلاح و بدون طی مراحل قانونی آن صورت نمیگیرد. آنعده از اشخاص شرور که علیه حاکمیت ملی در کشور اقدام به جرایم ضد منافع ملی افغانستان می کنند و مظنون به چنین جنایات میشوند، ریاست عمومی امنیت ملی آنها را به جز در حالات جرایم مشهود، در محضر نمایندگان ادارات حراست از قانون مانند حُارنوالی، پولیس و غیره دستگیر مینماید و در مدت 72 ساعت اسناد و مدارک الزام را علیه وی به حارنوالی جرایم علیه امنیت داخلی و خارجی ارائه مینماید و در صورت تلاشی منزل حکم و اجازه قضا را دریافت میکنند. لذا تذکر این مطلب که 21 در صد توقیف شدگان، علت توقیفی شان را نمیدانند، مورد تأیید ما نبوده و نظر به حکم قوانین نافذ کشور، به هر شخص بازداشت شده در ميعاد معين قانونی ((72 ساعت)) جرمش ابلاغ میگردد و حُارنوالی باید آن را تأیید و قرار توقیفی صادر نماید.

ماده بیست و هفتم قانون اساسی کشور ((هیچ عملی جرم پنداشته نمیشود مگر به حکم محکمه قانونی که قبل از ارتکاب آن نافذ گردیده باشد، هیچ شخصی را نمیتوان تعقیب، گرفتار و یا توقیف نمود مگر برطبق احکام قانون)) ماده دوم کشف و تحقیق جرائم فقره 3 کشف جرم را تعریف مینماید ((آغاز مرحله بررسی دعوی جزائی که در اثنای آن آثار جرم تشخیص و اقدامات عاجل بمنظور تثبیت وقوع جرم و یافتن و دستگیری مجرم اجرا گردد)). و اما در مورد ادغام مجدد باید گفت که به اساس سعی و تلاش منسوبین ریاست عمومی امنیت ملی همین اکنون 220 گروپ مسلح شامل 2103 تن از مخالفین دولت به پروسه ادغام مجدد و بیشتر از 4000 افراد مسلح مخالفین در حالت گفتگو با ریاست عمومی امنیت ملی میباشند تا به پروسه ادغام مجدد بپیوندند و از جنگ دست بکشند که آنها موانع برای پیوستن شانرا دلائل دیگری ارائه نموده بودند.

س 7: در مورد تاخیر رسیدگی به قضایای متهمین که از ولایات به کابل انتقال داده میشوند.

ج 7: تعدادی از متهمین مربوط به جرایم علیه امنیت داخلی و خارجی نسبت صعب العبور بودن راه ها و مسائل امنیتی و مشکلات ترانسپورتی، پروسه انتقال آنها به کندی انجام میشود که خود پروسه تحقیق را طولانی تر میسازد.

س 8: عدم اطلاع دهی به خانواده های متهمین که از دید قانون آنها حق دارند با اعضای فامیل خود دیدن نمایند.

ج 8: واضح است که تمامی متهمین در خانه هایشان و یا در محل شان از طرف هیئت مشترک امنیت ملی، حُارنوالی و پولیس محل دستگیر میگرددند و اقارب آنها میدانند که از طرف کدام نهاد دستگیر گردیده است. جرم آنها نیز در ميعاد معينه قانونی برای شان ابلاغ میگردد. در این اواخر برای اطمینان بیشتر یک بخش جدید در اداره 40 فعال شده تا در صورت عدم اطلاع خانواده ها به آنها اطلاع دهد وقتی خانواده متهم اطلاع حاصل نمود بازدید از اقارب شان در اداره 40 و سائر مراجع تحقیق امنیت ملی کار مشکلی نیست. چون

وقت مشخص برای دیدن و ملاقات آنان مشخص شده است و تمامی اعضای فامیل متهم میتوانند هر هفته با آنها ملاقات نمایند. امنیت ملی بر اهمیت دسترسی اقارب و دوستان مظنونین و متهمین تأکید دارد. به تمام توقیف‌خانه‌های امنیت ملی مکلف و متعهد است و آن را کاملاً رعایت مینماید.

س 9: در عنوان شکنجه و بدرفتاری توقیف‌شدگان توسط امنیت ملی و یولیس ملی ذکر گردیده است که این شکنجه بطور سیستماتیک در یکتعداد از توقیف‌خانه‌های امنیت ملی در سراسر افغانستان مورد استفاده قرار می‌گیرد و در عنوان دیگر (نظارت‌ها) آمده است شکنجه بطور سیستماتیک در تمام مراکز امنیت ملی صورت نگرفته است.

ج 9: در گزارش دوگفته ضد و نقیض ((شکنجه بطور سیستماتیک و عدم شکنجه بطور سیستماتیک)) آمده است بهر حال ریاست عمومی امنیت ملی طی اوامر و هدایات مکرراً برای ادارات تحت امر خویش هر نوع شکنجه متهمین را منع کرده برای افراد متخلف هشدارهای جدی صادر گردیده و خود را مکلف میدانند که بر اساس قوانین نافذ ملی و کنوانسیون منع شکنجه، همه تخلفات را بررسی و تحقیق جدی نموده و مسئولین را به پنجه قانون بسپارد. طرز العمل کنترول از محلات سلب آزادی در امنیت ملی واضحاً این موضوع را تأکید می‌دارد. امر شماره (048) مورخ 1390/1/16 در مورد جمع‌آوری اسناد کافی الزامیت علیه مظنونین و متهمین قبل از گرفتاری و ایجاد هماهنگی بمنظور رعایت قانون در عرصه گرفتاری و تحقیق متهمین بصورت عینی و همه‌جانبه و قانونی در ادارات امنیت ملی در اوامر نمبر (1263) مورخ 1389/7/26، (1458) مورخ 1389/8/19 (1560) مورخ 1389/9/2، (080) مورخ 1390/1/29، (1926) مورخ 1389/10/6 و (150) مورخ 1389/2/19 به ادارات مرکزی و ولایتی اصدار یافته تصریح و تأکید گردیده است. که طرز العمل امر مقام رئیس عمومی و پلان تطبیقی آن ضم این یادداشت است. امنیت ملی تحت هیچ شرایط حتی حالت اضطرار، جنگ و نا امنی، اعمال شکنجه را توجیه نمیکند و به هیچ یک از کارمندان و مسئولین اجازه توسل به بد رفتاری را نمیدهد و در این زمینه کاملاً خود را پاسخگو می‌شمارد.

هم چنان در ارتباط گزارش یوناما اوامر نمبر (0577) مورخ 1390/06/26 و (0548) مورخ 1390/06/14 اصدار یافته است و یک هئیت با صلاحیت توظیف تا موارد مندرج در گزارش را بصورت شفاف بررسی و نتایج کار خود را به مقام ریاست عمومی ارائه نمایند.

س 10: یونما جمعاً با 37 فرد توقیف شده که در هنگام توقیف زیر سن 18 سال بودند، مصاحبه نمودند.

ج 10: در پهلوی استفاده سازمان دهندگان عملیات انتحاری و انفجاری از کودکان و نوجوانان، تعداد زیادی از مخالفین مسلح در کشور دارای تذکره تابعیت نبوده و این موضوع شناخت افراد زیر سن 18 سال را برای امنیت ملی دشوار نموده است. بناً حین دستگیری تعدادی از افراد سن و سال آنان مشخص نمیباشد که چند سال دارد بناً ادارات امنیت ملی بخاطر تثبیت سن این چنین اشخاص ضرورت دارد تا نظر طب عدلی را در مورد مطالبه کند و این شناسائی ضرورت به وقت دارد همینکه مشخص گردد که شخص دستگیر شده زیر سن قانونی میباشد فوراً به مراکز تربیه اطفال و یا حارنوالی‌های اطفال جهت رسیدگی به قضیه اعزام میشوند.

پیشینه شکایات از وضعیت متهمین در امنیت ملی:

1. ادعای هیئت رئیسه کمیسیون حقوق بشر مبنی بر شکنجه و لست و کوب اشخاص معین در ولایت بدخشان، ریاست عمومی امنیت ملی فوراً هیئت با صلاحیت ریاست عمومی امنیت ملی و لوی حارنوالی را به آن ولایت اعزام نموده و موضوع را پیگیری نموده، نتایج آنرا به ریاست عمومی امنیت ملی گزارش دادند که به اساس این گزارش، محترمه سیما سمر رئیسه کمیسیون حقوق بشر به آن ولایت سفر نموده و مشخص گردید که این ادعای از حقیقت بوده و ایشان نیز این موضوع را پذیرفته اند.

2. ادعای سفارت محترم بریتانیا مبنی بر بدرفتاری منسوبین امنیت ملی در برابر محبوس (سردار محمد) نام.

حسب هدایت مقام ریاست عمومی امنیت ملی به چهار تن از نمایندگان با صلاحیت سفارت انگلستان هریک:

- خانم چمپا (بلوچی) سکرتر دوم انگلستان در بخش محابس.
- آقای تامیون مشاور حقوقی.
- توران وبس پولیس نظامی انگلستان.
- گران دیوسن مشاور محکمه نظامی.

اجازه داده شد تا به اداره 40 رفته، موضوع را کنترل نموده و با شخص متهم نیز ملاقات نمایند. همچنان شخص متذکره را معاینه بدنی و فزیکلی نیز نمودند. در نتیجه آثار و علایم شکنجه در بدن شخص دریافت و تثبیت نشد. همچنان آنها از نظارت خانه اداره 124 نیز دیدن نموده و آثار شکنجه در وجود متهمین دیده نشده است.

3. ریاست عمومی امنیت ملی بالاثر تقاضای نماینده محترم یوناماطی فکس های نمبر (71) مورخ 1389/7/20 و (099) مورخ 1389/2/6 به عموم ارگانهای مرکزی و ولایتی خبر داده تا در دسترسی و بازدید کارمندان ساحوی یوناما از نظارت خانه ها همکاری جدی نمایند، که به ارتباط موضوع به اساس سفر نمبر (1795) مورخ 1389/11/2 ریاست امنیت ملی کندز به تاریخ 1389/10/29 سفر نمبر (2823) مورخ 1389/10/11 مورخ امنیت ملی ولایت بلخ و سفر نمبر (448/385) مورخ 1389/9/10 ریاست امنیت ملی لغمان سفر نمبر (1990) مورخ 1389/8/5 ریاست امنیت ملی جوزجان سفر نمبر (1186) مورخ 1389/8/18 امنیت ملی پکتیا، سفر نمبر (1931) مورخ 1389/8/12 امنیت ملی سمنگان از طریق نمایندگان دفتر یوناما بازدید بعمل آمده است که نتایج بازدید شان در کتاب مشاهدات نظارت خانه ثبت و موجود بوده و در تمامی بازدیدهایی که صورت گرفته رضایت نشان داده اند. تا اکنون در هیچ اداره مرکزی و ولایتی به ارتباط بازدید نمایندگان نهاد های اجتماعی ممانعتی صورت نگرفته و کدام نقیصه جدی بر ملا نگردیده و اسناد موجود در نظارت خانه ها بیانگر این ادعای ما میباشد. ((پیام ها ضمیمه این یادداشت میباشد)).

نظریات ریاست عمومی امنیت ملی در خصوص گزارش یوناما:

واضح است که بخاطر قانونمند شدن یک نهاد باید انتقادات سازنده و مشوره های نهاد های ملی و بین المللی پذیرفته شود و پذیرفتن انتقادات سبب پیشرفت و قانونمند شدن امور در ارگان امنیت ملی میگردد. بنا بر ریاست عمومی امنیت ملی انتقادات آن نهاد را مورد غور و بررسی جدی قرار داده و بخاطر تحکیم قانونیت از هیچ نوع سعی و تلاش دریغ نخواهد ورزید که توجه آن نهاد محترم را به تلاش های ریاست عمومی امنیت ملی در موارد ذیل جلب مینماییم:

1. ریاست عمومی امنیت ملی هیئت با صلاحیتی را به ولایاتی که در گزارش ذکر گردیده است اعزام و از وضعیت رسیدگی به قضایای متهمین و وضعیت رفتار با متهمین کنترول جدی بعمل آورد.
2. ریاست عمومی امنیت ملی در نظر دارد در زود ترین وقت ممکن یک سیمینار را در سطح ادارات کشفی و تحقیقاتی امنیت ملی دایر کند. در این سیمینار مطالب و لکچرهای حقوقی در پرتو قانون اساسی کشور و تعهدات بین المللی ایراد خواهد شد و آگاهی و فهم حقوقی کارمندان خویش را در خصوص رعایت و تطبیق هر چه بیشتر قوانین نافذ و جلوگیری از سوء رفتار با متهمین ارتقا خواهد بخشید.
3. ریاست عمومی امنیت ملی از طریق رسانه های همگانی در جذب افراد تحصیل کرده بخصوص فارغان پوهنچی های شرعیات و حقوق تلاش جدی بخرج داده و همین اکنون جذب افراد تحصیل کرده جریان دارد تا رفتار مسلکی و حقوقی را تضمین نماید. بیشتر از 80 نفر که به زودترین فرصت به همکاری کشور دوست بریتانیا در بخش های تحقیق تحت تعلیمات قرار خواهند گرفت و بعداً بحیث مستنطقین در ولایات مختلف تقرر حاصل مینماید.
4. بتاريخ 1390/6/27 تعدادی از اعضای ولسی جرگه افغانستان شامل اشخاص ذیل:

- عیدالله بارکزی رئیس هیئت
- الله گل مجاهد عضو
- عیدالله وکیل عضو
- سلیمان خیل عضو
- امیرجان دولت زی عضو

از نظارت خانه های اداره 40 و اداره 124 بصورت خصوصی و انفرادی بازدید بعمل آورده و مشاهدات شانرا درج کتاب مشاهدات اداره نموده و کار آنها را خوب ارزیابی نموده اند و هیچ علائمی از شکنجه بمشاهده نرسیده است. همچنان هیئت نیرو های ناتو متشکل از امریکا، انگلستان و جرمنی از نظارتخانه بازدید بعمل آورده که قناعت شان فراهم گردید.

5. در جنب مشاوریت حقوقی امنیت ملی یک بخش بنام حقوق بشر ایجاد میگردد تا دسترسی دائمی در پروسه تحقیقات متهمین داشته، از حقوق آنها حراست نموده و در ضمن ملاقات های نهاد های بین المللی را تنظیم نماید این بخش متشکل از تعداد حقوق دانان مجربی است که خارج از ارگان امنیت ملی جذب گردیده و مستقیماً تحت امر رئیس عمومی امنیت ملی اجرای وظیفه مینمایند.
6. هم چنان بر اساس پیشنهاد ریاست عمومی امنیت ملی و فیصله شورای عالی قضا، قرار است محکمه جرایم علیه امنیت داخلی و خارجی ایجاد گردد تا به زودترین فرصت به دوسیه های متهمین رسیدگی و محاکمه آنها بطور مسلکی، شفاف و عادلانه صورت گرفته بتواند. فعلاً ستره محکمه بالای تشکیل آن کار نموده که در آن صورت ممکن تمام توقیف خانه های ولایات مسدود خواهد شد.

7. هیئت های قبلی که به اساس امر 1926 رئیس عمومی امنیت ملی از ولایات بررسی به عمل آمده رئیس و معاون ولایات کندهار، لغمان و خوست لزوماً تبدیل و اشخاص دیگری بخاطر قانونیت به این وظایف گماشته شده اند.
8. بمنظور رعایت اکید قانونیت در بخش های نظارتی و تحقیقاتی امنیت ملی، ریاست عمومی امنیت ملی به ادارات تحت امر خویش اوامر و دستاویز و هدایات لازم را صادر نموده اند. بطور خاص امر شماره (048) مورخ 1390/1/16 در مورد جمع آوری اسناد کافی الزامیت علیه متهمین که قبل از گرفتاری و ایجاد هماهنگی بمنظور رعایت قانون در عرصه گرفتاری و تحقیق متهمین بصورت عینی و همه جانبه و قانونی در ادارات امنیت ملی صادر گردیده است. درین خصوص، اوامر نمبر (1263) مورخ 1389/7/26، (1458) مورخ 1389/8/19، (1560) مورخ 1389/9/2، (080) مورخ 1390/1/29، (1926) مورخ 1389/10/6 و (150) مورخ 1389/2/19 نیز به ادارات مرکزی و ولایتی اصدار یافته که طرز العمل امر رئیس عمومی و پلان تطبیقی آن ضم این یادداشت است.
9. اعمار 13 نظارت خانه جدید در ولایات به همکاری دوستان بین المللی و بطور خاص کشورهای انگلستان و امریکا رویدست است. هم چنان منسوبین نظارت خانه ها طبق روحیه قوانین نافذه و اصول پذیرفته شده بین المللی توسط استادان انگلیسی در مرکز تعلیمات امنیت ملی تعلیم و تربیه شده، بعداً در نظارت خانه های مرکز و ولایات توظیف خواهند گردید.
10. تسلیمی مزنونین از طرف نیروهای بین المللی به جانب امنیت ملی طبق توافقات و پروتوکول های منعقد شده صورت گرفته است. نمایندگان سفارت های کشورهای مذکور بدون وقفه بطور متداوم از متهمین تسلیم داده شده بازدید بعمل میاورند که یک قضیه سفارت کبرای محترم انگلستان و یک موضوع سفارت محترم هالند و یک موضوع سفارت محترم کانادا مبنی بر لست کوب بررسی گردید اما هیچکدام تثبیت نگردید که همزمان از نتایج بررسی ذریعه مکتوب شماره (4693) مورخ 1387/8/17 به وزارت محترم امور خارجه رسماً جواب ارائه گردیده است.

در خاتمه ریاست عمومی امنیت ملی بر اهمیت این نکات و مطالب یکبار دیگر تاکید میدارد و به انجام آن متعهد است:

- علی الرغم مسایلی که در گزارش آمده و پاسخ آنها تقدیم گردیده است، رهبری امنیت ملی به این باور است که با وجود پاره یی از مشکلات، اصلاحات ممکن است و همه اراکین امنیت ملی علاقمند به اصلاح و بهبود در امور تحقیقاتی بوده و به یوناما اطمینان میدهد که گزارش هیئت معاونت ملل متحد در افغانستان را با توجه و جدیت لازم مطالعه کرده و برای رفع نگرانی های موجود یک پلان کاری را ترتیب و به عملی نمودن آن آغاز نموده است.
- به همه سفارش های کلیدی یوناما به دیده قدر و احترام نگریسته، در رابطه به تمام گزارشهای سوء رفتار، تحقیقات لازم انجام داده، مسئولین متخلف وظایف شان به حالت تعلیق قرار داده شده، حتی مورد پیگرد عدلی قرار خواهند گرفت.
- امنیت ملی به این اصل معتقد است که حقوق بشر و حاکمیت قانون پایه های اساسی مبارزه با تروریسم است و رعایت و تطبیق آن را مکلفیت حقوقی و اخلاقی خود میدانند و تحت هیچ بهانه یی از قبیل جنگ و نا امنی و کشتار هموطنان، اعمال شکنجه را توجیه نمیکنند و به هیچ یک از کارمندان و مسئولینش اجازه خشونت و بدرفتاری را نمیدهد و در همه این موارد خود را پاسخگو و مکلف میدانند.

همچنان امنیت ملی پیشنهاد مینماید که:

موضوع مشاهده شکنجه با داشتن ثبوت را هر چه عاجل به هسته نظارت بر حقوق بشر ریاست عمومی امنیت ملی جهت بررسی اطلاع دهید.

1. از اینکه جرم مطابق به مواد 14 و 21 قانون جزا تابع زمان و مکان بوده میبایست حین بررسی در صورت برخورد یا شکایات متهمین که نقض حقوق بشر صورت گرفته باشد در کتاب مشاهدات اشاره و بصورت محرم به وقت و زمان ریاست عمومی امنیت ملی را در جریان قرار داده تا باشد موضوع حین مواصلت اطلاع، بررسی و فاعل جرم به حارنوالی معرفی و قضیه بیطرفانه بررسی گردد. در صورت تثبیت، متهم مورد مجازات قرار گرفته، به پنجه قانون سپرده شود و موضوع به سایر ادارات ابلاغ گردد تا به سایرین پند گردد. ریاست عمومی امنیت ملی تضمین مینماید که به متهم هیچ آسیب نرسد.
2. هرگاه گرفتاری مظنون در ایام شب صورت گیرد، بمنظور کشف حقایق و گرفتاری شرکای جرمی آن مستتق مکلف است بخاطریکه به سایر هموطنان آسیب نرسد و فرصت از دست نرود نباید آن را بصورت عمومی و همیشگی و در جمله بیخوابی و بدرفتاری شمرد بلکه هدف اصلی و اساسی درین قضایا جلوگیری از خطرات احتمالی بیشتر تروریستان است.

نظر و پاسخ وزارت امور داخله

به ارتباط گزارش هیت معاونت سازمان ملل متحد در افغانستان UNAMA

بعد از دریافت گزارش یوناما در مورد نقض حقوق بشر در پروسه توقیف و تحقیق متهمین هیئتی از وزارت امور داخله به ولایات لغمان، کندهار و کندز اعزام گردید، همچنان هیئت از وضع حقوق بشر را در جزوتامها، واحد ها، قطعات و فرماندهی های پولیس مورد ارزیابی قرار داد. از نتایج بررسی ها روشن گردید که بنا بر مشکلات موجود گزارش موصوف را نمیتوان به صورت کل رد نمود، ولی آنچه قابل مکت است اینست که در بسا موارد از طریق انجام مصاحبه با توقیف شدگان شمار کسانی که از شکنجه صحت نموده اند به تناسب آنانی که هر نوع شکنجه را در جریان تحقیق تکذیب نموده اند خیلی اندک است. وزارت امور داخله به منظور تثبیت ناقضین حقوق بشر تلاش مینماید تا عاملین خشونت را شناسایی نموده و مورد پیگرد قانونی قرار دهد تا به کیفر اعمال رسانده شوند و سبب پند به شخص و عبرت دیگران گردیده و آینده برخورد خود را در برابر مظنونین خاصتا" جرایم علیه امنیت داخلی و خارجی طبق صراحت های قوانین نافذ، اعلامیه های جهانی حقوق بشر و سازمان ملل متحد و سفارشات کمیسیون مستقل حقوق بشر و اف اف دی و از برخورد های غیر انسانی، غیر اخلاقی، خلاف کرامت انسانی اجتناب و از هرگونه رویه خشن، ضد انسانی، تعدیت و شکنجه جلوگیری شود.

نکات تذکر یافته فوق را وزارت امور داخله شامل مفردات درسی در اکادمی پولیس، مراکز تعلیمی، قطعات و جزوتامها، مراکز جلب و جذب نموده و سالانه هزاران تن منسوب پولیس به همین روحیه تربیه و به جامعه تقدیم میشوند. تا ازین طریق در روشنی مفردات فوق الذکر منحصی حامی قانون تربیه و اجراء و اقدام خود را مطابق به قانون هماهنگ سازند.

هکذا ریاست عمومی حقوق پولیس وزارت امور داخله از بدو تقرر وزیر امور داخله که به تعلیم و تربیه اولویت داده است مشخصاً " آموزش های حقوقی را در قطعات و جزواتهای سرحدی، امنی، نظم عامه، کشفی..... راه اندازی نموده که در نیمه اول سال جاری حدود بیشتر از (5000) نفر را به زیور حقوقی ارسته ساخته است که با تحقق این روش آموزش حقوقی بصورت متوالی ادامه دارد.

و همچنان ریاست جنر و حقوق بشر بمنظور ارتقای سطح دانش مسلکی و حقوق بشری منسوبین پولیس در جریان نظارت از وضعیت حقوق بشری در تمام جزواتها و قطعات پولیس در مرکز و ولایات سیمینارهای رهنمودی و آموزشی را تدویر و هم پیرامون حاکمیت قانون، ارتقا، انکشاف و بهبود وضعیت حقوق بشری طی سال جاری امر 0112 و 050 وزیر امور داخله را ترتیب و به تمام قطعات و جزواتها، زون های ساحوی و قوماندانیهای امنیه ولایات تکثیر نموده است. و همچنان ریاست جنر و حقوق بشر و واحدهای اداری ان در قوماندانی زون های ساحوی و قوماندانی های امنیه ولایات جهت کاهش بخشیدن شکنجه لت و کوب در نظارتخانه های پولیس طبق پلان منظور شده نظارت نموده است. تجاویز اتخاذ شده یقیناً سبب کاهش نقض حقوق بشر در جزواتهای وزارت امور داخله بوده میتواند.

چنانچه در بررسی که از زندانیان محبس مرکزی به عمل آمد از جمع (40) نفر دوتن از تعذیب و شکنجه در ارگانهای پولیس شکوه داشتند. در ولایت لغمان از (21) نفر محکوم یک نفر وجود نداشت که از طرز برخورد پولیس ناراضی بوده باشد در ولایت کندهار از (476) نفر (13) نفر شکوه از رویه ناسالم پولیس داشتند ولایت کندز از (82) نفر صرف (6) نفر شاکی بودند. تذکر باید داد که زندانیان از طرز برخورد مسئولین اداری محاسب راضی بودند و در مورد شکایت موجود نبود.

بناءً از نتیجه بررسی و کاوشها با این برداشت متوصل میشویم که تا حد نقض حقوق بشر در واحدهای پولیس به دلائل ذیل کمتر مورد بحث قرار میگردد.

- 1- احياناً در جریان عملیات ها اگر پولیس با مجرمین علیه امنیت داخلی و خارجی مواجه گردد به محض گرفتاری مکلفیتاً قضایا را با مطنونین جهت اكمال پروسه تحقیق، تعقیب و اقامه دعوی به ریاست محترم امنیت ملی و خرنوالی محول و تسلیم مینماید.
 - 2- اوامر وزیر امور داخله در خصوص جلوگیری از نقض حقوق بشر و وقتاً فوقتاً صادر شده و واحد هارا مکلف به رعایت احکام قوانین ساخته است.
 - 3- شماره تیلیفون شکایت (119) در مرکز وزارت امور داخله و نمبر (100) در ولایات به همه اتباع کشور میرساند که اگر شکایتی از طرز برخورد پولیس وجود داشته باشد آن را در میان گذارند که با اخذ شکایات و واریسی جدی بر آن تاثیرات خوب خود را وارد نموده است و رضایت مردم فراهم گردیده است.
- از نتیجه ارزیابی به این نتیجه میرسیم که نقض حقوق بشر در واحدها و فرماندهی پولیس هم مورد بحث بوده اما نه باچنان گستردگی چنانچه گزارش UNAMA نیز بر آن اشاره نموده و به یقین گفته میتوانیم تجاویز اتخاذ شده در جلوگیری از نقض حقوق بشر بی تاثیر نبوده و تحقق پلانها و پروگرامهای آموزشی ما را مطمئن به رفع کلیه موارد نقض حقوق بشر در سطح وزارت امور داخله در آینده نزدیک میسازد.

رهبری دولت جمهوری اسلامی افغانستان به این باور است که با پیگیری و شناسایی موارد نقض حقوق بشر در زندانها، توقیف خانه ها و پروسه تحقیق مطابق قوانین نافذ کشور برخورد خواهد نمود و در راستای رفع تعذیب انسان مطابق قانون اساسی

افغانستان و اعلامیه جهانی حقوق بشر با راه اندازی پروگرامهای بیشتر آموزشی و از دیدار کنترل و مراقبت ها درین موارد به اقدامات جدی متوصل خواهد شد.

بالحترام